

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Kristián Melleš

**Kamery a ochrana soukromí
v sousedských vztazích**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Zdeněk Kučera, Ph.D.

Katedra: Katedra občanského práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 26. 06. 2024

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou 212 636 znaků včetně mezer.

V Praze dne 26. června 2024.

Kristián Melleš

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval JUDr. Zdeňkovi Kučerovi, Ph.D. za jeho cenné rady při vypracování této diplomové práce. Dále bych rád vyjádřil své díky Mgr. Janě Novákové, vedoucí oddělení podnětů a stížností na Úřadu pro ochranu osobních údajů, díky které jsem poprvé v praxi narazil na problematiku GDPR a kamerových systémů. V neposlední řadě děkuji své rodině, přítelkyni a přátelům za všestrannou podporu, a samozřejmě taktéž děkuji Hildegard von Katzenburg I. za její příjemnou společnost při psaní této práce.

Obsah

Úvod	1
Princip ochrany soukromí	2
1. Ochrana soukromí v judikatuře a na evropské úrovni.....	5
1.1. Československá soudní praxe Nejvyššího soudu.....	5
1.2. Judikatura Evropského soudu pro lidská práva	7
1.2.1. Monitorování prostranství.....	8
1.2.2. Zveřejňování fotografií	10
1.3. Legislativa a doporučení na úrovni Evropské Unie.....	15
1.3.1. Obecná ustanovení nařízení GDPR	16
1.3.2. Zásady zpracování	19
1.3.3. Zákonnost zpracování	23
1.3.4. Zpracování zvláštních kategorií osobních údajů.....	30
1.3.5. Další povinnosti správce osobních údajů.....	32
2. Úprava ochrany soukromí v současné české legislativě.....	35
2.1. Ústavní pořádek	35
2.1.1. Nastínění principu v Listině základních práv a svobod	35
2.1.2. Kolize základních práv	36
2.2. Občanský zákoník.....	37
2.2.1. Obecná ustanovení o ochraně osobnosti člověka.....	37
2.2.2. Právo na podobu a zachycení podoby.....	40
2.2.3. Právo k podobizně a rozšiřování podoby.....	41
2.2.4. Právo na soukromí	43
2.2.5. Odvolatelnost svolení.....	48
2.2.6. Výkon a ochrana práv	49
2.2.7. Další zákonné licence a proporcionalita zásahu	51
2.3. Zákon o zpracování osobních údajů	53
2.3.1. Zákon o zpracování osobních údajů	53
2.3.2. Úřad pro ochranu osobních údajů	54
3. Soukromoprávní provozování kamerového systému	55
3.1. Právní analýza konkrétních situací v praxi.....	55

3.1.1.	Maketa kamery a identifikovatelnost osob	55
3.1.2.	Monitorování prostranství.....	57
3.1.3.	Uchovávání dat (záznamu)	60
3.1.4.	Zveřejňování záznamů	68
3.2.	Plnění informační povinnosti (cedulka).....	72
3.2.1.	Informační povinnost správce.....	72
3.2.2.	Informace na první úrovni – základní informace (informační tabulka).....	72
3.2.3.	Informace na druhé úrovni – podrobná informace	73
4.	Střet principů ochrany soukromí a ochrany majetku.....	75
4.1.	Kauza Ryněš.....	75
4.1.1.	Skutkové okolnosti.....	75
4.1.2.	Vlastní posouzení případu.....	76
4.2.	Kauza ekolo.cz.....	78
4.2.1.	Skutkové okolnosti.....	78
4.2.2.	Vlastní posouzení případu.....	79
Závěr	82
Seznam zkratk	85
Seznam použitých zdrojů	86
Abstrakt	92
Abstract.....	93

Úvod

Tato práce se zabývá právními aspekty provozování kamerových systémů v souvislosti se sousedskými vztahy, kdy je na internetu možné nalézt několik článků s poutavými názvy jako například: *Kamera sleduje chodbu i souseda, úředníci krčí rameny*,¹ *Co dělat, když vás šmíruje soused? Právník radí, jak bojovat s cizími kamerami*.²

Kamery jsou součástí každodenního života a lidé jsou jimi vystaveni riziku nepřiměřeného zásahu do jejich soukromí. Například v prvním zmíněném článku autor píše, že: „*Bezpečnostní kamery si lidé ke svým bytům pořizují hlavně kvůli obavě ze zlodějů. Některým nájemníkům se ale nemusí líbit, že na chodbě každý jejich pohyb sleduje sousedova kamera. To je i případ Jiřího S., který se Právu svěřil, že s kamerovým zařízením v domě, kde bydlí, bojuje už několik měsíců. „Máme problém v domě se sousedem, který si na chodbu domu nainstaloval kameru jako fyzická osoba.*”³

Cílem diplomové práce je analýza právních aspektů provozování kamerových systémů z hlediska přípustných zásahů do práva na ochranu soukromí s odkazem na ochranu majetku ve světle nové metodiky Úřadu pro ochranu osobních údajů ke kamerovým systémům ze dne 8. února 2024.⁴ Hlavní obecnou výzkumnou otázkou je možné zformulovat následovně: ve kterých případech může převážet právo na ochranu vlastnictví nad právem na ochranu soukromí osoby v souvislosti s provozováním kamerových systémů v rámci sousedských vztahů, a ve kterých ne?

K zodpovězení této otázky se práce zaměřuje na judikaturu, zejména na rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva (dále též jako “ESLP”) vztahující se k čl. 8 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (dále též jako “Úmluva” nebo “Evropská úmluva”). Dále práce zkoumá unijní úroveň ochrany osobních údajů s rozбором jednak stanovisek pracovní skupiny

¹ MARTINEK, Jan. *Kamera sleduje chodbu i souseda, úředníci krčí rameny*. Novinky.cz [online]. Deník Právo, 6.2.2016. [cit. 14. 03. 2024]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-kamera-sleduje-chodbu-i-soused-urednici-krci-rameny-340735>

² SPĚVÁK, Přemysl. *Co dělat, když vás šmíruje soused? Právník radí, jak bojovat s cizími kamerami*. Deník.cz [online]. Deník.cz, 12.6.2023. [cit. 14. 03. 2024]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/krimi/soused-kamery-u-domu-co-delat.html>

³ MARTINEK, Jan. *Kamera sleduje chodbu i souseda, úředníci krčí rameny*. Novinky.cz [online]. Deník Právo, 6.2.2016. [cit. 14. 03. 2024]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-kamera-sleduje-chodbu-i-soused-urednici-krci-rameny-340735>

⁴ HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uouu.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>

WP29, jednak pokyny (dále též jako “guidelines”) současného Evropského sboru pro ochranu osobních údajů (dále též jako “Sbor”), zejména pokyny Sboru 3/2019 o zpracování osobních údajů prostřednictvím video zařízení ve znění ze dne 29. ledna 2020.⁵

Druhá část práce popisuje právní zakotvení ochrany soukromí v Ústavě České republiky a Listině základních práv svobod (dále též jako “LZPS” nebo “Listina”) a v občanském zákoníku (dále též jako “OZ”). Taktéž je zmíněn zákon o zpracování osobních údajů (dále též jako “ZZOÚ”).

V závěrečné části práce dojde k aplikaci předchozích poznatků, zejména legislativy a judikatury, jednak na právní analýzu provozování kamerového systému fyzickou osobou, jednak na dvě nejznámější české kauzy, které se přímo dotýkaly střetu mezi právem na ochranu soukromí a na ochranu vlastnictví.

Princip ochrany soukromí

V raných dobách právo upravovalo ochranu zejména v případě fyzického zásahu do života a majetku, právo na život sloužilo pouze k ochraně před ublížením na zdraví v různých formách, svoboda znamenala svobodu od faktického omezení, a právo na majetek zajišťovalo jednotlivci vlastnit jeho pozemky a dobytek.⁶ Až později se začala uznávat i duchovní povaha člověka, jeho city a intelekt, přičemž právo na prostý život se postupně rozšířilo na právo užívat si života, právo na svobodu výkonu rozsáhlých občanských práv, a v neposlední řadě lze právo na soukromí vnímat jako právo být ponechán na pokoji.⁷ K tomuto výčtu lze přidat právo usilovat o štěstí.⁸

Pokrok v oblasti elektronických špionážních zařízení představuje od druhé světové války stále větší hrozbu pro soukromí společnosti, přičemž tento nárůst sledování lze přičíst obecně nízkým nákladům a snadnému získání elektronických zařízení.⁹ Vliv na dnešní vnímání podoby soukromí taktéž mohla mít změna společenských mravů, tedy sdělování více informací o životních

⁵ EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en

⁶ WARREN, Samuel D., BRANDEIS, Luis D. *The Right to Privacy*. [online]. Harvard Law Review, Vol. 4, No. 5., Harvard Law Review Association 1890. [cit. 01. 03. 2024]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/1321160?seq=1#metadata_info_tab_contents, s. 193.

⁷ Tamtéž, s. 195.

⁸ The unanimous Declaration of the thirteen united States of America [online] 1776. [cit. 16. 03. 2024]. Dostupné z: <https://www.archives.gov/founding-docs/declaration-transcript>

⁹ WESTIN, Alan F. *Privacy And Freedom*. [online]. Washington & Lee Law Review, Vol. 25, Washington & Lee Law Review 1968. [cit. 01. 03. 2024]. Dostupné z: <https://scholarlycommons.law.wlu.edu/wlulr/vol25/iss1/20/>, s. 166.

návyčích, vyšší míra zvědavosti a poptávka po intimních detailech ze života veřejných osobností. Lze sem i zahrnout psychologické sledování nebo centrální shromažďování informací o jednotlivcích.¹⁰

Judikatura Evropského soudu pro lidská práva se ve vztahu k článku 8 Úmluvy zabývala širokou škálou kauz zahrnující otázky jména fyzických osob, jiné otázky identity fyzických osob jako je národnostní příslušnost nebo pohlavní identita a sexuální život, ochrana tělesné integrity, asistovaná sebevražda a eutanazie, osobní prohlídky, interrupce, zbavení svobody, zveřejňování informací, které zasahují do soukromého života, sběr a uchovávání osobních údajů, tajné sledování atd.¹¹

Pojem soukromí je možné chápat ve dvojím smyslu:

1. v užším¹² - jako ochranu subjektivně vytvářené představy o soukromém životě člověka, kdy dle Ústavního soudu České republiky (dále jen “ÚS”)¹³ je právo na ochranu osobního soukromí „*právem fyzické osoby rozhodnout podle vlastního uvážení zda, popř. v jakém rozsahu a jakým způsobem mají být skutečnosti jejího osobního soukromí zpřístupněny jiným subjektům a zároveň se bránit (vzepřít) proti neoprávněným zásahům do této sféry ze strany jiných osob*”¹⁴
2. v širším¹⁵ - jako ochranu širšího okolí bezprostředně navazujícího na životní potřeby a zájmy dané osoby, především spjaté s rodinou a přáteli, kdy komentář k občanskému zákoníku¹⁶ uvádí, že „*soukromí člověka je chápáno především jako souhrn či okruh všeho, tj. lidí, prostor (za prostory se považuje nejen obydlí, ale i okolí člověka, kde se často zdržuje včetně jeho pracoviště) věci a hodnot, tedy všeho, co je člověku nejbližší. Jde nejen o to, co se týká jeho vlastního života, ale i*

¹⁰ WESTIN, Alan F. *Privacy And Freedom*. [online]. Washington & Lee Law Review, Vol. 25, Washington & Lee Law Review 1968. [cit. 01. 03. 2024]. Dostupné z: <https://scholarlycommons.law.wlu.edu/wlulr/vol25/iss1/20/>, s. 166.

¹¹ KRATOCHVÍL, J. *Kapitola XVIII. Právo na respektování soukromého a rodinného života (čl. 8 EÚLP)*. In: KOSAŘ, D., KMEC, J., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, 1687 s. ISBN: 978-80-7400-365-3, s. 865.

¹² ODEHNALOVÁ, J. *Článek 7 - nedotknutelnost osoby*. In: KLÍMA, K. a kol. *Komentář k Ústavě a Listině*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, 1441 s. ISBN 978-80-7380-140-3, s. 982.

¹³ Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 1. 3. 2000, sp. zn.: II. ÚS 517/99.

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ ODEHNALOVÁ, J. *Článek 7 - nedotknutelnost osoby*. In: KLÍMA, K. a kol. *Komentář k Ústavě a Listině*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, 1441 s. ISBN 978-80-7380-140-3, s. 982.

¹⁶ PAVLÍK, P. § 86. *Ochrana soukromí a písemností osobní povahy*. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 320.

o všechny jeho vztahy k tomu, co jeho soukromý život spoluvytváří (...) případný zásah do některých dalších dílčích osobnostních práv bývá nezřídka zároveň zásahem do práva na ochranu osobního soukromí.”¹⁷

Cílem této práce není obsáhnout veškeré aspekty principu ochrany soukromí, nýbrž zkoumat ochranu soukromí v souvislosti s provozováním kamerových systémů v sousedských vztazích. Rozsah pojmu soukromí je široký a může obsáhnout celou škálu nejrůznějších dílčích osobnostních práv, včetně práva na podobu nebo ochranu osobních údajů, přičemž zásah do dílčího osobnostního práva je zásahem do soukromí jako takového.

¹⁷ PAVLÍK, P. § 86. *Ochrana soukromí a písemností osobní povahy*. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 286.

1. Ochrana soukromí v judikatuře a na evropské úrovni

1.1. Československá soudní praxe Nejvyššího soudu

Legislativní rámec ochrany osobnostních práv poskytoval během období tzv. První republiky rakouský Všeobecný zákoník občanský z r. 1811 (dále jen “ABGB”), zatímco na Slovensku stále platilo uherské občanské právo založené na právu obyčejovém, přičemž tento vzniklý právní dualismus dříve platného práva na území Rakouska-Uherska byl převzat do nově vzniknuvšího Československého státu tzv. recepčním zákonem č. 11/1918 Sb.¹⁸

Kromě všeobecného ustanovení § 16 ABGB, ze kterého bylo možné odvodit jakési všeobecné osobnostní právo každého člověka, coby osoby s vrozenými a již rozumem poznatelnými právy, bylo chráněno taktéž dílčí osobnostní právo na jméno, a to jméno jak rodové, tak i krycí (pseudonym) v § 43 ABGB, a právo k vlastní podobizně dle § 34 autorského zákona č. 218/1926 Sb. (dále jen “AZ”).¹⁹

Právě k zmíněnému § 34 AZ se československý Nejvyšší soud (dále též jako “ČS soud”) vyjádřil v rozhodnutí ze dne 30. května 1941,²⁰ kde uvedl, že osobě zobrazené fotografickým dílem přísluší (za předpokladu, že tato osoba není taktéž objednatelům díla) jen právo dát svolení k výkonu výhradního původcovského oprávnění (tzv. právo osobnosti zobrazeného), přičemž tato osoba není chráněna jako původce díla dle § 45 AZ, ale je chráněna skrze správní delikt, kdy šíření podobizny člověka proti jeho výslovnému zákazu bylo přestupkem dle § 47 odst. 3 AZ. Československý soud taktéž podotýká, že se nemusí jednat jen o přímý zákaz (viz formulace zákona *proti jeho výslovnému zákazu*), nýbrž o zákaz šíření podobizny člověka se jedná i tehdy, když oprávněná osoba dovolila použití podobizny jen k určitému účelu, neboť tím vyslovila zákaz užití podoby k jinému, implicitně zakázanému účelu.

ČS soud se dále například v rozhodnutí ze dne 21. září 1929²¹ opřel o zásady slušnosti a konformity s dobrými mravy, a to i ve vztahu k třetím osobám, které by daným jednáním mohly být potenciálně zasaženy do svých práv na soukromí. V předmětném řízení se žalobce domáhal

¹⁸ KNAP, Karel a ŠVESTKA, Jiří. *Ochrana osobnosti podle československého občanského práva*. 2. podstatně přepr. a dopl. vyd. Praha: Panorama, 1989, 365 s. ISBN 80-7038-014-4, s. 42.

¹⁹ Tamtéž, s. 43.

²⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 30.5.1941, sp. zn.: Zm I 105/41. Publikováno ve: Vážný 6687.

²¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 21. 9. 1929, sp. zn.: Rv II 275/28. Publikováno ve: Vážný 9198, Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919-1945), XI-b/1929.

určení nicotnosti (neplatnosti) soudního smíru, jehož předmětem byla povinnost žalobce zveřejnit jakési čestné prohlášení a uvést jej ve známost v několika vyjmenovaných obcích, přičemž obsahem tohoto čestného prohlášení mělo být sdělení, že žalobcovy předchozí výroky o žalovaném,²² pro které na něj žalovaný v předcházejícím řízení podal žalobu pro urážku na cti, byly “bezpodstatné” (bezpředmětné, neopodstatněné). Žalobce se učiněním tohoto prohlášení měl vyhnout vlastnímu trestnímu stíhání pro urážku na cti ze strany žalovaného.

Nicméně ČS soud dovozuje neplatnost tohoto smíru z důvodu neslušnosti, protože uveřejněním předmětného čestného prohlášení by žalobce taktéž zveřejnil nepravdivé a urážlivé skutečnosti ze života soukromého nebo rodinného týkající se třetích osob. Tyto třetí osoby by následně mohly taktéž žalovat žalobce pro urážku na cti, přičemž se žalobce neměl jak vyvinut ze zveřejnění tohoto prohlášení (fakt že byl žalobce donucen k učinění předmětného prohlášení pod hrozbou trestního stíhání jej dle ČS soudu nevyvinilo).²³

ČS soud tak v závěru konstatuje, že zákon pokládá za neslušné nejen jednání, jehož předmět nebo obsah se přičí dobrým mravům, ale i takové jednání, jehož důvod a účel se s dobrými mravy nesnáší.

K otázce zveřejňování informací, které se mohou přirozeně dotýkat soukromého života osoby, lze uvést rozsudek ze dne 8. června 1929,²⁴ ve kterém je zdůrazněno, že tisk má právo a jest povolán k tomu, aby skutečnosti, které by rozvířily veřejné mínění, nepominul v novinách mlčením, a jest oprávněn, okolnosti, jež vyšly najevo, zaznamenat a veřejnosti sdělit. Veřejný zájem může do jisté míry vyžadovat, aby byla veřejnost o zločinu, který může rozvířit veřejné mínění, náležitě informována (veřejný zájem ve smyslu dodržování zákonů, odstranění zlořádů ve veřejné správě atd.). Tato svoboda tisku má ale své určité meze, například ochranu cti osoby, která byla např. pro podezření z vraždy vzata do vyšetřovací vazby.

²² Jednalo se o výroky žalobce, že žalovaný je otcem nemanželského dítěte Antonie K., že se kvůli němu zastřelil jeden továrník, protože ho žalovaný nepodporoval, že žalovaný nemá sluchu pro místní potřeby, že jeho chování k bratru je nelaskavé a nepěkné. Srov. Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 21. 9. 1929, sp. zn.: Rv II 275/28. Publikováno ve: Vážný 9198, Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919-1945), XI-b/1929.

²³ Žalobce měl mimo jiné prohlásit (resp. veřejně vysvětlit), že mu byla přesvědčivě prokázána řada skutečností ze soukromého života žalovaného, které opodstatňují odvolání urážek, ale z přednesu obou stran vyplývalo, že žalobci přesvědčivý důkaz o těchto skutečnostech podán nebyl. Srov. Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 21. 9. 1929, sp. zn.: Rv II 275/28. Publikováno ve: Vážný 9198, Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919-1945), XI-b/1929.

²⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 8. 6. 1929, sp. zn.: Zm I 628/28. Publikováno ve: Vážný 3517 tr. Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919-1945), XI/1929.

Pro úplnost dodávám, že další meziválečná judikatura se zejména věnovala v oblasti ochrany osobnosti sporům týkajících se urážek na cti, tedy vydávání v posměch²⁵ či rozsahu možné kritiky politiků coby veřejných činitelů,²⁶ kdy lze v mnohých případech zmínit souvislost se zákonem č. 108/1933 Sb., zákon na ochranu cti, jehož § 1 stanovil, že kdo někomu nadávkou, zlým nakládáním, vyhrůžkou zlého nakládání, vydáváním v posměch nebo jinak na cti ublíží, bude soudem potrestán (...).²⁷

1.2. Judikatura Evropského soudu pro lidská práva

Evropská úmluva o lidských právech, tedy Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod byla podepsána dne 4. 11. 1950 v Palazzo Barberini v Římě a vstoupila v účinnost dne 3. 9. 1953 na půdě nově vzniklé Rady Evropy.²⁸ Při přijetí samostatné České republiky jako člena Rady Evropy dne 30. 6. 1993 Výbor ministrů Rady Evropy zároveň rozhodl, že Českou republiku je namíste považovat za smluvní stranu Úmluvy s účinností od 1. 1. 1993 spolu s uznáním pravomoci Evropské komise pro lidská práva (dále též “EKLP”) a Evropského soudu pro lidská práva od tohoto data.²⁹

Článek 8 Úmluvy stanoví, že „každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence“ (odst. 1) a „státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných“ (odst. 2).

ESLP několikrát konstatoval, že obsah práva na soukromý život je široký a nelze jej a ani ESLP neusiluje o to jej úplně vyčerpat, kdy pod tento pojem lze zařadit prvky, jako je identifikace

²⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 25.4.1936, sp. zn.: Zm II 487/35. Publikováno ve: Vážný 5585.

²⁶ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 26. 3. 1927, sp. zn.: Zm I 576/26. Publikováno ve: Vážný 2713 tr. Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919-1945), IX/1927.

²⁷ § 1, zákon č. 108/1933 Sb., zákon na ochranu cti.

²⁸ KMEC, J., KRATOCHVÍL, J. *Kapitola I. Historie Úmluvy*. In: KOSAŘ, D., KMEC, J., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, 1687 s. ISBN: 978-80-7400-365-3, s. 6.

²⁹ Tamtéž, s. 7.

pohlaví, jméno a sexuální orientace a sexuální život,³⁰ právo na identitu a osobní rozvoj a právo navazovat a rozvíjet vztahy s ostatními lidmi a okolním světem,³¹ a můžou sem i spadat činnosti profesní nebo obchodní povahy.³²

Vzhledem k širokému záběru tohoto článku a příslušné judikatury ESLP jsem se rozhodl vybrat ty případy, které se týkají ochrany soukromí v souvislosti s právem na zachycení podoby či zpracování dalších osobních údajů.

1.2.1. Monitorování prostranství

V rozhodnutí EKLP ze dne 14. ledna 1998 *Pierre Herbecq and the Association Ligue des droits de l'homme proti Belgii*³³ rozebírající absenci právní úpravy v Belgii týkající se používání fotografických systémů, které nezaznamenávají vizuální data, EKLP konstatovala, že vzhledem k absenci uchovávání vizuálních dat lze vyloučit, že by vizuální údaje mohly být zpřístupněny široké veřejnosti nebo být použity k jiným účelům než k hlídání monitorovaných míst. EKLP rovněž zmínila, že údaje, které má osoba sledující monitory k dispozici, jsou totožné s údaji, které by mohla získat při osobní přítomnosti na místě, a proto vše, co lze takto sledovat, je v podstatě veřejné chování.

Soud předmětnou myšlenku zopakoval např. v rozhodnutí *Perry proti Spojenému království* ze dne 17. července 2003, kdy v bodě 38 uvedl, že monitorování jednání jednotlivce na veřejných místech užitím fotografického zařízení, které nezaznamenává vizuální data, není jako takové zasahováním do soukromého života jednotlivce.³⁴

K aplikovatelnosti článku 8 Úmluvy při shromažďování a používání údajů z veřejných zdrojů lze zmínit rozhodnutí *Rotaru proti Rumunsku* ze dne 4. května 2000,³⁵ ve kterém ESLP uvedl, že údaje veřejné povahy se mohou dotýkat soukromého života, když jsou systematicky shromažďovány a ukládány v záznamech držených např. státní mocí, tedy shromažďování údajů

³⁰ Rozsudky Evropského soudu pro lidská práva: *B. proti Francii* ze dne 25. března 1992 (stížnost č. 13343/87), *Burghartz proti Švýcarsku* ze dne 22. února 1994 (stížnost č. 16213/90), *Dudgeon proti Spojenému království* ze dne 22. října 1981 (stížnost č. 7525/76).

³¹ Zpráva Evropské komise ze dne 19. května 1994. *Friedl proti Rakousku*, stížnost č. 15225/89.

³² Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 16. prosince 1992. *Niemietz proti Německu*, stížnost č. 13710/88.

³³ Rozhodnutí Evropské komise pro lidská práva ze dne 14. ledna 1998. *Herbecq a Association „Ligue des droits de l'homme“ proti Belgii*, stížnosti č. 32200/96 a 32201/96.

³⁴ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 17. července 2003. *Perry proti Spojenému království*, stížnost č. 63737/00.

³⁵ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 4. května 2000. *Rotaru proti Rumunsku*, stížnost č. 28341/95.

bezpečnostními službami o konkrétních osobách, a to i bez použití skrytých metod sledování, představovalo zásah do soukromého života stěžovatele, a to i přestože informace nebyly shromážděny žádnou rušivou nebo skrytou metodou. Zásahem do soukromého života tak je i následné systematické shromažďování a ukládání takových informací (záznamů) z veřejných zdrojů.

Na tento případ lze navázat rozhodnutím P. G. a J. H. proti Spojenému království ze dne 25. září 2001,³⁶ ve kterém ESLP pracoval s doktrínou “rozumného očekávání soukromí”, kterou rozebral v klíčovém bodě 57 rozhodnutí. ESLP posuzoval povahu opatření dotýkajících se soukromého života osoby prováděných mimo její vlastní domov nebo mimo jiné soukromé prostory. ESLP konstatoval, že existují případy, kdy se lidé vědomě nebo záměrně zapojují do činností, které jsou nebo mohou být veřejně zaznamenány nebo oznámeny, a v takových případech může být přiměřené očekávání osoby ohledně soukromí významným, i když ne nutně rozhodujícím faktorem. ESLP vycházel z toho, že osoba, která jde po ulici, bude nevyhnutelně viditelná pro každého člena veřejnosti, který je rovněž přítomen, a podobnou povahu má i sledování téže veřejné scény (těže ulice) technickými prostředky (například sledování ulice bezpečnostním pracovníkem prostřednictvím CCTV kamery).

V takovém případě úvahy o soukromém životě mohou vyvstat až v okamžiku, jakmile vznikne jakýkoli systematický nebo trvalý záznam takového materiálu z veřejného prostoru, tedy zásahem do soukromého života nemusí být samotné monitorování, ale až přechovávání či použití záznamu z tohoto monitorování.

Na tento rozsudek ESLP navázal v rozhodnutí Perry proti Spojenému království ze dne 17. července 2003,³⁷ kdy ESLP navázal na doktrínu “rozumného očekávání soukromí” a v bodě 40 konstatoval, že běžné používání bezpečnostních kamer samo o sobě, ať už na veřejných ulicích nebo v prostorách, jako jsou nákupní centra nebo policejní stanice, kde slouží legitimnímu a předvídatelnému účelu, nevyvolává problémy podle článku 8 odst. 1 Úmluvy.

Nicméně v tomto případě policie upravila bezpečnostní kameru tak, aby mohla pořídit jasný, ostrý záznam stěžovatele ve vazební věznici za účelem vložení záznamu do montáže filmů jiných osob za účelem rekonstrukce. Bez ohledu na to, zda si byl stěžovatel vědom bezpečnostních

³⁶ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 25. září 2001. P. G. a J. H. proti Spojenému království, stížnost č. 44787/98.

³⁷ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 17. července 2003. Perry proti Spojenému království, stížnost č. 63737/00.

kamer běžících v místnosti pro výkon vazby, nic nenasvědčuje tomu, že by stěžovatel očekával, že jsou na policejní stanici pořizovány jeho záběry, které budou použity v rámci rekognice a případně jako důkaz poškozující jeho obhajobu v soudním řízení. Dle ESLP tento postup překročil rámec běžného nebo očekávaného použití tohoto typu kamery, jak ostatně dokládá skutečnost, že policie musela získat povolení a kameru musel nastavit technik, proto ESLP shledal porušení článku 8 Úmluvy.

Další rozhodnutí ESLP se věnují používání kamerových systémů v oblasti pracovněprávních vztahů, kde dochází k zásahu do soukromí v jiném specifickém kontextu pracovněprávních vztahů. V této práci nejsou rozebrány závěry z rozhodnutí ESLP Köpke v. Germany z 5. října 2010³⁸ ani z novějšího rozhodnutí López Ribalda a ostatní proti Španělsku ze 17. října 2019.³⁹

1.2.2. Zveřejňování fotografií

V rozhodnutí Von Hannover proti Německu ze dne 24. června 2004⁴⁰ ESLP připomněl, že cílem článku 8 Úmluvy je jednak ochrana jednotlivce před svévolným zasahováním úřadů (negativní povinnost státu nezasahovat), jednak respektování soukromého a rodinného života i v oblasti vztahů jednotlivců mezi sebou (pozitivní povinnost respektování soukromého života), což se také vztahuje i na ochranu fotografií osoby před zneužitím druhými.

ESLP konstatuje že v obou případech musí být vzata v úvahu spravedlivá rovnováha, které musí být dosaženo mezi konkurujícími si zájmy jednotlivce a společnosti jako celku. Významnou společenskou rolí tisku je i sdělovat informace a myšlenky týkající se všech oblastí veřejného zájmu a ESLP zdůraznil příspěvek fotografií nebo článků v tisku k debatě o obecném zájmu.

Právě kritérium přispění k debatě o obecném zájmu sehrálo v dřívějším rozhodování ESLP roli, kdy v některých případech shledal, že užití určitých výrazů ve vztahu k soukromému životu jednotlivce nebylo “ospravedlněno významem veřejného zájmu,” když se tyto výrazy “nezabývaly věcí obecné důležitosti.”⁴¹ V jiném případě “důležitost veřejného zájmu” ospravedlnila zveřejnění

³⁸ Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 5. října 2010. Köpke proti Německu, stížnost č. 420/07.

³⁹ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 17. října 2019. López Ribalda a ostatní proti Španělsku, stížnosti č. 1874/13 a č. 8567/13.

⁴⁰ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 24. června 2004. Von Hannover proti Německu, stížnost č. 59320/00.

⁴¹ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 6. února 2001. Tammer proti Estonsku, stížnost č. 41205/98.

fotografie dotčené osoby politika v novinách.⁴² ESLP pojednání o obecných principech uzavřel případem zveřejnění zdravotního stavu prezidenta Mitteranda jeho bývalým osobním lékařem, kde konstatoval, že “čím více času uběhlo, tím více zájem veřejnosti o výkon jeho dvou sedmi letých mandátů převažoval nad požadavky ochrany jeho práv s ohledem na lékařské tajemství.”⁴³

ESLP při aplikaci výše rozebraných principů došel k závěru, že publikaci fotografií a článků, jejichž jediným účelem je uspokojit zvědavost určité části čtenářů, pokud jde o detaily ze soukromého života stěžovatelky, nelze považovat za příspěvek k jakékoli diskusi, pokud jde o obecný zájem společnosti i přes to, že stěžovatelka je veřejnosti známa. ESLP uzavírá, že rozhodujícím faktorem při posouzení ochrany soukromého života a svobody projevu by měl být příspěvek publikovaných fotografií a článků k diskusi o obecném zájmu.

Soud pod pojem soukromý život dle článku 8 Úmluvy zařadil i otázku pořizování a uchovávání fotografií, i když nejsou zveřejněny, kdy se v rozhodnutí Dimitrios Reklos a Vassiliki Davourlis proti Řecku ze dne 15. ledna 2009⁴⁴ ESLP zabýval obsahem práva na podobu, protože bylo nutné zodpovězení otázky, zda i přesto, že sporné snímky nebyly v projednávaném případě šířeny, došlo k zásahu do práva na ochranu soukromého života.

V klíčovém bodě 40 rozhodnutí ESLP dochází k závěru, že:

1. podoba jednotlivce je jedním ze základních znaků jeho osobnosti, je výrazem jeho svébytnosti a umožňuje mu odlišit se od ostatních lidí,
2. předpokladem pro realizaci tohoto práva je kontrola jednotlivce nad jeho podobou (možnost odmítnout šíření snímků, na nichž je zobrazen, bránit se proti tomu, aby kdokoli jiný zachycoval, přechovával či reprodukoval jeho podobu),
3. podmínkou účinné ochrany podoby je souhlas jednotlivce již v okamžiku jejího zachycení, a nikoli teprve v okamžiku jejího případného veřejného šíření.

Pokud by ESLP přistoupil na argumentaci vlády ohledně šíření fotografií (nedošlo k šíření fotografií a jediným úmyslem fotografa bylo prodat fotografie novorozence jeho rodičům, nikoli šířit fotografie veřejně), pak by kdokoli mohl přechovávat základní znak osobnosti jiné osoby, aniž

⁴² Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 6. listopadu 2003. Krone Verlag GmbH & Co.KG proti Rakousku, stížnost č. 34315/96.

⁴³ Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 18. května 2004. Plon (société) proti Francii, stížnost č. 58148/00.

⁴⁴ Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 15. ledna 2009. Dimitrios Reklos a Vassiliki Davourlis proti Řecku, stížnost č. 1234/05.

by tato měla kontrolu nad jeho případným pozdějším užitím, tedy bylo by možné později využít fotografie v rozporu s vůlí dotčeného (nebo rodičů v případě novorozence).

V rozhodnutí Satakunnan Markkinapörssi Oy and Satamedia Oy v. Finland z 27. června 2017⁴⁵ týkajícího se porušení práva na soukromí v souvislosti se zveřejněním informací ozdanitelných příjmech a majetku fyzických osob v novinách Veropörssi, ESLP stanovil příslušné zásady, kterými se musí řídit při posuzování nezbytnosti zásahu do soukromí a v rámci vyvažování konkurujících si práv definoval řadu kritérií. Relevantní kritéria jsou:

1. příspěvek k diskusi ve veřejném zájmu,
2. stupeň známosti dotčené osoby,
3. předmět zpravodajství,
4. předchozí chování dotčené osoby,
5. obsah, forma a důsledky zveřejnění,
6. případně okolnosti, za nichž byly fotografie pořízeny.

Pokud ESLP přezkoumává žádost podanou podle článku 10 Úmluvy, zkoumá rovněž:

1. jakým způsobem byly informace získány,
2. jejich pravdivost,
3. závažnost trestu uloženého novinářům nebo vydavatelům (ze strany státu).

ESLP zohlednil význam předmětné otázky pro veřejnost (veřejný zájem) a povahu zveřejněných informací. ESLP zopakoval, že veřejnost má právo být informována a za určitých zvláštních okolností se toto zásadní právo může vztahovat i na aspekty soukromého života veřejných činitelů, přičemž články, jejichž cílem je pouze uspokojit zvědavost určitého okruhu čtenářů ohledně podrobností soukromého života určité osoby, ať už je tato osoba jakkoli známá, nelze považovat za příspěvek k diskusi ve veřejném zájmu. ESLP dodává, že je nutné posoudit, zda se zveřejněné informace týkají i tématu obecného významu, přičemž je třeba posoudit publikaci jako celek a vzít v úvahu kontext, v němž se objevuje.

ESLP v bodě 171 rozhodnutí blíže rozebírá pojem veřejného zájmu, jehož prokázání či vyvrácení v konkrétním případě je mnohdy klíčové při zásahu do práva na ochranu soukromí dle článku 8 Úmluvy, jak je ostatně rozebráno výše. ESLP konstatuje, že veřejný zájem se obvykle týká záležitostí, které se dotýkají veřejnosti v takové míře, že se o ně může oprávněně zajímat,

⁴⁵ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 27. června 2017. Satakunnan Markkinapörssi Oy and Satamedia Oy v. Finland, stížnost č. 931/13.

keré přitahují její pozornost nebo se jí ve značné míře týkají, zejména proto, že ovlivňují blaho občanů nebo život společnosti. To platí i pro záležitosti, které mohou vyvolat značnou kontroverzi, které se týkají důležité společenské otázky nebo které zahrnují problém, o němž by veřejnost měla zájem být informována. Veřejný zájem nelze redukovat na touhu veřejnosti po informacích o soukromém životě jiných osob nebo na přání publika po senzaci či dokonce voyeurismu.

V rozhodnutí Vučina proti Chorvatsku z 24. září 2019⁴⁶ v bodech 29-31 ESLP přihlíží ke způsobu, jakým byly informace nebo fotografie získány, a zejména zdůrazňuje význam získání souhlasu dotčených osob a více či méně silný pocit zásahu, který fotografie vyvolává. Dalším faktorem při posuzování případu účel, k němuž byla fotografie použita, a způsob jejího následného použití. ESLP dodává, že tyto principy nejsou vyčerpávající a v závislosti na konkrétních okolnostech daného případu lze zohlednit i další kritéria, přičemž je důležité posoudit závažnost zásahu do soukromého života a důsledky zveřejnění fotografie pro dotčenou osobu.

ESLP zdůrazňuje, že pro úspěšnou aplikaci článku 8 Úmluvy musí útok na pověst osoby dosáhnout určité úrovně závažnosti a způsobit újmu osobnímu užívání práva na respektování soukromého života a v obou souvislostech (dopady zveřejnění fotografie na soukromý život stěžovatele a ve vztahu k pojmům čest a pověst) musí napadená situace zasahující do soukromého života stěžovatele dosáhnout určitého prahu závažnosti, aby mohla vzniknout otázka podle článku 8 Úmluvy, přičemž tato otázka bude vždy záviset na okolnostech konkrétního případu. ESLP předmětný případ posoudil v následujících krocích:

1. způsob pořízení fotografie,
2. povaha publikace,
3. účel, k němuž byla fotografie použita, a způsob jejího následného použití,
4. důsledky zveřejnění fotografie pro stěžovatele.

Další judikatura ESLP se týká zveřejňování fotografií v již probíhajících trestních řízeních. V této souvislosti lze uvést rozhodnutí Sciacca proti Itálii ze dne 11. ledna 2005,⁴⁷ ve kterém ESLP pracuje s pojmem “běžné osoby”. Dle ESLP se tento případ odlišoval od předchozích kauz Von Hannover a Krone Verlag tím, že stěžovatelka nebyla osobou, která vystupovala ve veřejném kontextu (veřejná osoba nebo politik), ale subjektem probíhajícího trestního řízení, přičemž zveřejněná fotografie, která byla pořízena pro účely úředního spisu, byla tisku poskytnuta policií.

⁴⁶ Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 24. září 2019. Vučina proti Chorvatsku, stížnost č. 58955/13.

⁴⁷ Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 11. ledna 2005. Sciacca proti Itálii, stížnost č. 50774/99.

Právě tato distinkce mezi “veřejnou osobou nebo politikem” a “běžnou osobu” je imanentní projednávanému případu. ESLP poskytl pokyny týkající se rozsahu soukromého života a konstatoval, že existuje “oblast interakce osoby s ostatními, a to i ve veřejném kontextu, která může spadat do oblasti soukromého života”. V případě “běžné osoby” je zóna veřejné interakce chráněná právem na ochranu soukromého života širší oproti “veřejné osobě nebo politikovi.” Skutečnost, že proti stěžovateli bylo vedeno trestní řízení, nemůže rozsah této ochrany omezit.

V rozhodnutí *Khuzhin a ostatní proti Rusku* z 23. října 2008,⁴⁸ ve kterém policie bez souhlasu stěžovatele pořídila jeho pasovou fotografii z materiálů v trestním spise a poskytla ji novináři, který ji použil v televizním pořadu, ESLP konstatuje, že pokud fotografie zveřejněná v rámci zpravodajství o probíhajícím trestním řízení nemá sama o sobě žádnou informační hodnotu, musí existovat závažné důvody, které ospravedlní zásah do práva obviněného na respektování jeho soukromého života. V tomto případě vláda nepředložila žádné odůvodnění zásahu.

V obdobném rozhodnutí *Toma proti Rumunsku* z 24. února 2009⁴⁹ ESLP v bodě 92 zopakoval výše uvedenou argumentaci, kdy se snažil nalézt “legitimní cíl” zásahu. V této souvislosti ESLP poznamenal, že v rozhodné době nebyl stěžovatel uprchlíkem, ale byl ve vazbě a veřejné trestní řízení proti němu nebylo ani zahájeno. Nebylo proto důvod se domnívat, že šíření předmětných snímků, které navíc neměly zpravodajskou hodnotu jako takovou, směřovalo k ochraně zájmů spravedlnosti, například za účelem zajištění jeho účasti u soudu, nebo k předcházení trestným činům, neboť v rozhodné době ještě nebyla vypracována obžaloba.

Lze taktéž zmínit rozhodnutí *Giorgi Nikolaishvili proti Gruzii* ze dne 13. ledna 2009,⁵⁰ ve kterém ESLP vyhověl stížnosti, kdy zveřejnění fotografie svědka (stěžovatele) gruzínskou policií v souvislosti s vraždou bylo porušením jeho práva na soukromí podle článku 8 Úmluvy. Přestože fotografie stěžovatele nebyla zveřejněna v novinách ani prozrazena prostřednictvím jiných hromadných sdělovacích prostředků, tak vyvěšením fotografie ve veřejných prostorách několika policejních stanic v různých částech země orgány záměrně umožnily její snadnou dostupnost široké veřejnosti, přičemž orgány označily stěžovatele jako “osobu hledanou”

⁴⁸ Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 23. října 2008. *Khuzhin a ostatní proti Rusku*, stížnost č. 13470/02.

⁴⁹ Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 24. února 2009. *Toma proti Rumunsku*, stížnost č. 42716/02.

⁵⁰ Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 13. ledna 2009. *Giorgi Nikolaishvili proti Gruzii*, stížnost č. 37048/04.

v souvislosti s případem vraždy, přestože stěžovatel nebyl nikdy formálně obviněn ani podezřelý z vraždy, a vyvěšení fotografie tak dle ESLP bylo nactiutřačné (pomlouvačné).

1.3. Legislativa a doporučení na úrovni Evropské Unie

V následující části je rozebrána unijní ochrana práva na ochranu soukromí z hlediska ochrany osobních údajů.

EU vydala v roce 1995 směrnici 95/46/ES,⁵¹ jejímž cílem bylo především zajistit fungování jednotného trhu a účinnou ochranu základních práv a svobod fyzických osob. Nicméně vzhledem k technickému pokroku, již směrnice 95/46/ES neposkytovala dostatečně účinné nástroje k jejich dosažení a problémem byla vysoká míra volnosti při její implementaci členskými státy, což vyústilo v nižší úroveň harmonizace, než která je v dnešní EU při vytváření jednotného digitálního trhu potřebná.⁵² Vzhledem k tomu, že nebylo možné zabránit rozdílům při implementaci směrnice v jednotlivých členských státech, tak ambicí nově vznikajícího nařízení GDPR bylo odstranění roztržitosti současné úpravy, posílení a podrobné vymezení práv subjektů údajů a také snížení administrativní zátěže, přičemž nové nařízení nabylo účinnosti dne 25. května 2018.

Pro současnou úpravu ochrany osobních údajů zvolil evropský zákonodárce akt ve formě nařízení, které je, na rozdíl od minulé směrnice 95/46/ES, která pouze přikazovala členským státům dosáhnout deklarovaného cíle libovolnými prostředky dle vlastního uvážení, bezprostředně použitelné v každém členském státě bez toho, aby státy musely přijímat národní implementaci.⁵³

Pro úplnost lze uvést, že na evropské úrovni není nařízení GDPR jediným přímo použitelným předpisem upravujícím práva a povinnosti v oblasti zpracování osobních údajů, kdy lze jako příklady dalších předpisů uvést nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1725⁵⁴ upravující zpracování osobních údajů orgány, institucemi a jinými subjekty Unie, a dále např. e-Privacy směrnice.⁵⁵

⁵¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů.

⁵² NULÍČEK, M., DONÁT, J., NONNEMAN, F., LICHNOVSKÝ, B., TOMÍŠEK, J. *GDPR. Obecné nařízení o ochraně osobních údajů. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, 580 s. ISBN 978-80-7598-068-7, s. 11.

⁵³ NAVRÁTIL, J. a kol. *GDPR pro praxi*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018, 339 s. ISBN 978-80-7380-689-7, s. 25.

⁵⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1725 ze dne 23. října 2018 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány, institucemi a jinými subjekty Unie a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení nařízení (ES) č. 45/2001 a rozhodnutí č. 1247/2002/ES.

⁵⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (Směrnice o soukromí a elektronických komunikacích).

Vedoucí roli hrála v oblasti ochrany osobních údajů v EU pracovní skupina WP29, která vznikla na základě čl. 29 směrnice 95/46/ES. Jak vyplývá z čl. 29 odst. 1 této směrnice, jednalo se pouze o poradní orgán Evropské Komise bez vlastní subjektivity a bez formálních pravomocí nad osobami či dozorovými úřady členských států, tedy činnost WP29 spočívala především ve vydávání doporučení a stanovisek.⁵⁶

S nabytím účinnosti nařízení GDPR tento orgán nahrazuje nově zřízený Evropský sbor pro ochranu osobních údajů (dále jen “Sbor”), který se skládá ze zástupců každého členského státu EU, přičemž členem Sboru je vždy vedoucí dozorového úřadu daného státu nebo jeho zástupce.⁵⁷

1.3.1. Obecná ustanovení nařízení GDPR

Nařízení GDPR⁵⁸ již v úvodních ustanoveních (v Recitálu 1) zdůrazňuje, že ochrana fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů je základním právem. Cíl nařízení je vyjádřen v čl. 1 odst. 2 nařízení GDPR a je jím „ochrana základních práv a svobod fyzických osob, zejména jejich práva na ochranu osobních údajů. Prostředky k dosažení tohoto cíle jsou voleny s přihlédnutím k tomu, aby byly skutečně efektivní v kontextu moderní doby, charakteristické globálním rozšířením informačních technologií, internetu a sociálních sítí a zpracováním osobních údajů v mezinárodním měřítku.“⁵⁹

Definice pojmů

1) Osobní údaje

Osobními údaji se dle čl. 4 odst. 1 nařízení GDPR rozumí „veškeré informace o identifikované nebo identifikovatelné fyzické osobě (dále též jako „subjekt údajů“); identifikovatelnou fyzickou osobou je fyzická osoba, kterou lze přímo či nepřímo identifikovat, zejména odkazem na určitý identifikátor, například jméno, identifikační číslo, lokační údaje, síťový

⁵⁶ NULÍČEK, M., DONÁT, J., NONNEMAN, F., LICHNOVSKÝ, B., TOMÍŠEK, J. *GDPR. Obecné nařízení o ochraně osobních údajů. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, 580 s. ISBN 978-80-7598-068-7, s. 23.

⁵⁷ Tamtéž, s. 24.

⁵⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů), Úř. věst. L 119, 4. 5. 2016, s. 1—88.

⁵⁹ NULÍČEK, M., DONÁT, J., NONNEMAN, F., LICHNOVSKÝ, B., TOMÍŠEK, J. *GDPR. Obecné nařízení o ochraně osobních údajů. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, 580 s. ISBN 978-80-7598-068-7, s. 55.

identifikátor nebo na jeden či více zvláštních prvků fyzické, fyziologické, genetické, psychické, ekonomické, kulturní nebo společenské identity této fyzické osoby.“⁶⁰

Dle stanoviska 4/2007 pracovní skupiny WP29 „*veškeré informace*“ zahrnují i formát nebo médium, na kterém jsou tyto informace dostupné v jakékoli formě, ať už jde o abecední, číselnou, grafickou, fotografickou nebo například akustickou formu,⁶¹ a jako příklad uvádí i zachycení na videokazetě, kdy snímky osob zachycené kamerovým systémem mohou být osobními údaji do té míry v jaké jsou zachycené osoby rozpoznatelné.⁶²

Definovat informace „vztahující se k identifikované nebo identifikovatelné fyzické osobě“ v souvislosti s kamerovým dohledem může být dle WP29 problematické, protože provozovatelé kamer mohou argumentovat tím, že k identifikaci osob dojde pouze u malého procenta shromážděného videomateriálu, tedy dříve, než k samotné identifikaci jednotlivé dotčené osoby skutečně dojde, nejsou zpracovávány žádné osobní údaje. WP29 ale podotýká, že jelikož je účelem kamerového sledování v případě potřeby identifikovat jednotlivé osoby, tak je třeba tuto činnost jako takovou považovat za zpracování údajů o identifikovatelných osobách, přestože některé zaznamenané osoby v praxi identifikovatelné nejsou.⁶³

2) Zpracování

Zpracováním se dle čl. 4 odst. 2 nařízení GDPR rozumí „*jakákoliv operace nebo soubor operací s osobními údaji nebo soubory osobních údajů, který je prováděn pomocí či bez pomoci automatizovaných postupů, jako je shromáždění, zaznamenání, uspořádání, strukturování, uložení, přizpůsobení nebo pozměnění, vyhledání, nahlédnutí, použití, zpřístupnění přenosem, šíření nebo jakékoliv jiné zpřístupnění, seřazení či zkombinování, omezení, výmaz nebo zničení.*“⁶⁴

⁶⁰ Článek 4 odst. 1 nařízení GDPR.

⁶¹ ARTICLE 29 – DATA PROTECTION WORKING PARTY. *Opinion 4/2007 on the concept of personal data.* [online]. 20.6.2007 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2007/wp136_en.pdf, s. 6.

⁶² Tamtéž, s. 8.

⁶³ WP29 dále uvádí příklad, ve kterém majitel obchodu si ve svém obchodě nainstaluje kamerový systém. Ve svém obchodě zveřejňuje fotografie zlodějů, kteří byli díky kamerovému systému dopadeni. Po policejním zásahu obličej zlodějů zahladí tak, že je ztmaví. I po této operaci však stále existuje možnost, že osoby na fotografiích mohou poznat jejich přátelé, příbuzní nebo sousedé, protože např. jejich postava, účes a oblečení jsou stále rozpoznatelné. Srov. ARTICLE 29 – DATA PROTECTION WORKING PARTY. *Opinion 4/2007 on the concept of personal data.* [online]. 20.6.2007 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2007/wp136_en.pdf, s. 21.

⁶⁴ Článek 4 odst. 2 nařízení GDPR.

V této souvislosti Úřad v nové metodice rozlišuje:⁶⁵

- 1) kamerový systém se záznamem, který zahrnuje operace zpracování obrazového záznamu z kamerového systému (snímání, přenos, zobrazení, zpracování, ukládání, výmaz), a to včetně využití fotopastí, a dále
- 2) kamerový systém v režimu online, který zahrnuje operace prohlížení záběrů z kamerového systému (snímání, přenos, zobrazení), kdy kamerový systém využíváný v režimu online dle Úřadu taktéž představuje zpracování osobních údajů.

Na nová rizika vyplývající z kamerového dohledu upozorňuje stanovisko 2/2017 pracovní skupiny WP29⁶⁶ v části nazvané zpracování operací pomocí monitorovacích kamerových systémů, kdy díky vývoji nových technologií existuje možnost nepřetržitě zachycovat chování zaměstnance skrze snadné pořizování záznamů z kamer. Riziko přináší zmenšení rozměrů kamer (tedy dochází k usnadnění skrytého monitorování) spolu s nárůstem jejich funkcí (např. funkce vysokého rozlišení, a zpracování, které lze provádět pomocí nových videoanalýz, kdy lze sledovat výrazy obličeje pracovníka automatizovanými prostředky a identifikovat odchylky od předem definovaných pohybových vzorců.⁶⁷

Pracovní skupina WP29 taktéž apeluje na to, aby správci při zpracování osobních údajů měli na paměti základní zásady zpracování: konečnost, transparentnost, legitimita, přiměřenost, přesnost a uchování údajů, zabezpečení a v neposlední řadě informovanost, kdy tyto závěry vztahuje i na pracovněprávní vztahy, tedy na zaměstnavatele (správce osobních údajů) a zaměstnance (subjekt údajů).⁶⁸

3) *Správce*

Správce se dle čl. 4 odst. 7 nařízení GDPR rozumí „*fyzická nebo právnická osoba, orgán veřejné moci, agentura nebo jiný subjekt, který sám nebo společně s jinými určuje účely a*

⁶⁵ HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uouu.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 8.

⁶⁶ ARTICLE 29 – DATA PROTECTION WORKING PARTY. *Opinion 2/2017 on data processing at work*. [online]. 8.6.2017 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/newsroom/article29/items/610169/en>, s. 18.

⁶⁷ Tamtéž, s. 19.

⁶⁸ ARTICLE 29 – DATA PROTECTION WORKING PARTY. *Opinion 8/2001 on the processing of personal data in the employment context*. [online]. 13.9.2001 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2001/wp48_en.pdf, s. 19.

prostředky zpracování osobních údajů; jsou-li účely a prostředky tohoto zpracování určeny právem Unie či členského státu, může toto právo určit dotčeného správce nebo zvláštní kritéria pro jeho určení.“⁶⁹

1.3.2. Zásady zpracování

Čl. 5 odst. 1 nařízení GDPR upravuje zásady zpracování osobních údajů, za jejichž dodržování odpovídá správce a musí být schopen toto dodržení souladu doložit. Výčet těchto základních zásad je následující:

1) Zákonnost, korektnost a transparentnost

Dle čl. 5 odst. 1 písm. a) nařízení GDPR osobní údaje musí být ve vztahu k subjektu údajů zpracovávány korektně a zákonným a transparentním způsobem.

Úřad v nové metodice ke kamerovým systémům uvádí, že korektní, transparentní a zákonné zpracování osobních údajů je zajištěno zejména prostřednictvím:

- 1) určení právního základu zpracování osobních údajů,
- 2) dodržování práv subjektů údajů,
- 3) zabezpečení osobních údajů.⁷⁰

Z hlediska podmínky zákonnosti zpracování údajů pokyny Sboru 3/2019 uvádí, že monitorování skrze kamerový systém je zákonné, pokud je nezbytné pro realizaci oprávněných zájmů provozovatele kamery a pokud nad těmito zájmy nepřevažují zájmy nebo základní práva a svobody monitorovaných osob, přičemž zájmy provozovatele kamery mohou být jak ekonomické, tak i nemajetkové povahy. Pokyn výslovně uvádí, že v rámci reálné a nebezpečné situace může účel ochrany majetku před vloupáním, krádeží nebo vandalismem představovat oprávněný zájem pro provozování kamerového systému.⁷¹ V této souvislosti ale pokyn zdůrazňuje, že jednak je

⁶⁹ Článek 4 odst. 7 nařízení GDPR. Správcem a zpracovatelem osobních údajů může být tatáž osoba, ale nemusí. „Zpracovatelem“ se dle čl. 4 odst. 8 nařízení GDPR rozumí fyzická nebo právnická osoba, orgán veřejné moci, agentura nebo jiný subjekt, který zpracovává osobní údaje pro správce. Pro účely této diplomové práce není jejich případné odlišení zásadní, nicméně v praxi se lze často setkat s případy, kdy se jedná o dvě naprosto odlišné osoby (zpracovatelé osobních údajů bývají externí společnosti specializující se na zpracování dat). Srov. článek 4 odst. 8 nařízení GDPR.

⁷⁰ HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uoou.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 9.

⁷¹ EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 9.

zapotřebí doložit oprávněný zájem,⁷² jednak existence oprávněného zájmu a nezbytnost monitorování mají být podrobeny pravidelnému přehodnocování. Kamery snímající, byť i jen část veřejného prostranství anebo sousední nemovitosti, nelze používat jako čistě preventivní nástroj.⁷³

2) Účelové omezení

Dle čl. 5 odst. 1 písm. b) nařízení GDPR platí, že osobní údaje musí být shromažďovány pro určité, výslovně vyjádřené a legitimní účely a nesmějí být dále zpracovávány způsobem, který je s těmito účely neslučitelný; další zpracování pro účely archivace ve veřejném zájmu, pro účely vědeckého či historického výzkumu nebo pro statistické účely se podle čl. 89 odst. 1 nepovažuje za neslučitelné s původními účely.

Úřad v nové metodice přibližuje **legitimní účely** pro zpracování osobních údajů kamerovými systémy, a zejména uvádí:⁷⁴

- 1) zvýšení ochrany majetku,
- 2) zvýšení bezpečnosti osob, tedy ochrana života a zdraví osob.

Dále jsou rozebrány tzv. **doplňkové účely** k předchozím, které nemohou být uvedeny samostatně, vždy půjde o doplněk k výše uvedeným účelům, a to:

- 1) prevence mimořádných událostí a optimalizaci opatření pro snížení pravděpodobnosti výskytu mimořádných událostí (nepostačuje jako jediný účel),
- 2) shromažďování a uchování důkazů, získávání materiálu pro řešení pojistných událostí (s věcně příslušnou pojišťovnou).

⁷² Pokyny uvádí, že “oprávněný zájem musí reálně existovat a musí se jednat o aktuální záležitost (tj. nesmí být fiktivní nebo spekulativní). Před zahájením sledování musí být k dispozici reálná situace tísňe - například škody nebo závažné incidenty v minulosti. S ohledem na zásadu odpovědnosti by bylo vhodné, aby byly příslušné incidenty (datum, způsob, finanční ztráta) a související trestní oznámení zdokumentovány. Tyto zdokumentované incidenty mohou být pádným důkazem existence oprávněného zájmu.” Srov. EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 10.

⁷³ Pokyny uvádí konkrétní příklad, ve kterém majitel obchodu chce otevřít nový obchod a chce nainstalovat kamerový systém, aby zabránil vandalismu. Na základě předložených statistik může prokázat, že v blízkém okolí je vysoký předpoklad vandalismu. Také zkušenosti ze sousedních obchodů jsou užitečné. Není nutné, aby muselo dojít k poškození daného kontroléru. Stačí, když škody v sousedství naznačují nebezpečí nebo podobnou situaci, a mohou tak být známkou oprávněného zájmu. Nestačí však předložit celostátní nebo obecnou statistiku kriminality, aniž by byla provedena analýza dané oblasti nebo nebezpečí pro tento konkrétní obchod. Srov. EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 10.

⁷⁴ HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uouu.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 9.

3) *Minimalizace údajů*

Dle čl. 5 odst. 1 písm. c) nařízení GDPR platí, že osobní údaje musí být přiměřené, relevantní a omezené na nezbytný rozsah ve vztahu k účelu, pro který jsou zpracovávány.

Z hlediska zásady minimalizace zpracovávaných údajů Úřad v nové metodice uvádí, že je v daném případě podstatné posoudit počet a umístění kamer, nastavení záběru kamer, režim kamerového záznamu, deaktivování některých funkcí kamer a dalších součástí kamerového systému (pohyb/otáčení kamer, použití transfokátoru, rádiový přenos dat, pořizování zvukových záznamů, pořizování biometrických charakteristik) a dobu uložení kamerového záznamu.⁷⁵

K nezbytnosti zpracování osobních údajů pokyny Sboru 3/2019 uvádí, že provozovatel kamerového systému by měl v případě ochrany majetku před vloupáním, krádeží či vandalismem vzít v potaz i alternativní bezpečnostní opatření, která by mohl přijmout místo monitorování dotčených prostor, jako je oplocení, instalace pravidelných hlídek bezpečnostního personálu, využití strážců, zajištění lepšího přístupu k majetku, zajištění lepšího osvětlení, instalace bezpečnostních zámků, zabezpečení oken a dveří proti neoprávněné manipulaci nebo použití antigraffiti nátěrů či jiných prostředků.⁷⁶ Zpravidla nutnost použití kamerového systému k ochraně prostor končí na hranicích daného pozemku, ovšem i z tohoto pravidla platí výjimky, kdy může být nutný dohled i nad bezprostředním okolím objektu, přičemž v takovém případě je zapotřebí zvážit další fyzické a technické prostředky, například zablokování nebo pixelizaci nedůležitých oblastí.⁷⁷

Sbor již v úvodu pokynů uvádí, že videodohled není standardně nutností, pokud existují jiné prostředky k dosažení základního cíle, a upozorňuje, že v opačném případě riskujeme změnu

⁷⁵ HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uoou.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 10.

⁷⁶ EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 10.

⁷⁷ Pokyny uvádí příklad “knihkupectví, které chce chránit své prostory před vandalismem. Obecně platí, že kamery by měly snímat pouze samotné prostory, protože není nutné sledovat sousední prostory, prostory nebo veřejná prostranství v okolí prostor knihkupectví za tímto účelem.” Srov. EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 11.

kulturních norem, která povede ke všeobecnému nedostatku ochrany soukromí skrze kamerové monitorování.⁷⁸

4) Přesnost

Dle čl. 5 odst. 1 písm. d) nařízení GDPR osobní údaje musí být přesné a v případě potřeby aktualizované; musí být přijata veškerá rozumná opatření, aby osobní údaje, které jsou nepřesné s přihlédnutím k účelům, pro které se zpracovávají, byly bezodkladně vymazány nebo opraveny.

Z hlediska zásady přesnosti Úřad v nové metodice uvádí omezení možnosti neautorizovaných změn (stříh, vymazání části záznamu, zásah do technický prostředků – neoprávněná manipulace).⁷⁹

5) Omezení uložení

Dle čl. 5 odst. 1 písm. e) nařízení GDPR platí, že osobní údaje musí být uloženy ve formě umožňující identifikaci subjektů údajů po dobu ne delší, než je nezbytné pro účely, pro které jsou zpracovávány; osobní údaje lze uložit po delší dobu, pokud se zpracovávají výhradně pro účely archivace ve veřejném zájmu, pro účely vědeckého či historického výzkumu nebo pro statistické účely podle čl. 89 odst. 1, a to za předpokladu provedení příslušných technických a organizačních opatření požadovaných tímto nařízením s cílem zaručit práva a svobody subjektu údajů.

Z hlediska zásady omezení uložení Úřad v nové metodice uvádí několik faktorů, které mohou hrát zásadní roli pro určení doby uchovávání záznamů z kamer. Roli může hrát možnost přístupu oprávněné osoby k záznamům, nepřítomnost oprávněné osoby v určitých obdobích (např. v době dovolených), období uzavření objektu pro oprávněně vstupující (školy), délka reklamační lhůty, pokud je v záběru kamery například balení a expedice výrobků, ovšem Úřad dodává, že bez záběru na zaměstnance apod., kdy v rámci jednoho monitorovaného objektu může být určena rozdílná doba uchování záznamů u jednotlivých kamer.⁸⁰

⁷⁸ EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 6.

⁷⁹ HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uouu.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 10.

⁸⁰ Tamtéž, s. 11.

Úřad v nové metodice dochází k závěru, že by měla ve většině případů postačovat doba uchování do 72 hodin, pokud by byla doba uchování obrazových záznamů delší než 72 hodin, musí správce dbát na uvedení jasných důvodů, proč je nezbytná delší doba uchování kamerového záznamu. Např. je legitimní uchování záznamů pro účely mimořádných událostí pro orgány činné v trestním řízení, přestupkovém řízení nebo pro pojišťovny k vyřízení pojistné události, kdy je záznam uchován až do vyřízení mimořádné události, a pak teprve vymazán.⁸¹

Pokyny taktéž upozorňují, že by měly být záznamy vymazány poté, co odpadne účel pro jejich zpracování. V případě ochrany majetku lze konstatovat, že případné škody jsou zjištělné relativně rychle a Sbor uvádí, že čím delší je stanovená doba uchovávání záznamů (zejména pokud je delší než 72 hodin), tím více je potřeba odůvodnit oprávněnost zájmů provozovatele kamery a nezbytnost uchovávání záznamů.⁸²

6) *Integrita a důvěrnost*

Dle čl. 5 odst. 1 písm. f) nařízení GDPR platí, že osobní údaje musí být zpracovávány způsobem, který zajistí náležité zabezpečení osobních údajů, včetně jejich ochrany pomocí vhodných technických nebo organizačních opatření před neoprávněným či protiprávním zpracováním a před náhodnou ztrátou, zničením nebo poškozením.

Pokyny k technickým a organizačním opatřením uvádí, že je potřeba vhodně zabezpečit zpracovávané údaje a určit, kdo odpovídá za technické provedení monitorování, kdo bude mít k záznamům přístup, k jakým účelům se uchovávají a jaké je povolené nebo zakázané použití záznamů. Dále je potřeba vyřešit otázky archivace údajů a vyřizování žádostí monitorovaných osob týkající se zpracováváných údajů (např. vyřízení práva na přístup).⁸³

1.3.3. *Zákonnost zpracování*

Dle čl. 6 odst. 1 nařízení GDPR definující zákonnost zpracování osobních údajů platí, že zpracování je zákonné, pouze pokud je splněna nejméně jedna z těchto podmínek a pouze

⁸¹ HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uoou.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 11.

⁸² EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 28.

⁸³ Tamtéž, s. 31.

v odpovídajícím rozsahu: udělený souhlas, splnění nebo uzavření smlouvy, splnění právní povinnosti, ochrana životně důležitých zájmů, plnění úkolu ve veřejném zájmu nebo výkon veřejné moci a oprávněný zájem správce.

Jedním z hlavních projevů zásady zákonnosti je, že správce může osobní údaje zpracovávat pouze v případě, že k tomu má alespoň jeden z právních titulů, které jsou stanoveny v čl. 6 odst. 1 písm. a) - f) nařízení GDPR.⁸⁴ Právní titul je podmínka, bez které není zpracování v žádném případě možné, resp. je od počátku nelegální, a proto musí být existence právního titulu vedle stanovení účelu zpracování vždy první, co musí správce před zamýšleným zpracováním vyřešit. V případě, že správce ani jeden platný právní titul ke zpracování mít nebude, je celé zpracování od počátku protiprávní.⁸⁵

Z kontrolní a dozorové činnosti Úřadu vyplývá, že v obecné rovině je pak třeba zdůraznit, že sama skutečnost, že správcem deklarovaný právní titul, o který opírá předmětné zpracování osobních údajů, nelze užít, neboť nejsou naplněny jeho podmínky, nemusí nutně znamenat, že zpracování osobních údajů je prováděno bez právního titulu, pokud na dané zpracování dopadá správcem nedeklarovaný právní titul.⁸⁶ Nicméně v takovém případě by musel správce umožnit subjektům údajů uplatnit např. právo vznést námitku ve smyslu čl. 21 odst. 1 nařízení GDPR, jež je spojeno se zpracováním osobních údajů opírajícím se o právní tituly podle čl. 6 odst. 1 písm. e) nebo f) nařízení GDPR.⁸⁷

⁸⁴ NULÍČEK, M., DONÁT, J., NONNEMAN, F., LICHNOVSKÝ, B., TOMÍŠEK, J. *GDPR. Obecné nařízení o ochraně osobních údajů. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, 580 s. ISBN 978-80-7598-068-7, s. 110.

⁸⁵ Tamtéž, s. 115.

⁸⁶ ŘEPKA, M. *Výroční zpráva Úřadu za rok 2022*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2023 [cit. 30. 04. 2024]. Dostupné z: <https://uoou.gov.cz/media/vyrocní-zpravy/dokumenty/uoou-vz2022-el.pdf>, s. 19.

⁸⁷ Kontrolovaná osoba založila zpracování osobních údajů na čl. 6 odst. 1 písm. c) nařízení GDPR, tj. na zákonném základě (zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, a vyhláška č. 98/2012 Sb., o zdravotnické dokumentaci). Dle zjištění Úřadu zákon o zdravotních službách ani vyhláška o zdravotnické dokumentaci nestanoví povinnost provádět sledování stavu pacientů pomocí videokamer. Úřad konstatoval, že kontrolované osobě právní titul ve smyslu čl. 6 odst. 1 písm. c) GDPR nesvědčí. K využití kamerového systému ve vnějších prostorách nakonec kontrolovaná osoba prokázala oprávněný zájem dle čl. 6 odst. 1 písm. f) GDPR spočívající v ochraně majetku nemocnice, prevenci před vandalismem a v ochraně života a zdraví osob vstupujících do prostor nemocnice. Srov. ŘEPKA, M. *Výroční zpráva Úřadu za rok 2022*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2023 [cit. 30. 04. 2024]. Dostupné z: <https://uoou.gov.cz/media/vyrocní-zpravy/dokumenty/uoou-vz2022-el.pdf>, s. 19.

Z nové metodiky Úřadu, pokynů Sboru a i praxe⁸⁸ vyplývá, že správci nebudou v případě kamerového dohledu svědčit právní tituly splnění nebo uzavření smlouvy ani ochrana životně důležitých zájmů.

1) Udělený souhlas

Dle čl. 6 odst. 1 písm. a) nařízení GDPR je zpracování zákonné, pokud subjekt údajů udělil souhlas se zpracováním svých osobních údajů pro jeden či více konkrétních účelů.

Využití tohoto právního základu Úřad v nové metodice nedoporučuje, protože zpracování kamerových záznamů postavené na souhlasu je totiž jen problematicky dlouhodobě udržitelné, protože postačuje odvolání souhlasu jednoho ze subjektů údajů, případně nesouhlas jednoho z nových subjektů údajů, do jehož práv a soukromí kamerový systém zasahuje, a správce musí kamerový systém omezit nebo vypnout.⁸⁹

Shodně pokyny Sboru 3/2019 uvádí, že zákonný důvod zpracování v podobě udělení souhlasu je v rámci kamerového sledování prostranství, kdy může dané zařízení snímat neomezené množství procházejících lidí, problematické, a to zejména z hlediska dokazování udělení svobodného souhlasu. Proto by se mělo zpracování spíše opírat o jiný zákonný důvod než souhlas.⁹⁰

2) Splnění právní povinnosti

Dle čl. 6 odst. 1 písm. c) nařízení GDPR je zpracování zákonné, pokud je nezbytné pro splnění právní povinnosti, která se na správce vztahuje. Přestože s tímto právním důvodem nová metodika Úřadu nepracuje, jedná se o v praxi čteně využívaný zákonný základ zpracování.⁹¹

⁸⁸ NONNEMANN, František. *Nová metodika ÚOOÚ ke kamerám: Jste v souladu?* GDPR.cz [online]. TAYLLORCOX s.r.o., 14.2.2024. [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://www.gdpr.cz/nova-metodika-uouu-ke-kameram-jste-v-souladu>

⁸⁹ HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů.* [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uouu.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 14.

⁹⁰ Pokyny jako příklad uvádí situaci, kdy vstup do označeného monitorovaného prostoru (např. lidé jsou vyzváni, aby prošli určitou chodbou nebo bránou a vstoupili do monitorovaného prostoru) nepředstavuje prohlášení nebo jasný souhlasný úkon potřebný pro udělení souhlasu. Srov. EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices.* [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 14.

⁹¹ NONNEMANN, František. *Nová metodika ÚOOÚ ke kamerám: Jste v souladu?* GDPR.cz [online]. TAYLLORCOX s.r.o., 14.2.2024. [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://www.gdpr.cz/nova-metodika-uouu-ke-kameram-jste-v-souladu>

Příkladem splnění právní povinnosti je § 72b zákona č. 186/2016 Sb., zákon o hazardních hrách (povinnost monitorování v kasinu a stanovení jeho rozsahu), a taktéž § 19 odst. 4 písm. a) zákona č. 541/2020 Sb., zákon o odpadech (sledování prostor zařízení kamerovým systémem, povinnost uchovávat záznam z kamerového systému po dobu 30 dnů).

3) Plnění úkolu ve veřejném zájmu nebo výkon veřejné moci

Dle čl. 6 odst. 1 písm. e) nařízení GDPR je zpracování zákonné, pokud je nezbytné pro splnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je pověřen správce.

Dle Úřadu v nové metodice přichází v úvahu např. zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR; zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii; zákon č. 17/2012 Sb., o celní správě; zákon 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti apod.⁹²

Taktéž pokyny pro úplnost zmiňují i legitimní základ zpracování v podobě nutnosti splnit úkol prováděný ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci např. z důvodu ochrany veřejného zdraví, ale konkrétní příklad již neuvádí.⁹³

4) Oprávněný zájem správce

Dle čl. 6 odst. 1 písm. f) nařízení GDPR je zpracování zákonné, pokud je nezbytné pro účely oprávněných zájmů příslušného správce či třetí strany, kromě případů, kdy před těmito zájmy mají přednost zájmy nebo základní práva a svobody subjektu údajů vyžadující ochranu osobních údajů, zejména pokud je subjektem údajů dítě.

Pokyny Sboru 3/2019 uvádí, že základní právo na soukromí a svoboda na jedné straně a oprávněné zájmy ochrany majetku na straně druhé musí být pečlivě vyhodnoceny a vyváženy.⁹⁴

⁹² HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uouu.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 15.

⁹³ EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 13.

⁹⁴ Pokyny uvádí dva různé příklady. V prvním případě soukromá parkovací společnost zaznamenala opakující se problémy s krádežemi v oblasti zaparkovaných aut. Parkoviště je volným prostranstvím a může se na něj snadno dostat kdokoli, je však zřetelně označeno značkami a zátarasy, které prostor obklopují. Parkovací společnost má oprávněný zájem (prevence krádeží v automobilech zákazníků) monitorovat tuto oblast v denní době, kdy dochází k problémům. Subjekty údajů jsou monitorovány v omezeném časovém rámci, nenacházejí se v oblasti za účelem rekreace a je i v jejich vlastním zájmu, aby se zabránilo krádežím. Zájem subjektů údajů nebyť monitorován je v tomto případě nadřazen oprávněnému zájmu správce. V druhém případě se restaurace rozhodne nainstalovat na toalety videokamery,

Snaha o úplný kazuistický výčet možných situací a jejich řešení by byl vyčerpávající, proto Sbor zdůrazňuje, že v každém jednotlivém případě je zapotřebí vyhodnotit rizika narušení základních práv, kdy rozhodujícím kritériem je intenzita zásahu do práv a svobod dotčeného jednotlivce⁹⁵ a mezi důležité rozhodovací faktory může patřit velikost sledované oblasti a množství sledovaných osob.

Pokyny taktéž pracují s pojmem podobným doktríně ESLP “rozumného očekávání soukromí,” v tomto případě “rozumné očekávání subjektu údajů,” kdy Sbor uvádí, že místo subjektivních očekávání by mělo být rozhodujícím kritériem, zda by třetí strana mohla objektivně, rozumně očekávat a dojít k závěru, že bude v této konkrétní situaci předmětem sledování.⁹⁶ Při určování toho, co může dotčená osoba objektivně očekávat, nemají informační cedulky o kamerovém dohledu žádný význam.⁹⁷

Úřad v nové metodice uvádí, že při určení právního základu zpracování osobních údajů se provozovatelé kamer nejčastěji opírají o zákonný podklad v podobě ochrany oprávněných zájmů správce nebo třetí osoby.⁹⁸ Pokud se správce rozhodne, že bude zpracovávat osobní údaje na základě oprávněného zájmu, musí vždy ještě před zahájením zamýšleného zpracování provést komplexní posouzení, zda oprávněný zájem správce má přednost před zájmy nebo základními právy a svobodami subjektů údajů.⁹⁹ V odborné literatuře se pro toto posouzení vžil název balanční test nebo test vyváženosti neboli test označovaný českým Ústavním soudem jako test proporcionality.¹⁰⁰

aby kontrolovala pořádek v hygienických zařízeních. V tomto případě práva dotčených osob jednoznačně převažují nad zájmem restaurace, proto tam kamery nemohou být nainstalovány. Srov. EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 12.

⁹⁵ EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 13.

⁹⁶ Dle pokynů nelze očekávat monitorování na soukromé zahradě, v obytných prostorách nebo ve vyšetřovnách a léčebnách. Stejně tak není rozumné očekávat monitorování v hygienických zařízeních nebo saunách. Srov. EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 8.

⁹⁷ EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 13.

⁹⁸ HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uoou.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 12.

⁹⁹ Tamtéž.

¹⁰⁰ Tamtéž, s. 13.

Tento tzv. balanční test má dle Úřadu zohledňovat tři aspekty, které pracovní skupina WP29 formulovala následovně:

- 1) důležitost oprávněného zájmu správce na zpracovávání osobních údajů,
- 2) nezbytnost a důsledky zpracovávání osobních údajů pro subjekty údajů a
- 3) zájmy nebo základní práva a svobody subjektu údajů vyžadující ochranu osobních údajů.¹⁰¹

Úřad zapracovává kritéria, která stanovil Ústavní soud v tzv. testu proporcionality,¹⁰² tedy kritérium vhodnosti, kritérium potřebnosti (nutnosti) a kritérium poměrování, do čtyř krokového balančního testu, který Úřad rozebírá následujícím způsobem:

1. Popis existence reálného ohrožení.
2. Posouzení dosažení účelu jinými prostředky (varianty).
3. Posouzení nezbytnosti vybrané varianty.
4. Posouzení přiměřenosti zpracování osobních údajů.¹⁰³

Balanční test

1) Popis existence reálného ohrožení

Prvním krokem je popis reálného ohrožení, kterému mají navrhované varianty řešení zabránit. Reálným nebezpečím mohou být mimořádné události v monitorované oblasti, policejní případy nebo statistiky týkající se příslušného území (posprejování fasády, vandalství).¹⁰⁴

Taktéž lze tento krok balančního testu splnit podložením „*statisticky častým výskytem bezprostředního nebezpečí v druhově obdobných objektech (čerpací stanice) nebo v objektech s výskytem cenných hodnot nebo vysokých objemů peněžních prostředků (klenotnictví, banky, pošty) apod., daným například počtem mimořádných událostí za rok.*“¹⁰⁵

Jako další příklad lze uvést mimořádné události a bezprostřední nebezpečí týkající se „*veřejných dopravních prostředků s doloženým výskytem vyššího počtu mimořádných událostí,*

¹⁰¹ HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uoou.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 12.

¹⁰² Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 12. 10. 1994, sp. zn.: Pl.ÚS 4/94.

¹⁰³ HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uoou.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 12.

¹⁰⁴ Tamtéž, s. 13.

¹⁰⁵ Tamtéž.

*tj. na určitých trasách, v určitých hodinách nebo zajišťujících dopravu na určité akce, a to například počtem mimořádných událostí na trasu za rok.*¹⁰⁶

2) Posouzení dosažení účelu jinými prostředky (varianty)

Druhý krok balančního testu zapracovává kritérium potřebnosti, tedy zhodnocení možnosti použití jiných prostředků, než jsou kamerové systémy (řízení přístupu do prostor – například vstupy na čipy, speciální nátěry – antivandal apod.).¹⁰⁷

V rámci tohoto kroku má dojít ke zohlednění nulové nebo stávající varianty, posuzování počtu a umístění kamer, které minimalizují zásah do soukromí, a to pouze na nezbytných místech. Taktéž se zohledňuje nastavení záběru kamer, kterým se minimalizuje zásah do soukromí *„(natočením kamery, rozostřením/zakódováním části záběru, vymaskováním, tj. zakrytím části záběru),“*¹⁰⁸ režim kamerového záznamu *„(kontinuální kamerový záznam, záznam na základě snímání pohybu, záznam v době mimo přítomnost oprávněně vstupujících osob, záznam na základě pokynu obsluhy, automatické přepisování záznamu novým po určité době bez zásahu obsluhy apod.)“*¹⁰⁹

Je potřeba zvážit i deaktivování některých funkcí kamer a dalších součástí kamerového systému (pohyb/otáčení kamer, použití transfokátoru, rádiový přenos dat, pořizování zvukových záznamů, pořizování biometrických charakteristik).¹¹⁰

3) Posouzení nezbytnosti vybrané varianty

Třetí krok balančního testu zapracovává kritérium vhodnosti, tedy nejvýhodnější a nejpotřebnější varianta, vybraná v rámci předchozího kroku, se posuzuje z hlediska toho, zda je pro správce vhodná, zda je její realizace nezbytná a přínosná.¹¹¹

V rámci tohoto kroku dochází k analýze nefinančních přínosů realizace, analýze finančních přínosů a škod a analýze návratnosti řešení. *„Pokud by některá z uvedených analýz měla záporný výsledek (realizace přínosná není a nevyplatí se), bylo by nutné považovat vybranou variantu*

¹⁰⁶ HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uoou.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 13.

¹⁰⁷ Tamtéž.

¹⁰⁸ Tamtéž.

¹⁰⁹ Tamtéž.

¹¹⁰ Tamtéž.

¹¹¹ Tamtéž, s. 14.

za nevhodnou a provést posouzení nezbytnosti zpracování osobních údajů pro variantu, která skončila v rámci předchozího kroku, tj. posouzení dosažení účelu jinými prostředky jako další v pořadí, až k nalezení skutečně vhodné varianty nebo zjištění, že neexistuje přínosné a nezbytné řešení.¹¹²

4) Posouzení přiměřenosti zpracování osobních údajů

Čtvrtý krok balančního testu zpracovává kritérium poměrování, tedy „správce provede porovnání v kolizi stojících práv a zájmů správce a práv a zájmů subjektů údajů.“¹¹³

V rámci tohoto kroku bude zahrnuta analýza očekávání subjektů údajů a analýza postavení správce vůči subjektů údajů a popisu dodržování základních zásad zpracování osobních údajů. „Pokud by posouzení přiměřenosti mělo negativní výsledek (...) bylo by nutné považovat vybranou variantu za nepřiměřenou a provést posouzení přiměřenosti pro variantu, která skončila v rámci posouzení dosažení účelu jinými prostředky jako další v pořadí, a která se zároveň v rámci posouzení nezbytnosti ukázala jako vhodná.“¹¹⁴

1.3.4. Zpracování zvláštních kategorií osobních údajů

Čl. 9 nařízení GDPR zakazuje v taxativním výčtu zpracování osobních údajů, které vypovídají o rasovém či etnickém původu, politických názorech, náboženském vyznání či filozofickém přesvědčení nebo členství v odborech, a zpracování genetických údajů, biometrických údajů za účelem jedinečné identifikace fyzické osoby a údajů o zdravotním stavu či o sexuálním životě nebo sexuální orientaci fyzické osoby. Z tohoto zákazu odst. 2 cit. ustanovení jsou stanoveny výjimky.

Ke zpracování zvláštních kategorií osobních údajů podle čl. 9 nařízení GDPR, které je až na výjimky zakázané zpracovávat, pokyny uvádí, že by se provozovatel kamery měl vždy snažit minimalizovat riziko pořízení záznamu, který by odhalil další citlivé údaje.¹¹⁵ Sbor se zde

¹¹² HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uoou.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 14.

¹¹³ Tamtéž.

¹¹⁴ Tamtéž.

¹¹⁵ Pokyny uvádí příklad, kdy “videozáznamy, na nichž má subjekt údajů brýle nebo používá invalidní vozík, se samy o sobě nepovažují za zvláštní kategorie osobních údajů.” Taktéž videodohled zachycující kostel sám o sobě nespadá pod článek 9 nařízení GDPR. Naproti tomu instalace videokamery v nemocnici za účelem sledování zdravotního stavu pacienta by byla považována za zpracování zvláštních kategorií osobních údajů. Srov. EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z:

speciálně vyjadřuje ke zpracování biometrických údajů, kdy mohou kamerové systémy využívat např. technologii rozpoznávání obličeje či mapování chování a návyků jednotlivce nebo snímát fyzické, fyziologické nebo behaviorální charakteristiky dané osoby. K tomu je nutné poznamenat, že videozáznam jednotlivce nemůže být sám o sobě považován za biometrický údaj, pokud nebyl zpracován zvláštními technickými prostředky, jak bylo popsáno výše.¹¹⁶

Mezi výjimky ze zákazu zpracování zvláštních údajů patří výslovný souhlas osoby pro jeden nebo více stanovených účelů zpracování, kdy v rámci monitorování určitého prostřanství by měl být zajištěn výslovný souhlas od úplně všech takto zaznamenaných osob.¹¹⁷ Sbor k tomuto zdůrazňuje, že samotný fakt, že se osoba dostane do dosahu kamery, neznamená, že má v úmyslu dát souhlas ke zpracování svých zvláštních kategorií údajů.¹¹⁸ Taktéž platí, že provozovatel kamery nesmí podmiňovat přístup ke svým službám souhlasem s biometrickým zpracováním, přičemž když se biometrické zpracování používá např. pro účely ověřování totožnosti zákazníka, provozovatel kamery musí nabídnout alternativní řešení bez omezení nebo dodatečných nákladů, které nezahrnuje biometrické zpracování.

Taktéž na webových stránkách Úřadu lze nalézt informaci, že: *Fotografie může být nositelem různých informací. Podstatné je, jak je s těmito informacemi nakládáno a zdali vůbec. Nakládání s fotografií není a priori zpracování citlivých údajů o subjektu údajů. O zpracování*

https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 17.

¹¹⁶ Pokyny uvádí, že toto tvrzení podporuje i recitál 51 nařízení GDPR, který stanoví, že “zpracování fotografií by nemělo být systematicky považováno za zpracování zvláštních kategorií osobních údajů, neboť na fotografie se definice biometrických údajů vztahuje pouze v případech, kdy jsou zpracovávány zvláštními technickými prostředky umožňujícími jedinečnou identifikaci nebo autentizaci fyzické osoby.” Srov. EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 18.

¹¹⁷ Pokyny uvádí příklad, kdy je “řízen přístup do budovy pomocí metody rozpoznávání obličeje. Lidé mohou tento způsob přístupu využívat pouze tehdy, pokud k tomu předem udělili výslovný informovaný souhlas (podle čl. 9 odst. 2 písm. a) GDPR). Aby však bylo zajištěno, že nebude zachycen nikdo, kdo předem neudělil souhlas, měl by metodu rozpoznávání obličeje spustit sama monitorovaná osoba, například stisknutím tlačítka. Aby byla zajištěna zákonnost zpracování, musí být vždy nabídnut alternativní způsob přístupu do budovy, a to bez biometrického zpracování, například odznaky nebo klíče.” Pokyny uvádí další příklad, kdy “provozovatel kamery nainstaluje u vchodu do koncertní haly, kterou spravuje, kamerový systém s funkcí rozpoznávání obličeje. Provozovatel musí zřídit jasné oddělené vchody; jeden s biometrickým systémem a druhý bez něj (kde se místo toho například skenuje vstupenka). Vchody vybavené biometrickými zařízeními musí být instalovány a zpřístupněny tak, aby se dalo zabránit snímání biometrických údajů diváků, kteří s tím nesouhlasí.” Srov. EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 20.

¹¹⁸ EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 17.

*zvláštních kategorií osobních údajů by se jednalo až tehdy, pokud by z fotografie byly tyto údaje cíleně zpracovávány ve vztahu ke konkrétní fyzické osobě. Např. by fotografie sloužily jako zdroj získávání informací o nemoci pleti pro lékařský výzkum ve vztahu k identifikovaným či identifikovatelným osobám.*¹¹⁹

1.3.5. Další povinnosti správce osobních údajů

Transparentnost a postupy

Transparentní informace, sdělení a postupy pro výkon práv subjektu údajů jsou upraveny v čl. 12 nařízení GDPR. Dle odst. 1 cit. ustanovení správce přijme vhodná opatření, aby poskytl subjektu údajů stručným, transparentním, srozumitelným a snadno přístupným způsobem za použití jasných a jednoduchých jazykových prostředků veškeré informace uvedené v člancích 13 a 14 a učinil veškerá sdělení podle článků 15 až 22 a 34 o zpracování, zejména pokud se jedná o informace určené konkrétně dítěti.

Zpřístupnění osobních údajů třetím osobám

Zpřístupnění záznamu třetím osobám je možné, pokud se opírá o jeden ze zákonných důvodů zpracování, které se z dřívějšího článku 7 směrnice přesunuly do nového článku 6 nařízení GDPR. Pokyny uvádí, že předávání videozáznamů třetím stranám za jiným účelem, než pro který byly údaje shromážděny,¹⁰⁴ je možné podle pravidel článku 6 odst. 4 GDPR, který stanoví, že správce v dané situaci musí zohlednit následující skutečnosti:

1. **vazbu mezi účely, kvůli nimž byly osobní údaje shromážděny**, a účely zamýšleného dalšího zpracování,
2. **okolnosti, za nichž byly osobní údaje shromážděny**, zejména pokud jde o vztah mezi subjekty údajů a správcem,
3. **povahu osobních údajů**, zejména zda jsou zpracovávány zvláštní kategorie osobních údajů podle článku 9 nebo osobní údaje týkající se odsouzení v trestních věcech a trestných činů podle článku 10,
4. **možné důsledky zamýšleného dalšího zpracování** pro subjekty údajů,
5. **existenci vhodných záruk**, mezi něž může patřit šifrování nebo pseudonymizace.

¹¹⁹ Úřad pro ochranu osobních údajů. *Základní příručka k ochraně údajů* [online]. [cit. 05. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uoou.gov.cz/verejnost/zakladni-prirucka-k-ochrane-udaju>

Pokyny se separátně vyjadřují k předávání záznamů orgánům činným v trestním řízení, kdy takové zpřístupnění údajů je zákonné, pokud je nezbytné pro splnění právní povinnosti, která se na provozovatele kamery vztahuje na základě vnitrostátního práva (které si členské státy upraví individuálně).

Povinnost posouzení vlivu na ochranu osobních údajů

Monitorování veřejného prostranství může podléhat povinnosti posouzení vlivu na ochranu osobních údajů, kdy článek 35 odst. 1 GDPR stanoví, že pokud je pravděpodobné, že bude mít zpracování s přihlédnutím k povaze, rozsahu, kontextu a účelům za následek vysoké riziko pro práva a svobody fyzických osob, vzniká povinnost provést posouzení vlivu zamýšlených operací na ochranu osobních údajů. V této věci odkazuje Sbor na jiné stanovisko WP29.¹⁰⁵ Pokud si není provozovatel kamery jistý ohledně otázky tohoto posouzení vlivů, lze věc konzultovat s dozorovým úřadem podle čl. 36 nařízení GDPR, což lze vzhledem k monitorování veřejného prostranství doporučit.

Klasifikace kamerových systémů podle míry porušení práv a zájmů subjektů údajů

Úřad v nové metodice rozděluje kamerové systémy do 4 tříd podle míry poškození práv a zájmů Správce nebo zpracovatel má povinnost stanovit na základě umístění a parametrů kamer míru porušení, přičemž pokud kamerový systém v jednotlivých skupinách nenajde, lze při zatřídění postupovat analogicky.¹²⁰

Třída 1 - malá míra porušení

Do první třídy Úřad řadí kamery bez záznamu (v režimu on-line), monitorování prostor, kam subjekty údajů obvykle nevstupují, záznam v mimoprovozních hodinách (škola, úřad, hřiště), nebo monitorování prostor, kde se subjekty údajů nachází omezeně „(plášť objektu, prostory u sklepů, sklady, kontejnerová stání, parkovací místa, vstupy do administrativních budov apod.).“¹²¹

Třída 2 – střední míra porušení

¹²⁰ HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uoou.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 28.

¹²¹ Tamtéž.

Do druhé třídy Úřad řadí „*monitorování prostor, kde může být zachyceno chování subjektů údajů (...) vstupy do obytných budov, škol, sociálních zařízení, zdravotnických zařízení, vstup do šaten pro odložení svrchního oděvu (kabáty, boty, čepice, tašky apod.) ve školách, divadlech, kinech a restauracích, některé prostory prodejen, a dále kamery v automobilech, některé veřejné prostory (letišť, metro, nádraží).*“¹²²

Třída 3 – vysoká míra porušení

Do třetí třídy, ve které je míra porušení práv a zájmů subjektu údajů vyšší, Úřad řadí „*monitorování vstupů do šaten, prostor šaten pro odložení oděvu a osobních věcí (pokud jsou vyčleněny nemonitorované prostory pro převlečení) v tělocvičnách, bazénech, fitness a saunách, některé prostory bazénů (například dojezd a nástup atrakcí), chodby škol, prostory pokladen, vstupy do kuřáren a odpočinkových místností, čekárny zdravotnických zařízení, výtahy.*“¹²³

Třída 4 – velmi vysoká míra porušení

Do poslední čtvrté třídy Úřad řadí „*prostý kamerový záznam monitorování citlivých prostor jako jsou trvalá pracoviště při zvláštní povaze činnosti, riziková pracoviště jednotlivých úřadů (napadání zaměstnanců); biometrické kamerové záznamy; pořizování zvuku; pořizování polohy subjektů údajů při pohyblivých kamerách.*“¹²⁴

¹²² HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů.* [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uoou.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 28.

¹²³ Tamtéž, s. 29.

¹²⁴ Tamtéž.

2. Úprava ochrany soukromí v současné české legislativě

2.1. Ústavní pořádek

2.1.1. Nastínění principu v Listině základních práv a svobod

Princip ochrany soukromí

Princip ochrany soukromí lze nalézt v ústavním pořádku České republiky v hlavě druhé, prvním oddílu Listiny základních práv a svobod. V této souvislosti nesmí být opomenuta ani Evropská úmluva o lidských právech, konkrétně její čl. 8 a čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě, která je ve světle nálezu Pl. ÚS 36/01¹²⁵ taktéž součástí ústavního pořádku České republiky.

Dle čl. 10 odst. 1 LZPS má každý „právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno.“ Dle odst. 2 cit. ustanovení má každý „právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života,“ a dle odst. 3 má každý „právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě.“

K bližšímu rozboru tohoto článku lze využít judikaturu Ústavního soudu České republiky. Dle ÚS čl. 10 odst. 3 LZPS zkotvuje aspekt práva na soukromí v podobě práva na informační sebeurčení, kdy např. v nálezu Pl. ÚS 24/10 uvádí, že právo na respekt k soukromému životu vedle tradičního vymezení soukromí „garantuje rovněž právo jednotlivce rozhodnout podle vlastního uvážení, zda, popř. v jakém rozsahu, jakým způsobem a za jakých okolností mají být skutečnosti a informace z jeho osobního soukromí zpřístupněny jiným subjektům.“¹²⁶

Dnes již např. bez dalšího neplatí, že lze vyvodit souhlas se vzdáním se práva na soukromí toliko z faktu, že se soukromé jednání uskutečňuje ve veřejném prostoru, kdy lze v této souvislosti namátkou uvést problematiku hromadného shromažďování osobních údajů (získaného např. hromadným sledováním dat z elektronické komunikace zpravodajskými službami či policejní databáze DNA), nových forem komunikace (internet, sociální sítě), změny v mediálním prostředí (masivní nástup bezohledné bulvarizace, prodej údajů za účelem osobně zacílené

¹²⁵ Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 25. 6. 2002, sp. zn.: Pl. ÚS 36/01, bod VII. rozhodnutí.

¹²⁶ Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 22. 3. 2011, sp. zn.: Pl. ÚS 24/10 – 1.

reklamy, včetně reklamy politické) a různá bezpečnostní (pátrací a sledovací) zařízení, využívaná veřejnou mocí, jakož i soukromými aktéry.¹²⁷

Dle ÚS je právo na informační sebeurčení nezbytnou podmínkou nejen pro svobodný rozvoj a seberealizaci jednotlivce ve společnosti, nýbrž i pro ustavení svobodného a demokratického komunikačního řádu, kdy v podmínkách vševědouceho a všudypřítomného státu a veřejné moci se svoboda projevu, právo na soukromí a právo svobodné volby chování a konání stávají prakticky neexistujícími a iluzorními.¹²⁸

2.1.2. Kolize základních práv

Přestože čl. 1 LZPS stanoví, že základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezcizitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné, tak mohou být omezeny; v případě kolize dvou základních práv dokonce musí být jedno z nich omezeno. Výchozím stavem je neomezené základní právo, které může být omezeno trojím způsobem: 1) přímo listinou, 2) zákonem za splnění podmínek Listiny, a 3) v případě kolize s jiným základním právem.¹²⁹

I když u některých základních práv není výslovně stanovena možnost jejich omezení, může být dané základní právo omezeno z důvodu kolize s jiným základním právem, kdy základní právo nebo svobodu lze omezit pouze v zájmu ochrany jiného základního práva nebo ústavně chráněné hodnoty.¹³⁰ Řešení spočívá v hledání spravedlivé rovnováhy mezi nimi tak, aby přes upřednostnění v dané věci jednoho z nich nebylo žádné omezeno nad únosnou míru.¹³¹

Dle čl. 4 odst. 4 LZPS platí, že „*při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu.*“ Základní je v této souvislosti maxima, podle které základní právo či svobodu lze omezit pouze v zájmu jiného základního práva či svobody.¹³²

Dle ÚS je potřeba při porovnávání závažnosti v kolizi stojících základních práv rovněž zvažovat využití dalších právních institutů, tedy všech možností minimalizace zásahu

¹²⁷ ŠIMÁČKOVÁ, K. Čl. 10. Právo na soukromí v širším smyslu. In: WAGNEROVÁ, E., ŠIMÍČEK, V., LANGÁŠEK, T., KYSELA, J. a kol. *Listina základních práv a svobod: Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, 1008 s. ISBN 978-80-7676-747-8, s. 258.

¹²⁸ Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 22. 3. 2011, sp. zn.: Pl. ÚS 24/10 – 1.

¹²⁹ WINTR, J. *Principy českého ústavního práva*. 6. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2023, 327 s. ISBN 978-80-7380-911-9, s. 162.

¹³⁰ Tamtéž, s. 163.

¹³¹ JIRÁSKOVÁ, V. Článek 4 - zásada omezení základních práv a ukládání povinností pouze zákonem. In: KLÍMA, K. a kol. *Komentář k Ústavě a Listině*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, 1441 s. ISBN 978-80-7380-140-3, s. 964.

¹³² Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 12. 10. 1994, sp. zn.: Pl.ÚS 4/94.

do základního práva nebo svobody.¹³³ Tento závěr lze dle ÚS odvodit i z ustanovení čl. 4 odst. 4 LZPS, a sice v tom smyslu, že základních práv a svobod musí být šetřeno nejenom při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod, nýbrž analogicky rovněž v případě jejich omezení v důsledku jejich vzájemné kolize.¹³⁴

Podmínkou dle ÚS je,¹³⁵ jednak vzájemné poměrování ve vzájemné kolizi stojících základních práv a svobod z hlediska tří kritérií, tedy kritéria vhodnosti (zdali institut, omezující určité základní právo, umožňuje dosáhnout sledovaný cíl), kritéria potřeby (porovnávání s jinými opatřeními, umožňujícími dosáhnout stejného cíle) a kritéria porovnání závažnosti obou v kolizi stojících základních práv (po splnění podmínky vhodnosti a potřeby dojde k zvažování empirických, systémových, kontextových i hodnotových argumentů),¹³⁶ jednak je podmínkou dle ÚS požadavek šetření podstaty a smyslu omezovaného základního práva resp. svobody.

Tento tzv. test proporcionality je Úřadem promítnut v nové metodice v tzv. balančním testu, který zpracovává kritéria ÚS při posuzování oprávněných zájmů správce na straně jedné a práv a svobod subjektu údajů na straně druhé.¹³⁷

2.2. Občanský zákoník

2.2.1. Obecná ustanovení o ochraně osobnosti člověka

Těžištěm české právní úpravy ochrany osobnosti je kodex soukromého práva občanský zákoník. Soukromé právo, dle § 3 odst. 1 OZ, chrání důstojnost, svobodu, a právo na štěstí jednotlivce a jeho rodiny, s ohledem na nepůsobení škody druhým. Zásady soukromého práva, stanovené v § 3 odst. 2 OZ, zdůrazňují právo na ochranu života, zdraví, svobody, cti, důstojnosti a soukromí. Tato východiska jsou spojena s fenoménem osobnosti člověka.¹³⁸

¹³³ Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 12. 10. 1994, sp. zn.: Pl.ÚS 4/94.

¹³⁴ Tamtéž.

¹³⁵ Tamtéž.

¹³⁶ ÚS zkoumá faktickou závažnost jevu, jenž je spojen s ochranou určitého základního práva (empirický argument), smysl a zařazení dotčeného základního práva či svobody v systému základních práv a svobod, (systémový argument), další negativní dopady omezení jednoho základního práva v důsledku upřednostnění jiného (kontextový argument) a zvažování pozitiv v kolizi stojících základních práv vzhledem k akceptované hierarchii hodnot (hodnotový argument). Srov. Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 12. 10. 1994, sp. zn.: Pl.ÚS 4/94.

¹³⁷ HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uoou.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 12.

¹³⁸ PAVLÍK, P. § 81. *Předmět ochrany osobnosti člověka*. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 285.

Komentářová literatura uvádí, že definice osobnosti člověka podle § 15 odst. 1 OZ omezují právní osobnost na způsobilost mít práva a povinnosti.¹³⁹ Podle § 19 odst. 1 OZ má každý člověk vrozená práva, uznatelná rozumem a citlivostí, což ho činí osobou, přičemž tato struktura práv je velmi různorodá. Podle lékaře a psychologa Paula Tourniera je obtížné zachytit osobnost v její čisté podstatě, kdy osobnost je vnímána jako individuum s vlastními zvláštnostmi, působící ve společnosti. Psychologie ji chápe jako dynamický systém s různými vlastnostmi, které se mění s věkem.¹⁴⁰

Ochranu osobnosti v občanském zákoníku č. 89/2012 Sb., tedy ochranu všeobecného osobnostního práva, lze považovat za ochranu jednotné osobnosti a hodnot, které tvoří integritu jednotlivce. Občanský zákoník považuje osobnost člověka za základní subjektivní právo a zákonná ochrana je zaměřena na zajištění všech přirozených práv člověka.¹⁴¹

Dle § 81 odst. 1 OZ je chráněna „osobnost člověka včetně všech jeho přirozených práv. Každý je povinen ctít svobodné rozhodnutí člověka žít podle svého.“ Dle odst. 2 cit. ustanovení požívají ochrany „zejména život a důstojnost člověka, jeho zdraví a právo žít v příznivém životním prostředí, jeho vážnost, čest, soukromí a jeho projevy osobní povahy.“

Výčet dílčích osobnostních práv je demonstrativní („zejména“) a může být výkladovou praxí doplňován v návaznosti na vývoj lidské společnosti a změnu potřeb a hodnotových akcentů.¹⁴² Ne vždy se ovšem bude jednat o dotvoření dříve neznámého práva a může jít pouze o potvrzení existence již dříve chráněného statku v novém kontextu, kdy kupř. právo na informační sebeurčení ÚS dovodil z čl. 10 odst. 3 LZPS ve spojení s čl. 13 LZPS,¹⁴³ přičemž ESLP tak učinil obdobně z čl. 8 Úmluvy. Právě v judikatuře ESLP je právo na soukromí mimořádně flexibilní, multidimenzionální a pokrývá velké spektrum situací.¹⁴⁴

Právní teorie rozeznává dvě složky obsahu absolutního osobnostního práva, a to:¹⁴⁵

- 1) pozitivní,

¹³⁹ PAVLÍK, P. § 81. *Předmět ochrany osobnosti člověka.* In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654).* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 286.

¹⁴⁰ Tamtéž, s. 288.

¹⁴¹ Tamtéž, s. 291.

¹⁴² KOKEŠ, M., RYŠKA, M. § 81. *Generální klauzule.* In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář.* 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, 3352 s. ISBN 978-80-7400-747-7, s. 310.

¹⁴³ Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 22. 3. 2011, sp. zn.: Pl. ÚS 24/10 – 1.

¹⁴⁴ KOKEŠ, M., RYŠKA, M. § 81. *Generální klauzule.* In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář.* 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, 3352 s. ISBN 978-80-7400-747-7, s. 312.

¹⁴⁵ TŮMA, P. § 81. *Osobnost člověka.* In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář.* 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. ISBN 978-80-7400-852-8, s. 287.

- tzn. že každý člověk, nedopouští-li se protiprávního jednání, vykonává své osobnostní právo podle sebe, dle své svobodné vůle a pro sebe, ať již sám, anebo, připouští-li to povaha chráněného statku, tak, že k tomu svolí ve prospěch jiného,

2) negativní,

- neboli zápůrčí, jež je vyjádřena oprávněním vůči každému, aby se kdokoli, kdekoli a kdykoli zdržel jakéhokoli zásahu do absolutního osobnostního práva, který by nebyl po právu. Lze hovořit o oprávnění bránit svou osobnost a veškeré hodnoty, které osobnost tvoří.

Koncepce ochrany osobnosti člověka vychází z přesvědčení, že některá práva plynoucí z osobnostního práva mohou být hájena pomocí generálních klauzulí, často ve spojení se speciálními ustanoveními občanského zákoníku, přičemž jsou podrobněji upravena některá dílčí práva, zejména právo na tělesnou integritu a právo na soukromí. Generální klauzule v § 81 odst. 2 OZ identifikuje základní hodnoty, jako je právo na život, na zdraví, na příznivé životní prostředí, právo na důstojnost, vážnost a čest. Některá práva, jako je právo na život, důstojnost, jméno, vážnost, čest a soukromí, se nepromlčují, s výjimkou práva na odčinění újmy.¹⁴⁶

Dle § 82 odst. 1 OZ má člověk, jehož osobnost byla dotčena, „*právo domáhat se toho, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek.*“ Dle odst. 2 cit. ustanovení „*po smrti člověka se může ochrany jeho osobnosti domáhat kterákoli z osob jemu blízkých.*“

Dle komentářové literatury z dřívější právní úpravy a soudní praxe vyplývaly tři základní skupiny prostředků občanskoprávní ochrany pro případ neoprávněného zásahu do osobnosti fyzické osoby, a to:¹⁴⁷

- 1) prostředky spočívající v upuštění od neoprávněných zásahů a projevující se užitím žaloby zdržovací (negatorní),
- 2) prostředky tkvící v odstranění nepříznivých následků neoprávněných zásahů nebo protiprávního stavu, představované užitím žaloby odstraňovací,

¹⁴⁶ PAVLÍK, P. § 81. *Předmět ochrany osobnosti člověka.* In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654).* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 305.

¹⁴⁷ TŮMA, P. § 82. *Nároky ze zásahu do osobnosti člověka.* In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. 2. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. ISBN 978-80-7400-852-8, s. 288.

- 3) prostředky realizované poskytnutím přiměřeného zadostiučinění, kdy se uplatnila žaloba satisfakční.¹⁴⁸

Ustanovení § 82 odst. 1 OZ předpokládá, že člověk, jehož osobnost byla dotčena, má právo domáhat se toho,

- aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo
- aby byl odstraněn jeho následek.

Zákonodárce na rozdíl od úpravy platné do konce roku 2013 zařadil úpravu možnosti domáhat se náhrady nemajetkové újmy poskytnutím přiměřeného zadostiučinění na jiném místě v občanském zákoníku, konkrétně je promítnuta § 2956 OZ a násl.¹⁴⁹

2.2.2. Právo na podobu a zachycení podoby

Dle § 84 OZ platí, že „zachytit jakýmkoli způsobem podobu člověka tak, aby podle zobrazení bylo možné určit jeho totožnost, je možné jen s jeho svolením.“

Pododdíl "Podoba a soukromí" v občanském zákoníku podrobněji upravuje ochranu osobnosti člověka, zejména právo na jeho podobu. Podoba člověka je jedním z projevů osobní povahy člověka a jako taková představuje stránku osobnosti a předmět absolutního osobnostního práva podle občanského zákoníku (je ideálním osobním předmětem). Podoba člověka zahrnuje vše, jak se člověk vzhledově vyjevuje okolí navenek.¹⁵⁰ Právo na podobu zahrnuje fyzický vzhled člověka a jedná se o klíčové osobnostní právo.¹⁵¹

Podoba člověka zahrnuje všechny vnější charakteristiky umožňující identifikaci, včetně obličeje a tělesných rysů, přičemž obsah práva na podobu zahrnuje právo subjektu zachytit svou podobu a zároveň právo bránit se neoprávněnému zachycení podoby. Ochrana práva na podobu vyžaduje, aby zachycený člověk byl identifikovatelný na základě zobrazení, kdy identifikovatelnost může vycházet i z jiných atributů než samotného zobrazení, tedy nemusí se

¹⁴⁸ PAVLÍK, P. § 82. *Prostředky obrany při dotčení osobnosti člověka.* In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654).* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 308.

¹⁴⁹ Tamtéž, s. 309.

¹⁵⁰ TŮMA, P. § 84. *Právo k podobě člověka.* In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654).* Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. ISBN 978-80-7400-852-8, s. 312.

¹⁵¹ PAVLÍK, P. § 84. *Podoba člověka.* In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654).* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 314.

současně jednat toliko o věrné zachycení podoby člověka, ale dle komentářové literatury třeba i o karikaturu.¹⁵²

Právo na podobu vyžaduje svolení řzsubjektu k jejímu zachycení. Formu udělovaného svolení občanský zákoník výslovně neupravuje, nicméně svolení je svým charakterem právním jednáním (§ 545 OZ), tj. projevem vůle, která musí obsahovat tři základní složky, tj. vůli k jednání, vědomí jejího projevu a vůli k právnímu následku, tj. vůli uskutečnit následky projevu vůle.¹⁵³

Udělené svolení se vztahuje k různým formám zachycení podoby, včetně fotografií, filmů a digitálních záznamů. Záznam může být umělecký nebo technický, ale vždy vyžaduje identifikační možnost. Zákonný požadavek svolení může být v některých případech relativizován pro účely vědy, umění nebo zpravodajství. Jinými slovy existují i další právní důvody vylučující neoprávněnost zásahu do práva na podobu, jako například zákonné licence, nebo může být požadavek svolení v praxi taktéž relativizován při necíleném zachycení podoby konkrétního člověka technickými prostředky, např. při pořizování tzv. žánrových nebo plenérových snímků, jejichž součástí bude i předem nedefinovaná množina subjektů práva na podobu, např. z důvodu, že okolnosti, za nichž k zachycení podoby určitého člověka došlo, ani neumožnily příslušný souhlas vyžádat.¹⁵⁴

2.2.3. Právo k podobizně a rozšiřování podoby

Dle § 85 odst. 1 OZ platí, že „rozšiřovat podobu člověka je možné jen s jeho svolením.“ Dle odst. 2 cit. ustanovení platí, že „svolí-li někdo k zobrazení své podoby za okolností, z nichž je zřejmé, že bude šířeno, platí, že svoluje i k jeho rozmnožování a rozšiřování obvyklým způsobem, jak je mohl vzhledem k okolnostem rozumně předpokládat.“

Právo k podobizně, zakotvené v § 85 OZ, je právem, které reguluje možnost zachycení a rozšiřování podoby člověka. Zakotvený princip, že rozšiřovat podobu člověka je možné jen s jeho svolením, je třeba vykládat tak, že se vztahuje k případům rozšiřování zobrazení podoby člověka, tj. směřuje k institutu podobizny a obrazového záznamu (o nichž se však občanský zákoník výslovně zmiňuje teprve v § 87 OZ v souvislosti s odvoláním souhlasu s jejich použitím),

¹⁵² RYŠKA, M. § 84. *Právo na podobu*. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, 3352 s. ISBN 978-80-7400-747-7, s. 320.

¹⁵³ PAVLÍK, P. § 84. *Podoba člověka*. In: ŠVESTKA, J., DVORÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 315.

¹⁵⁴ Tamtéž, s. 316.

resp. obrazového snímku (ten občanský zákoník výslovně neuvádí, přestože je zachycením podoby člověka), resp. jiným formám zobrazení podoby člověka.¹⁵⁵ Zatímco právo na podobu vzniká již narozením (§ 84 OZ), právo k podobizně vzniká až individualizovatelným zachycením této podoby – pořízením podobizny. Rozlišení mezi těmito právy spočívá v tom, že právo k podobizně se zaměřuje na konkrétní zachycení a zahrnuje užívací a dispoziční právo subjektu vůči této podobě.¹⁵⁶

Podobiznou se rozumí zachycení podoby člověka jakýmkoliv technickým prostředkem, ačkoli zákon zdánlivě rozlišuje mezi obrazovým záznamem a podobiznou. Jedná se o právo, jehož předmětem je podobizna, tj. hmotné zachycení podoby člověka.¹⁵⁷ Obsah práva k podobizně zahrnuje právo subjektu užívat podobiznu a rozmnoženiny vlastní podoby, a současně právo dávat svolení k použití jiným subjektům nebo bránit se neoprávněnému použití.¹⁵⁸

Ochrana práva na podobu i práva k podobizně vyžaduje identifikovatelnost zobrazené osoby. Komentované ustanovení se vztahuje na případy souhlasu s rozšiřováním podoby člověka, resp. s rozšiřováním podobizen, jiných obrazových snímků, popř. jiných ztvárnění této podoby, tj. s jejich použitím. Tím, že způsob a forma vyžadovaného souhlasu nejsou stanoveny, může být udělen konáním - výslovně nebo konkludentně, resp. opomenutím.¹⁵⁹ Svolení k použití podobizny by mělo být informované, vykládáno restriktivně v případě nejasností a je odvolatelné. Princip informačního sebeurčení a další právní důvody použití jsou klíčové faktory pro řádné uplatnění těchto práv.¹⁶⁰

V případě neoprávněného nakládání s podobiznou může vzniknout újma na hodnotách týkajících se osobnosti. Uplatní se vyvratitelná právní domněnka, že zobrazená osoba svoluje i k rozmnožování a rozšiřování tohoto zobrazení, a to obvyklým způsobem, jak je mohla vzhledem

¹⁵⁵ PAVLÍK, P. § 85. *Rozšiřování podoby člověka*. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 323.

¹⁵⁶ RYŠKA, M. § 85. *Právo k podobizně*. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, 3352 s. ISBN 978-80-7400-747-7, s. 318.

¹⁵⁷ PAVLÍK, P. § 85. *Rozšiřování podoby člověka*. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 325.

¹⁵⁸ RYŠKA, M. § 85. *Právo k podobizně*. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, 3352 s. ISBN 978-80-7400-747-7, s. 324.

¹⁵⁹ PAVLÍK, P. § 85. *Rozšiřování podoby člověka*. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 325.

¹⁶⁰ RYŠKA, M. § 85. *Právo k podobizně*. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, 3352 s. ISBN 978-80-7400-747-7, s. 319.

k okolnostem rozumně předpokládat. Tak se stanoví fakticky právní pravidlo, podle něhož souhlasem s vlastním vyobrazením člověk uděluje souhlas i k jeho obvyklému a s ohledem na okolnosti případu zároveň i pro něho předvídatelnému rozšíření.¹⁶¹ Presumpce svolení, zakotvená v § 85 odst. 2 OZ, uznává nevyvratitelnou domněnku, že svolení k zachycení podoby zahrnuje i svolení k rozmnožování a rozšiřování podobizny obvyklým způsobem. Tato domněnka chrání legitimní očekávání nabyvatele svolení a vychází z rozumného předpokladu, který očekávající subjekt může mít vzhledem k okolnostem, za nichž bylo svolení uděleno.¹⁶²

Presumpce svolení není však automatická; svolení k zachycení podoby nelze jednoznačně interpretovat jako svolení k použití podobizny. Zde hraje roli ochrana legitimních zájmů dotčené osoby a princip rozumného předpokladu. Svolení s rozšiřováním zobrazení podoby člověka lze tedy obecně vztáhnout pouze na takové užití (šíření) této hodnoty jeho osobnosti, jehož způsob, rozsah a účel mu byl znám, resp. mu musel být v době udělování tohoto svolení znám.¹⁶³ Při vyvratitelné domněnce v § 4 odst. 1 a 2 OZ se předpokládá, že dotčený má rozum běžného člověka a schopnost užívat s péčí a opatrností. Ochrana třetích osob je zajištěna především ustanovením § 90 OZ.¹⁶⁴

2.2.4. Právo na soukromí

Dle § 86 OZ platí, že „*nikdo nesmí zasáhnout do soukromí jiného, nemá-li k tomu zákonný důvod. Zejména nelze bez svolení člověka narušit jeho soukromé prostory, sledovat jeho soukromý život nebo pořizovat o tom zvukový nebo obrazový záznam, využívat takové či jiné záznamy pořizené o soukromém životě člověka třetí osobou, nebo takové záznamy o jeho soukromém životě šířit. Ve stejném rozsahu jsou chráněny i soukromé písemnosti osobní povahy.*“

Zákon stanoví pravidlo, že nikdo nesmí zasáhnout do soukromí jiného, nemá-li k tomu zákonný důvod, kdy tímto zákonným důvodem bude především příslušné svolení udělené

¹⁶¹ PAVLÍK, P. § 85. *Rozšiřování podoby člověka*. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 327.

¹⁶² RYŠKA, M. § 85. *Právo k podobizně*. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. 2. vydání (2. aktualizace)*. Praha: C. H. Beck, 2023, 3352 s. ISBN 978-80-7400-747-7, s. 321.

¹⁶³ PAVLÍK, P. § 85. *Rozšiřování podoby člověka*. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 328.

¹⁶⁴ RYŠKA, M. § 85. *Právo k podobizně*. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. 2. vydání (2. aktualizace)*. Praha: C. H. Beck, 2023, 3352 s. ISBN 978-80-7400-747-7, s. 329.

člověkem, přičemž ani takovéto svolení nemůže umožňovat zásah, který by byl v rozporu s oprávněnými zájmy člověka na ochranu jeho osobnosti (§ 90 OZ).¹⁶⁵

Právo na soukromí je koncipováno jako omezitelné pouze za účelem ochrany ústavně imanentních statků, podléhá omezením, která lze dovodit z ústavního pořádku (ochrana jiných základních práv, ústavní hodnoty, veřejné statky).¹⁶⁶ Všechna omezení jsou ovšem možná zásadně na základě zákona (tzv. *zásada výhrady zákona*), chápaného nikoliv jen ve formálním smyslu, ale i v tzv. materiálním smyslu, kdy na takový zákon je nezbytné klást řadu požadavků, týkajících se jak jeho formy (včetně dostupnosti), tak i jeho obsahu (seznatelnost, srozumitelnost či předvídatelnost).¹⁶⁷

Udělení svolení k zásahu do soukromí není zásadně vyloučeno, kdy uvedený závěr potvrzuje i věta druhá § 86 *nelze bez svolení*. Tento požadavek ovšem nelze vykládat tak, že bez svolení je každý takový zásah nepřipustný a neoprávněný, musí však dostát požadavkům testu proporcionality, kdy meze a důsledky takového svolení určuje i zákaz vzdání se přirozených práv a limity jejich omezení.¹⁶⁸

Soukromé prostory

Interpretace práva na soukromí v prostorové podobě, tj. práva na respektování a ochranu obydlí před zásahy zvenčí, se neomezuje jen na ochranu prostor užívaných k bydlení, nýbrž právo na respekt a ochranu obydlí společně s právem na nedotknutelnost osoby a soukromí a s právem na ochranu osobní svobody a důstojnosti se považuje za nedílnou součást soukromé sféry každého jednotlivce, v případě obydlí vymezenou prostorově.¹⁶⁹

Soukromé prostory jedince představují fyzický aspekt ochrany jeho soukromí. Tento koncept zahrnuje veškerá místa, kam se jedinec může uchýlit před zvědavostí veřejnosti či sousedů. Hlavním prvkem této oblasti jsou obytné prostory jedince, obvykle chápané jako jeho domov, kde se rozvíjí jeho osobní a rodinný život. Může se jednat i o dočasné bydlení, jako jsou

¹⁶⁵ PAVLÍK, P. § 86. *Ochrana soukromí a písemností osobní povahy*. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 329.

¹⁶⁶ Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 11. 11. 2005, sp. zn.: I.ÚS 453/03.

¹⁶⁷ WAGNEROVÁ, E., POSPÍŠIL, I. Čl. 4. *Limity omezování základních práv*. In: WAGNEROVÁ, E., ŠIMÍČEK, V., LANGÁŠEK, T., KYSELA, J. a kol. *Listina základních práv a svobod: Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, 1008 s. ISBN 978-80-7676-747-8, s. 81.

¹⁶⁸ KOKES, M. § 86. *Právo na soukromí*. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, 3352 s. ISBN 978-80-7400-747-7, s. 327.

¹⁶⁹ Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 8. 6. 2010, sp. zn.: Pl. ÚS 3/09.

studentské pokoje, hotely nebo ubytovny. Obydlí nemusí být nutně nemovitou věcí a nemusí splňovat veřejnoprávní normy, jako jsou stavební nebo hygienické předpisy.¹⁷⁰

Pojem obydlí byl tradičně judikaturou obecných soudů i českou trestněprávní doktrínou definován jako prostor sloužící k bydlení (byty, rodinné domky, rekreační chaty, bytové náhrady, koleje a ubytovny, ale i pronajatý hotelový pokoj apod.) a prostory k němu náležející (všechny prostory, k jejichž užívání opravňuje vlastnický titul nebo jiný užívací právní titul), kdy sem nelze řadit prostory nesloužící k bydlení, za které jsou považovány zejména tzv. nebytové prostory jako kanceláře, skladiště, živnostenské provozovny, ale i samostatně stojící garáže, které nejsou součástí obydlí.¹⁷¹

Kromě toho mohou být mobilní zařízení, jako je karavan, považována za součást soukromého prostoru, a jedinci mají obecně právo volby umístění těchto obydlí. Právní titul k bydlení a splnění veřejnoprávních podmínek neovlivňuje ochranu soukromí.¹⁷²

ÚS dodává, že zejména v dnešní době, kdy autonomní naplňování soukromého života a pracovní či zájmové aktivity spolu úzce souvisejí, nelze činit ostré prostorové oddělení soukromí v místech užívaných k bydlení od soukromí vytvářeného v místech a prostředí sloužících k pracovní či podnikatelské činnosti anebo k uspokojování vlastních potřeb či zájmových aktivit.¹⁷³

Soukromé prostory nezahrnují pouze prostor uvnitř těchto míst, ale i informace týkající se různých aspektů těchto prostor, jako jsou emise, světla nebo zvuky vycházející z obydlí. Fotografování nebo pořizování obrazového záznamu soukromého prostoru může být považováno za zásah do soukromí.¹⁷⁴

Veřejné prostory a informace

¹⁷⁰ TŮMA, P. § 86. *Právo člověka na soukromí*. In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. ISBN 978-80-7400-852-8, s. 324.

¹⁷¹ KOKEŠ, M. § 86. *Právo na soukromí*. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, 3352 s. ISBN 978-80-7400-747-7, s. 325.

¹⁷² TŮMA, P. § 86. *Právo člověka na soukromí*. In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. ISBN 978-80-7400-852-8, s. 323.

¹⁷³ Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 8. 6. 2010, sp. zn.: Pl. ÚS 3/09

¹⁷⁴ TŮMA, P. § 86. *Právo člověka na soukromí*. In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. ISBN 978-80-7400-852-8, s. 327.

Právní aspekty ochrany soukromí se neomezují pouze na soukromé prostory, ale může se přenést i na veřejně přístupná místa, pokud existuje rozumné očekávání zachování soukromí.¹⁷⁵ Součástí soukromí na veřejnosti je zejména ochrana tělesné zóny jedince, kdy osobní prohlídka na veřejnosti je obvykle považována za zásah do soukromí.¹⁷⁶

Informace o pohybu na veřejnosti obvykle nejsou považovány za součást soukromí, tedy součástí soukromí člověka zpravidla nejsou samotné informace o jeho pohybu na veřejně přístupných místech či ve veřejných prostorách, kde každý může být spatřen jinými, a to i pracovníky bezpečnostní služby prostřednictvím bezpečnostních kamer, neboť ve vztahu k těmto informacím existence rozumného očekávání na jejich utajení zpravidla nebývá. Tudíž ani běžné používání bezpečnostních kamer ve veřejných prostorách zpravidla nezakládá bez dalšího zásah do soukromí člověka,¹⁷⁷ ačkoliv systematické sbírání a zveřejňování těchto informací může být považováno za zásah do soukromí.¹⁷⁸

Právo na ochranu soukromí zahrnuje právo jedince rozhodnout, zda a jak mají být jeho osobní informace zpřístupněny jiným.¹⁷⁹

Veřejnoprávní i soukromoprávní subjekty mohou být povinny respektovat právo na ochranu soukromí a dodržovat pravidla týkající se zpracování osobních údajů, které představují specifickou oblast ochrany soukromí a obecně ochrany soukromí zaměstnanců v pracovněprávních vztazích, jež je regulována především v § 316 zákoníku práce, dále pak zpracování údajů týkajících se zdraví jednotlivců v rámci poskytování zdravotní péče (§ 53 zákona o zdravotních službách) či ochrana osobních údajů spotřebitelů v rámci informačních databází o bonitě a důvěryhodnosti spotřebitele (§ 20 a § 20z zákona o ochraně spotřebitele).¹⁸⁰

Zásahy do soukromí

¹⁷⁵ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 25. září 2001. P. G. a J. H. proti Spojenému království, stížnost č. 44787/98.

¹⁷⁶ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 12. ledna 2010. Gillan a Quinton proti Spojenému království, stížnost č. 4158/05.

¹⁷⁷ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 17. července 2003. Perry proti Spojenému království, stížnost č. 63737/00.

¹⁷⁸ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 4. května 2000. Rotaru proti Rumunsku, stížnost č. 28341/95.

¹⁷⁹ Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 22. 3. 2011, sp. zn.: Pl. ÚS 24/10 – 1.

¹⁸⁰ KOKEŠ, M. § 86. *Právo na soukromí*. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, 3352 s. ISBN 978-80-7400-747-7, s. 332.

Zásahy do soukromí mohou být prováděny různými způsoby, a to jak fyzickými, tak i virtuálními prostředky. Mezi běžné zásahy do soukromí patří.¹⁸¹

1) Fyzický zásah:

- Například neoprávněné vniknutí do soukromého prostoru, osobní prohlídka, sledování nebo odposlech.

2) Virtuální zásah:

- Například neoprávněný přístup k osobním informacím na internetu, kybernetické útoky, sledování online aktivity.

3) Zveřejňování soukromých informací:

- Například bez souhlasu jedince zveřejnit jeho osobní nebo citlivé informace.

4) Monitorování pohybu:

- Sledování pohybu jedince pomocí kamer, sledování GPS polohy atd.

5) Zpracování osobních údajů:

- Neoprávněné shromažďování, uchovávání nebo zpracování osobních údajů jedince.

K narušování soukromí mezi jiným nepříznivě přispívá jak aktuální zrychlující se rozvoj rozličných technických zařízení a pomůcek (elektronických, optoelektronických apod.) umožňující sběr a uchovávání dat a informací jak o jednotlivcích, tak i skupinách osob, byť např. z důvodu bezpečnosti a ochrany veřejného pořádku, stejně jako majetku aj., tak ovšem i mnohdy výrazný sklon některých lidí zajímat se bez hlubšího opodstatnění o soukromí (soukromý život) druhých, kterému se zhusta přizpůsobuje obsah a úroveň podávaných informací nejrůznějšími sdělovacími prostředky (především bulvárního zaměření), apod.¹⁸²

Soukromí v online prostoru

V digitálním věku se ochrana soukromí stává stále složitější, zejména s ohledem na rozmach internetu, sociálních sítí, kybernetických hrozeb a sledovacích technologií. Sběr,

¹⁸¹ TŮMA, P. § 86. *Právo člověka na soukromí*. In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. ISBN 978-80-7400-852-8, s. 333.

¹⁸² PAVLÍK, P. § 86. *Ochrana soukromí a písemnosti osobní povahy*. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1–654)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 329.

zpracování a využívání osobních údajů na internetu patří mezi klíčová témata v oblasti ochrany soukromí, kdy firmy, sociální sítě a další online platformy mají často přístup k velkému množství osobních údajů uživatelů. Dále různé formy kybernetických útoků mohou ohrozit bezpečnost osobních údajů, což zahrnuje phishing, ransomware, krádeže identity a další.¹⁸³

Uživatelé sociálních sítí často sdílejí osobní informace, což může zvýšit riziko zneužití těchto údajů. Zároveň mohou být vystaveni sledování a profilování. Různé webové služby a platformy sledují online aktivity uživatelů, což může vést k vytváření detailních profilů jejich chování, kdy vznikají právní otázky v souvislosti s ochranou soukromí na internetu, včetně otázek anonymizace, přístupu k osobním údajům a odpovědnosti subjektů za jejich zpracování. Ochrana soukromí je klíčovým prvkem individuální svobody a důvěry ve společnosti a její zachování vyžaduje neustálou pozornost a inovace v oblasti práva a technologií.¹⁸⁴

2.2.5. Odvolatelnost svolení

Dle § 87 odst. 1 OZ platí, že „*kdo svolil k použití písemnosti osobní povahy, podobizny nebo zvukového či obrazového záznamu týkající se člověka nebo jeho projevů osobní povahy, může svolení odvolat, třebaže je uděлил na určitou dobu.*“ Dle odst. 2 cit. ustanovení „*bylo-li svolení udělené na určitou dobu odvoláno, aniž to odůvodňuje podstatná změna okolností nebo jiný rozumný důvod, nahradí odvolávající škodu z toho vzniklou osobě, které svolení uděлил.*“

Charakteristickým rysem občanskoprávní ochrany osobnosti fyzické osoby v moderních demokratických právních řádech je, že k zásahu do všeobecného osobnostního práva fyzické osoby a tím zároveň k omezení tohoto práva může v oblasti občanskoprávních vztahů, tj. vztahů právní rovnosti, dojít zásadně s jejím svolením, což je plně v souladu se svobodou, sebeurčením a autonomií každého člověka v moderní demokratické společnosti.¹⁸⁵

Absolutní osobnostní právo dává člověku možnost svobodně rozhodnout o použití svých osobních projevů, podobizny nebo zvukových záznamů mimo rámec zákonných licencí. Porušení tohoto práva bez svolení je závažným zásahem do osobnostní sféry. Člověk má právo užívat své

¹⁸³ TŮMA, P. § 86. *Právo člověka na soukromí.* In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář.* 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. ISBN 978-80-7400-852-8, s. 334.

¹⁸⁴ Tamtéž, s. 335.

¹⁸⁵ PAVLÍK, P. § 87. *Odvolání svolení.* In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654).* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 330.

osobní projevy a bránit se proti jejich neoprávněnému použití.¹⁸⁶ Odvolání souhlasu nepředpokládá existenci případného kvalifikovaného důvodu, a to ani tehdy, kdy byl souhlas udělen na určitou dobu, po kterou bylo možno předpokládat využívání uděleného oprávnění.¹⁸⁷

Vzhledem k zaměření této diplomové práce není toto ustanovení dále rozebíráno.

2.2.6. Výkon a ochrana práv

Dle § 88 odst. 1 OZ platí, že *„svolení není třeba, pokud se podobizna nebo zvukový či obrazový záznam pořídí nebo použijí k výkonu nebo ochraně jiných práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob.“* Dle odst. 2 cit. ustanovení *„svolení není třeba ani v případě, když se podobizna, písemnost osobní povahy nebo zvukový či obrazový záznam pořídí nebo použijí na základě zákona k úřednímu účelu nebo v případě, že někdo veřejně vystoupí v záležitosti veřejného zájmu.“*

Ustanovení § 88 občanského zákoníku stanoví bezúplatnou zákonnou licenci v souvislosti s pořízením hmotných zachycení osobnosti člověka. Tato licence má původ v dřívějším § 12 odst. 2 OZ 1964 a slouží k omezení absolutního osobnostního práva za účelem úředním i soukromým. Dnešní rozsah omezení je výrazně širší, neboť se zaměřuje nejen na veřejný pořádek v úředních věcech, ale zdůrazňuje i zájem na řádném uplatnění soukromých práv.¹⁸⁸ V první řadě jde o stanovení toho, že svolení není třeba, pokud se podobizna nebo zvukový či obrazový záznam pořídí nebo použijí k výkonu nebo ochraně jiných práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob (jde o případ tzv. zákonné licence zájmové). Ve všech případech je však třeba trvat na výjimečné povaze těchto oprávnění založených příslušnou zákonnou licencí neboli u všech bude nezbytný restriktivní výklad.¹⁸⁹

Zákonná licence v oblasti ochrany osobnosti dovoluje zásah do zákonem chráněných složek lidské osobnosti nebo projevů osobní povahy za určitých podmínek. Je označována jako tzv. bezúplatná zákonná licence a umožňuje tento zásah ex lege bez svolení dotčeného člověka.

¹⁸⁶ TŮMA, P. § 87. *Ochrana písemnosti osobní povahy, podobizen a záznamů člověka.* In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář.* 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. ISBN 978-80-7400-852-8, s. 335.

¹⁸⁷ PAVLÍK, P. § 87. *Odvolání svolení.* In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654).* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 331.

¹⁸⁸ TŮMA, P. § 88. *Bezúplatná zákonná licence úřední.* In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář.* 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. ISBN 978-80-7400-852-8, s. 336.

¹⁸⁹ PAVLÍK, P. § 88. *License.* In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654).* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 331.

Omezení absolutního soukromého práva může vyplývat z občanského zákoníku, avšak je nutno je odlišovat od imanentních ústavních omezení osobnostních práv.¹⁹⁰ V rámci hodnocení opodstatněnosti pořízení nebo použití podobizny, obrazového nebo zvukového záznamu k výkonu nebo ochraně jiných práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob je třeba vždy důsledně uvážit, zda takovéto právo, v jehož prospěch má být prolomeno právo na ochranu osobnosti člověka, je právem, resp. zájmem, které má vyšší mravní hodnotu než právo zásahem dotčené.¹⁹¹

Dnešní úprava upravuje omezení absolutního osobnostního práva s důrazem na řádné fungování veřejné moci a současně bere v úvahu střet s výkonem a ochranou jiných subjektivních soukromých práv. Omezení se vztahuje na subjektivní práva soukromá a podobizny a záznamy mohou být použity jako důkazy v soudních, správních či jiných řízeních za účelem ochrany či uplatnění soukromých práv a zájmů.¹⁹²

Tak například u zvukového záznamu při úvaze o otázce, kterému z takových práv je třeba dát přednost, je kromě zjištění okolností, za nichž byl záznam pořízen, rozhodující i zvážení významu právem chráněného či uznávaného zájmu, který je předmětem vlastního řízení, a možností, které měl účastník uplatňující informace ze záznamu k dispozici k tomu, aby získal takové informace jiným způsobem než za cenu porušení soukromí druhé osoby.¹⁹³ Např. standardně je svévolné nahrávání soukromých rozhovorů bez vědomí jejich účastníků hodnoceno jako hrubý zásah do jejich soukromí.¹⁹⁴

Např. dle ÚS je základním kritériem, jež má vést k rozhodnutí o použitelnosti či nepoužitelnosti záznamu rozhovoru pořízeného soukromou osobou bez vědomí nahrávané osoby jako důkazu v příslušném řízení, poměrování chráněných práv a zájmů, které se v této soukromé sféře střetávají, a který z těchto zájmů bude v daném konkrétním střetu převažujícím.¹⁹⁵

ÚS uvádí, že se rozhodně staví proti nekalým praktikám vzájemného elektronického sledování a skrytého nahrávání při soukromých i profesionálních jednáních, které je zpravidla neetické, šíří ve společnosti atmosféru podezíravosti, strachu, nejistoty a nedůvěry, zároveň však

¹⁹⁰ TŮMA, P. § 88. *Bezúplatná zákonná licence úřední*. In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. ISBN 978-80-7400-852-8, s. 337.

¹⁹¹ PAVLÍK, P. § 88. *Licence*. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 331.

¹⁹² TŮMA, P. § 88. *Bezúplatná zákonná licence úřední*. In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. ISBN 978-80-7400-852-8, s. 338.

¹⁹³ PAVLÍK, P. § 88. *Licence*. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 332.

¹⁹⁴ Tamtéž, s. 333.

¹⁹⁵ Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 9. 12. 2014, sp. zn.: II. ÚS 1774/14 – 1.

ÚS zdůrazňuje, že odlišně posuzuje případy, kdy je tajné pořízení audiozáznamu rozhovoru součástí obrany oběti trestného činu proti pachateli nebo jde-li o způsob dosažení právní ochrany pro výrazně slabší stranu významného občanskoprávního a zejména pracovněprávního sporu, tedy existuje plně ospravedlnitelný zájem na ochraně slabší strany právního vztahu, jíž hrozí závažná újma (včetně např. ztráty zaměstnání). Opatření jediného nebo klíčového důkazu touto cestou je dle ÚS analogické k jednání za podmínek krajní nouze či dovolené svépomoci.¹⁹⁶

Tzv. zákonná licence úřední nachází uplatnění především ve veřejných věcech založených zákonem. Její účel je ospravedlněn veřejným zájmem na veřejném pořádku. Rozšiřuje se i na případy, kdy veřejný zájem uplatní jiná osoba než orgány veřejné moci, například v rámci petičního práva. Přestože tato licence umožňuje zásah do práva na ochranu osobnosti, je její výklad omezen restriktivně a nelze ji rozšiřovat nad rámec daný zákonem.¹⁹⁷

2.2.7. Další zákonné licence a proporcionalita zásahu

Dle § 89 OZ platí, že *„podobizna nebo zvukový či obrazový záznam se mohou bez svolení člověka také poříditi nebo použít přiměřeným způsobem též k vědeckému nebo uměleckému účelu a pro tiskové, rozhlasové, televizní nebo obdobné zpravodajství.“* Vzhledem k výzkumné otázce diplomové práce toto ustanovení není předmětem dalšího zkoumání.

Dle § 90 OZ platí, že *„zákonný důvod k zásahu do soukromí jiného nebo k použití jeho podobizny, písemnosti osobní povahy nebo zvukového či obrazového záznamu nesmí být využit nepřiměřeným způsobem v rozporu s oprávněnými zájmy člověka.“*

Ustanovení § 90 OZ přináší konkrétní aplikační pravidlo, které omezuje zásahy do osobnosti, a to buď porušením soukromí nebo využitím specifických prvků osobní povahy jednotlivce. Jinými slovy zákonný důvod k zásahu do soukromí jiného člověka nebo k použití jeho podobizny, písemnosti osobní povahy nebo zvukového či obrazového záznamu nesmí být využit jednak nepřiměřeným způsobem, jednak v rozporu s jeho oprávněnými zájmy.¹⁹⁸

Zákonné omezení dovolených zásahů do osobnostních práv jednotlivce, včetně bezúplatných zákonných licencí dle občanského zákoníku nebo jiných ústavních omezení, má

¹⁹⁶ Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 9. 12. 2014, sp. zn.: II. ÚS 1774/14 – 1.

¹⁹⁷ TŮMA, P. § 88. *Bezúplatná zákonná licence úřední*. In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. ISBN 978-80-7400-852-8, s. 338.

¹⁹⁸ PAVLÍK, P. § 90. *Požadavek na přiměřenost zásahu*. In: ŠVESTKA, J., DVORÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 333.

za cíl řešit střet mezi osobnostními zájmy jednotlivce a obecným zájmem na povolení specifických jednání. Při pochybnostech se uplatňuje restriktivní výkladové pravidlo, neboť jde vždy o výjimečný zásah do cizího práva absolutní povahy.¹⁹⁹ Zmíněná přiměřenost se musí projevovat ve formě, rozsahu i obsahu zásahu (použití, odůvodněného účelu), k němuž dal oprávněný svolení, resp. pro který je stanovena zákonná licence.²⁰⁰

Důležité je, aby tyto zásahy byly provedeny v souladu s účelem stanoveným zákonem. Toto pravidlo se vztahuje na všechny formy omezení osobnostních práv a je klíčové i pro oblast ochrany osobnosti podle občanského zákoníku.²⁰¹ Průlom do ochrany soukromí jiného člověka nebo k použití jeho podobizny, písemnosti osobní povahy nebo zvukového či obrazového záznamu se může dít pouze a výlučně v zájmu ochrany demokratické společnosti, případně v zájmu ústavně zaručených základních práv a svobod jiných.²⁰²

Celkově vzato je zásadní, že jakýkoli dovolený zásah do osobnostního práva musí respektovat určený účel a nesmí bezdůvodně narušovat osobnost dotčeného jednotlivce. Jakýkoliv nesoulad s těmito zásadami může vést k označení jinak dovoleného zásahu jako neoprávněného.²⁰³ Půjde o situace, kdy nad individuálními zájmy jednotlivých fyzických osob, do jejichž osobnosti je zasahováno, převládá závažnější, významnější a funkčně vyšší zvláštní veřejný zájem.²⁰⁴ V pochybnostech o přiměřenosti osobnostního zásahu platí pravidlo ve prospěch dotčeného člověka, protože se jedná o využití pouhé výjimky, kdy jako praktickou pomůcku při posuzování oprávněnosti konkrétního zásahu do ochrany osobnosti člověka lze použít test poměrnosti cíle a prostředku použitelný obecně v oboru nehmotných předmětů.²⁰⁵

¹⁹⁹ TŮMA, P. § 90. *Použití zákonné licence*. In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. ISBN 978-80-7400-852-8, s. 338.

²⁰⁰ PAVLÍK, P. § 90. *Požadavek na přiměřenost zásahu*. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 333.

²⁰¹ TŮMA, P. § 90. *Použití zákonné licence*. In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. ISBN 978-80-7400-852-8, s. 339.

²⁰² PAVLÍK, P. § 90. *Požadavek na přiměřenost zásahu*. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 333.

²⁰³ TŮMA, P. § 90. *Použití zákonné licence*. In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. ISBN 978-80-7400-852-8, s. 336.

²⁰⁴ PAVLÍK, P. § 90. *Požadavek na přiměřenost zásahu*. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 333.

²⁰⁵ TŮMA, P. § 90. *Použití zákonné licence*. In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. ISBN 978-80-7400-852-8, s. 337.

Dle Nejvyššího soudu České republiky platí, že při každém použití podobizen a obrazových snímků, ať už k nim dochází na základě jiných zákonných licencí nebo na podkladu svolení, či na základě jiného oprávnění, musí být zachovány dvě základní podmínky:²⁰⁶

- 1) použití se musí stát vždy přiměřeným způsobem a dále
- 2) použití nesmí být v rozporu s takovými osobnostními zájmy oprávněného, jichž je třeba bezpodmínečně respektovat, a které jsou tedy za všech okolností nedotknutelné.

Současně je třeba vážit, zda v konkrétním případě nejsou dány okolnosti vylučující neoprávněnost zásahu, tj. okolnosti, které porušení, resp. ohrožení osobnosti fyzické osoby ospravedlňují. Takto o neoprávněný zásah do osobnosti fyzické osoby nejde např. tam, kde k němu došlo v rámci výkonu jiného subjektivního práva stanoveného zákonem, resp. kde jiný subjekt plnil právní povinnost, kterou mu uložil zákon.²⁰⁷ Přípustnost těchto případů je odůvodněna zvláštním veřejným zájmem jak na nerušené a plynulé realizaci subjektivních práv, tak na plynulém plnění právních povinností uložených zákonem.²⁰⁸

2.3. Zákon o zpracování osobních údajů

2.3.1. Zákon o zpracování osobních údajů

Dle § 1 zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, platí, že ZZOU zpracovává příslušné předpisy Evropské unie (tedy směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV, dále jen “trestněprávní směrnice”), zároveň navazuje na přímo použitelný předpis Evropské unie (nařízení GDPR) a k naplnění práva každého na ochranu soukromí upravuje práva a povinnosti při zpracování osobních údajů.

Jelikož je nařízení přímo použitelný předpis, adaptace do vnitrostátního práva je možná jen v mezích v něm předvídaných a povolených. Recitál 8 např. stanoví, že: *Stanoví-li toto nařízení upřesnění nebo omezení svých pravidel právem členského státu, mohou členské státy začlenit*

²⁰⁶ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 3. 2012, sp. zn.: 30 Cdo 42/2011.

²⁰⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 3. 2013, sp. zn.: 30 Cdo 593/2013.

²⁰⁸ Tamtéž.

do svého vnitrostátního práva prvky tohoto nařízení, pokud je to nezbytné pro účely soudržnosti a pro učinění vnitrostátních předpisů srozumitelnými pro osoby, na něž se vztahují. Zákonodárce tudíž nemohl do ZZOU bez dalšího přebrat veškeré součásti nařízení GDPR (a vytvořit tak v podstatě jeho české “dvojče” s mírnými odlišnostmi). Je proto důležité pamatovat, že ZZOU musí být aplikován a interpretován současně s nařízením GDPR.²⁰⁹

Dle § 2 písm. e) ZZOU tento zákon taktéž upravuje postavení a pravomoc Úřadu pro ochranu osobních údajů (dozorového úřadu ve smyslu nařízení GDPR).

Úprava zpracování osobních údajů podle přímo použitelného předpisu Evropské unie (podle nařízení GDPR) je zakotvena v Hlavě II, § 4 - § 23 ZZOU. Právní normy navazující na trestněprávní směrnici upravuje zákon v Hlavě III, v § 25 - § 42 ZZOU. Hlava IV ZZOU se věnuje ochraně osobních údajů při zajišťování obranných a bezpečnostních zájmů České republiky. V Hlavě V je upraveno postavení Úřadu pro ochranu osobních údajů a v Hlavě VI lze nalézt přestupky spáchané na úseku zpracování osobních údajů.

2.3.2. Úřad pro ochranu osobních údajů

Dle § 50 odst. 1 ZZOU je úřad ústředním správním úřadem pro oblast ochrany osobních údajů v rozsahu stanoveném tímto zákonem, jinými právními předpisy, mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu, a přímo použitelnými předpisy Evropské unie. Dle odst. 2 cit. ustanovení je sídlem Úřadu je Praha.

Dle § 51 odst. 1 ZZOU platí, že do činnosti Úřadu lze zasahovat jen na základě zákona. Při výkonu své působnosti v oblasti ochrany osobních údajů Úřad postupuje nezávisle a řídí se pouze právními předpisy a přímo použitelnými předpisy Evropské unie. Úřad je nezávislý ústřední orgán státní správy, který má však mezi ostatními ústředními správními úřady specifické postavení. Jako vhodné se nabízí srovnání s regulačními úřady, kterými jsou např. ÚOHS či Energetický regulační úřad, jejichž úkolem je ochrana určitého sektoru jednotného trhu. Úřad pro ochranu osobních údajů vedle toho nechrání žádnou část nebo vlastnost trhu, ale základní lidské právo.²¹⁰

²⁰⁹ BAČA, J., BURŠÍK, R., KLODWIG, J., SELBY, A., SVOBODA, J., ŠÍPOŠOVÁ, V. *Zákon o zpracování osobních údajů. Praktický komentář*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2020, 361 s. ISBN 978-80-7380-804-4, s. 102.

²¹⁰ Tamtéž, s. 104.

3. Soukromoprávní provozování kamerového systému

3.1. Právní analýza konkrétních situací v praxi

V této části práce jsou rozebrány právní aspekty soukromoprávního provozování kamerových systémů v sousedských vztazích, přičemž krok za krokem budou objasněny jednotlivé situace, které mohou v této souvislosti potenciálně vzniknout.

3.1.1. Maketa kamery a identifikovatelnost osob

První otázkou, na kterou je potřeba v souvislosti se soukromým provozováním kamerového systému hledat odpověď, je, zda se jedná o skutečnou kameru či nikoliv (tedy jedná-li se o maketu kamery), a zda dochází k identifikaci (k rozpoznávání) konkrétních osob, SPZ u aut apod. na jednotlivých záznamech z kamer či nikoliv?

Pokyny Sboru 3/2019 uvádí, že se GDPR nevztahuje na falešné kamery (tj. na kamery, které nefungují jako kamery, a tudíž nezpracovávají žádné osobní údaje), ale v některých členských státech mohou podléhat jiným právním předpisům.²¹¹

Za zpracování osobních údajů taktéž dle pokynů Sboru 3/2019 není považováno využití kamerových systémů s takovým rozlišením (ať už v režimu on-line nebo v režimu se záznamem), které bez vynaložení nepřiměřeného úsilí (například v kombinaci s dalšími informacemi získanými mimo kamerový systém) neumožňují identifikovat monitorované osoby. Takové kamery mohou být využity například v on-line bezpečnostních systémech při řešení mimořádných událostí (požár, povodeň, havárie, zkratky, jiné přírodní pohromy atd.), které umožňují rychlou reakci pozorovatele (např. hlídače) v případě takové události.²¹²

Z pokynů Sboru 3/2019 vyplývá, že každé systematické automatizované monitorování určitého prostoru optickými nebo audiovizuálními prostředky, které je vykonávané zpravidla za účelem ochrany majetku nebo života a zdraví jednotlivců, nelze apriori klasifikovat jako zpracování údajů pokud nelze jednotlivce přímo ani nepřímo identifikovat (např. GDPR se

²¹¹ EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 7.

²¹² HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uoou.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 7.

nevztahuje na záznamy z výšky, pokud nelze identifikovat konkrétní osoby, a ani na parkovací kamery, pokud nejsou speciálně nastaveny k rozpoznávání obličejů, resp. osobních SPZ).²¹³

K otázce identifikovatelnosti osob Úřad v nové metodice uvádí, že zpracování osobních údajů v tomto případě je, když jakákoliv postava v záběru zabírá více než 25% výšky obrazu, resp. na jeden pixel obrazu připadá méně než 40 mm reálné výšky postavy (Úřad uvádí, že hodnoty jsou odvozeny od systému PAL, u jiných systémů bude nutné provést přepočet těchto hodnot).²¹⁴

Úřad v nové metodice rovněž upozorňuje na to, že je potřeba počítat i s využitím všech technických prostředků kamer, tedy například s možností využití funkce zoom (přiblížení postavy), kdy samotná existence této možnosti je také považována za zpracování osobních údajů za podmínky, že se lze být potenciálním použitím funkce zoom dostat na výše uvedené hodnoty zobrazení monitorovaných osob.²¹⁵

Pro úplnost je uvedeno stanovisko 4/2007 pracovní skupiny WP29,²¹⁶ které podotýká, že přestože některé zaznamenané osoby v praxi identifikovatelné nejsou (tedy k identifikaci osob dojde pouze u malého procenta shromážděného videomateriálu), tak zda je účelem kamerového sledování v případě potřeby identifikovat jednotlivé osoby, je třeba tuto činnost jako takovou považovat za zpracování údajů o identifikovatelných osobách.²¹⁷

I soukromoprávní ochrana práva na podobu i práva k podobizně vyžaduje identifikovatelnost zobrazené osoby.²¹⁸ Ochrana práva na podobu vyžaduje, aby zachycený člověk byl identifikovatelný na základě zobrazení, kdy identifikovatelnost může vycházet i z jiných

²¹³ EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 7.

²¹⁴ Srov. ČSN EN 62676-4 Dohledové systémy pro použití v bezpečnostních aplikacích – Část 4: Pokyny pro aplikace.

²¹⁵ HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uouu.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 7.

²¹⁶ ARTICLE 29 – DATA PROTECTION WORKING PARTY. *Opinion 4/2007 on the concept of personal data*. [online]. 20.6.2007 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2007/wp136_en.pdf, s. 16.

²¹⁷ WP29 uvádí příklad, kdy i po ztmavení obličejů na fotografii, resp. záznamu, stále existuje možnost, že osoby na fotografiích mohou poznat jejich přátele, příbuzní nebo sousedé, protože např. jejich postava, účes a oblečení jsou stále rozpoznatelné. Srov. ARTICLE 29 – DATA PROTECTION WORKING PARTY. *Opinion 4/2007 on the concept of personal data*. [online]. 20.6.2007 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2007/wp136_en.pdf, s. 21.

²¹⁸ PAVLÍK, P. § 84. *Podoba člověka*. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 286.

atributů než samotného zobrazení, tedy nemusí se současně jednat toliko o věrné zachycení podoby člověka, ale dle komentářové literatury třeba i o karikaturu.²¹⁹

Pokud se alternativně nejedná o skutečnou kameru nebo ze záznamu ze skutečné kamery nelze nikoho identifikovat nebo oboje, pak je použití nařízení GDPR spolu se všeobecnou soukromoprávní ochranou osobnosti dle občanského zákoníku, popř. ústavní a mezinárodní ochranou, vyloučeno. Důvodem pro vyloučení je, že jednak nejsou zpracovávány osobní údaje, a jednak není narušeno osobnostní právo konkrétní osoby, ať již právo k její podobě či podobizně, potažmo základní lidské právo na ochranu soukromí.

3.1.2. Monitorování prostranství

Pokud se jedná o skutečnou kameru a lze identifikovat konkrétní osoby, pak je možné použití nařízení GDPR spolu se všeobecnou soukromoprávní ochranou osobnosti dle občanského zákoníku.

Druhou otázkou, na kterou je potřeba v souvislosti se soukromým provozováním kamerového systému hledat odpověď, je, zda je alespoň zčásti monitorováno veřejné prostranství nebo sousední pozemek či nikoliv?

1) Není monitorováno veřejné prostranství ani sousední pozemek

Pokud není monitorováno veřejné prostranství ani sousední pozemek, pak je použití nařízení GDPR vyloučeno, přičemž v závislosti na další otázce může a nemusí být zapojena všeobecná ochrana osobnosti dle občanského zákoníku, popř. ústavní a mezinárodní ochrana práva na soukromí.

Vyloučení použití nařízení GDPR vyplývá z čl. 2 odst. 2 písm. c) nařízení GDPR, které zakotvuje tzv. výjimku pro domácnost (household exemption), což znamená, že zpracování údajů fyzickou osobou v průběhu čistě osobní nebo domácí činnosti (včetně činnosti online) nespadá do jeho oblasti působnosti nařízení.²²⁰

²¹⁹ RYŠKA, M. § 84. *Právo na podobu*. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, 3352 s. ISBN 978-80-7400-747-7, s. 320.

²²⁰ EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 7.

Pokyny Sboru 3/2019 uvádí, že toto ustanovení je zapotřebí ve vztahu ke kamerovým systémům vykládat úzce (např. zveřejnění na internetu a zpřístupnění údajů neomezenému počtu osob pod uvedenou výjimku nespadá). Pokud kamerový systém, byť i jen částečně zabírá veřejný prostor nebo jinak směřuje ven ze soukromého prostředí osoby, která údaje tímto způsobem zpracovává, nelze tento systém považovat za činnost povahy čistě osobní nebo domácí, a tudíž spadající pod uvedenou výjimku.²²¹

Pokyny dále uvádí několik příkladů,²²² kdy např. monitorování vlastní zahrady dle pokynu spadá pod výjimku pro domácnosti za předpokladu, že kamerový dohled nezasahuje ani částečně na veřejné prostranství nebo sousední nemovitost.

Z hlediska všeobecného práva na ochranu soukromí lze uvést, že i v těchto situacích může být dotčen čl. 8 Úmluvy, který je dle názoru autora plně aplikovatelný, což je rozebráno níže, kdy je potřeba kromě odpovědi na výše položenou otázku taktéž znát i odpověď na to, zda dochází či nedochází k ukládání záznamu z kamer.

2) Je monitorováno veřejné prostranství, popř. sousední pozemek

Pokud je monitorováno veřejné prostranství, popř. sousední pozemek), pak je možná aplikace nařízení GDPR spolu se všeobecnou soukromoprávní ochranou osobnosti dle občanského zákoníku, resp. ústavní a mezinárodní ochranou práva na ochranu soukromí, přičemž v závislosti na otázku uchovávání záznamu z kamer nemusí být aplikace některých dílčích ustanovení z povahy věci možná.

Veřejné prostranství

ESLP uvádí, že právní aspekty ochrany soukromí se neomezují pouze na soukromé prostory, ale mohou se přenést i na veřejně přístupná místa, pokud existuje rozumné očekávání zachování soukromí.²²³ Součástí soukromí člověka zpravidla nejsou samotné informace o jeho

²²¹ EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 8.

²²² Např. ukazování fotek a videí z dovolené rodině a přátelům, kdy se jedná se o uzavřený okruh lidí a tudíž nebude spadat pod působnost GDPR. Srov. EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 8.

²²³ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 25. září 2001. P. G. a J. H. proti Spojenému království, stížnost č. 44787/98.

pohybu na veřejně přístupných místech či ve veřejných prostorách, kde každý může být spatřen jinými, tedy existence rozumného očekávání zde zpravidla bývá nižší. Běžné používání bezpečnostních kamer ve veřejných prostorách zpravidla nezakládá bez dalšího zásah do soukromí člověka,²²⁴ nicméně systematické sbírání a zveřejňování těchto informací již zásahem do soukromí být může.²²⁵

Pokyny Sboru 3/2019 uvádí, že nutnost použití kamerového systému k ochraně prostor zpravidla končí na hranicích daného pozemku, ovšem i z tohoto pravidla platí výjimky, kdy může být nutný dohled i nad bezprostředním okolím objektu, přičemž v takovém případě je zapotřebí zvážit další fyzické a technické prostředky, například zablokování nebo pixelizaci nedůležitých oblastí.²²⁶

Monitorování veřejného prostranství může podléhat povinnosti posouzení vlivu na ochranu osobních údajů, kdy čl. 35 odst. 1 GDPR.

Sousední pozemky

K monitorování sousedních pozemků dle § 86 OZ platí, že nikdo nesmí zasáhnout do soukromí jiného, nemá-li k tomu zákonný důvod, kdy tímto zákonným důvodem může být příslušné svolení udělené člověkem, přičemž ani takovéto svolení nemůže umožňovat zásah, který by byl v rozporu s oprávněnými zájmy člověka na ochranu jeho osobnosti (§ 90 OZ).²²⁷

Interpretace práva na soukromí v prostorové podobě se neomezuje jen na ochranu prostor užívaných k bydlení,²²⁸ nýbrž tento koncept zahrnuje veškerá místa, kam se jedinec může uchýlit před zvědavostí veřejnosti či sousedů, např. obytné prostory jedince, obvykle chápané jako jeho domov, kde se rozvíjí jeho osobní a rodinný život, ale i dočasné bydlení, jako jsou studentské pokoje, hotely nebo ubytovny. Obydlí nemusí být nutně nemovitou věcí a nemusí splňovat

²²⁴ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 17. července 2003. Perry proti Spojenému království, stížnost č. 63737/00.

²²⁵ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 4. května 2000. Rotaru proti Rumunsku, stížnost č. 28341/95.

²²⁶ Pokyny uvádí příklad knihkupectví, které chce chránit své prostory před vandalismem. „Obecně platí, že kamery by měly snímat pouze samotné prostory, protože není nutné sledovat sousední prostory. prostory nebo veřejná prostranství v okolí prostor knihkupectví za tímto účelem.“ Srov. EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 11.

²²⁷ PAVLÍK, P. § 86. *Ochrana soukromí a písemností osobní povahy*. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 320.

²²⁸ Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 8. 6. 2010, sp. zn.: Pl. ÚS 3/09.

veřejnoprávní normy, jako jsou stavební nebo hygienické předpisy, tedy mohou jim být mobilní zařízení, jako je karavan, kdy jedinci mají obecně právo volby umístění těchto obydlí.²²⁹

Do pojmu obydlí nelze řadit prostory nesloužící k bydlení, za které jsou považovány zejména tzv. nebytové prostory jako kanceláře, skladiště, živnostenské provozovny, ale i samostatně stojící garáže, které nejsou součástí obydlí.²³⁰ Právní titul k bydlení a splnění veřejnoprávních podmínek neovlivňuje ochranu soukromí.²³¹

3.1.3. Uchovávání dat (záznamu)

Třetí otázkou je, zda dochází k uchovávání dat (záznamu) z kamer, kdy v závislosti na tom, zda je alespoň zčásti monitorováno veřejné prostranství anebo sousední pozemek či nikoliv, mohou vzniknout 4 různé situace, které jsou rozebrány níže.

Úřad v nové metodice rozlišuje kamerový systém se záznamem (včetně využití fotopastí) a kamerový systém v režimu online, který zahrnuje operace prohlížení záběrů z kamerového systému (snímání, přenos, zobrazení), kdy dle Úřadu kamerový systém využívaný v režimu online taktéž představuje zpracování osobních údajů.²³²

1) Nedochází k uchovávání dat (záznamu) a není monitorováno veřejné prostranství ani sousední pozemek

Pokud není monitorováno veřejné prostranství, popř. sousední pozemek, a nedochází k uchovávání záznamu, pak je vyloučena aplikace nařízení GDPR, přičemž uplatnění práva na ochranu soukromí je rozebráno níže. Zatímco provozovatel kamery nemusí před zahájením zamýšleného monitorování provést komplexní posouzení v podobě balančního testu z hlediska nařízení GDPR, tak vznikající kolize základních práv s jinými ústavně chráněnými hodnotami bude v tomto případě dle názoru autora posuzována skrze test proporcionality, který vyhodnotí, zda je zásah do soukromí oprávněný či nikoliv.

²²⁹ TŮMA, P. § 86. *Právo člověka na soukromí*. In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. ISBN 978-80-7400-852-8, s. 323.

²³⁰ KOKEŠ, M. § 86. *Právo na soukromí*. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, 3352 s. ISBN 978-80-7400-747-7, s. 325.

²³¹ TŮMA, P. § 86. *Právo člověka na soukromí*. In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. ISBN 978-80-7400-852-8, s. 323.

²³² HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uoou.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 8.

Nařízení GDPR v čl. 2 odst. 2 písm. c) zakotvuje tzv. výjimku pro domácnost (household exemption), což znamená, že zpracování údajů fyzickou osobou v průběhu čistě osobní nebo domácí činnosti (včetně činnosti online) nespadá do jeho oblasti působnosti nařízení, kdy tato výjimka byla blíže rozebrána výše.

K uplatnění práva na ochranu soukromí autor uvádí, že si není vědom případu osoby, která by kamerovým systémem bez záznamu živě monitorovala výhradně svůj soukromý objekt, a jiná osoba by proti takovému online monitorování vznesla stížnost pro porušení jejího soukromí. Z teoretického hlediska se autor domnívá, že i zde může vzniknout situace, kdy by tímto způsobem došlo k porušení práva na ochranu soukromí.

Pro akademické účely autor představuje situaci, kdy je osoba pozvána na návštěvu k sousedovi, kdy společně se sousedem večeří, a odejde na toaletu, přičemž by tyto prostory byly podrobeny online monitorování kamerovým systémem, jehož záznam by se přenášel živě sousedovi do chytrého zařízení (telefon, počítač). K řešení této situace autor využívá obecně aplikovatelné poznatky z pokynů Sboru 3/2019 a judikaturu ESLP.

Pokyny Sboru 3/2019 uvádí, že v rámci monitorování prostor soukromé osoby je potřeba zvážit několik faktorů:²³³

1. zda je zde nějaký osobní vztah s monitorovanými osobami, které se pohybují v těchto soukromých prostorách,
2. zda rozsah nebo četnost sledování nenaznačuje nějakou profesionální činnost,
3. zda je vhodné posouzení potenciálního nepříznivého dopadu sledování na monitorované osoby.

Pokyny Sboru 3/2019 dále zohledňují tzv. “rozumné očekávání subjektu údajů,” kdy uvádí, že místo subjektivních očekávání by mělo být rozhodujícím kritériem, zda by třetí strana mohla objektivně, rozumně očekávat a dojít k závěru, že bude v této konkrétní situaci předmětem sledování. Při určování toho, co může dotčená osoba objektivně očekávat, nemají informační cedulky o kamerovém dohledu žádný význam.²³⁴

²³³ EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 8.

²³⁴ Tamtéž, s. 13.

Dle pokynů Sboru lze rozumně očekávat, že v hygienických zařízeních či na toaletách nebude probíhat žádné sledování. Na druhou stranu zákazník banky může očekávat monitorování uvnitř banky nebo u bankomatu.²³⁵

ESLP připomněl,²³⁶ že cílem článku 8 je jednak ochrana jednotlivce před svévolným zasahováním úřadů (negativní povinnost státu nezasahovat), jednak respektování soukromého a rodinného života i v oblasti vztahů jednotlivců mezi sebou (pozitivní povinnost respektování soukromého života).

Dle názoru autora monitorování vlastního prostranství bez uchování záznamu může být za jistých okolností ve vztahu k osobám se zde nacházejícím považováno za nepřiměřeně invazivní zásah do práva na soukromí, kdy bude dotčen čl. 8 Úmluvy a navazující úprava v české legislativě. Takové online monitorování by mělo být i zde zkoumáno z hlediska “rozumného očekávání soukromí” třetí osoby, že nebude monitorována. Taktéž je potřeba zohlednit osobní vztah provozovatele kamery s monitorovanými osobami, které se pohybují v těchto soukromých prostorech, rozsah nebo četnost sledování, a posouzení potenciálního nepříznivého dopadu sledování na monitorované osoby.

2) Nedochází k uchování dat (záznamu) a je monitorováno veřejné prostranství, popř. sousední pozemek

Pokud je alespoň zčásti monitorováno veřejné prostranství, popř. sousední pozemek, ale nedochází k uchování záznamu, pak bude možná aplikace nařízení GDPR, přičemž úprava ochrany práva na soukromí se ve vyšší míře nepoužije. Kolize základních práv s jinými ústavně chráněnými hodnotami nebude při monitorování veřejného prostranství posuzována skrze test proporcionality, protože zde nedochází k zásahu do práva na soukromí, přičemž právo na ochranu soukromí může být dotčeno až v případě monitorování sousedního pozemku bez zákonného důvodu. V obou případech musí provozovatel kamery před zahájením zamýšleného monitorování provést komplexní posouzení v podobě balančního testu z hlediska nařízení GDPR, tedy

²³⁵ EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 13.

²³⁶ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 24. června 2004. Von Hannover proti Německu, stížnost č. 59320/00.

posouzení, zda oprávněný zájem provozovatele kamery má přednost před zájmy nebo základními právy a svobodami subjektu údajů.

Jedná se o případy, kdy určité veřejné nebo soukromé prostory jsou monitorovány např. videokamerou bez uchovávání dat, přičemž určitý počet osob (např. zaměstnanců) má přístup k monitorům zobrazujícím sledované prostory “živě v přímém přenosu” a lze tak neomezeně dohlížet na lidi, přičemž se každý “kolemjdoucí” může cítit povinen cenzurovat své vlastní chování tak, aby se vyhnul situaci, kdy by mohlo být jejich chování nevhodně interpretováno potenciálními pozorovateli používajícími tato zařízení pro sledování.²³⁷

Veřejné prostranství

Kamerový systém využívaný v tzv. režimu online představuje zpracování osobních údajů, což potvrzuje i Úřad v nové metodice, který tuto skutečnost taktéž dovozuje z textu pokynů Sboru 3/2019.²³⁸ Vzhledem k tomu, že kamerový systém v režimu online taktéž představuje zpracování osobních údajů,²³⁹ kritéria, která stanovil Ústavní soud v tzv. testu proporcionality,²⁴⁰ tedy kritérium vhodnosti, kritérium potřebnosti (nutnosti) a kritérium poměrování, budou v tomto případě taktéž posuzována, protože jsou zpracována do čtyř krokového balančního testu.²⁴¹ Pokud informace o dalším zpracování osobních údajů není uvedena, subjekt údajů by měl mít důvěru, že se jedná výhradně o živé sledování (bez nahrávání údajů nebo jejich předávání třetím stranám).²⁴²

Pokud není z monitorování uchováván záznam a nedochází k dalšímu zpracování osobních údajů a ukládání snímků, tak z povahy věci dochází k omezení aplikace několika dílčích ustanovení nařízení GDPR, např. je omezeno právo na přístup k osobním údajům, zejména právo na kopii zpracovávaných údajů, právo na opravu, právo na výmaz, právo na přenositelnost údajů,

²³⁷ Rozhodnutí Evropské komise pro lidská práva ze dne 14. ledna 1998. Herbecq a Association „Ligue des droits de l’homme“ proti Belgii, stížnosti č. 32200/96 a 32201/96.

²³⁸ HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uoou.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 8.

²³⁹ Tamtéž.

²⁴⁰ Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 12. 10. 1994, sp. zn.: Pl.ÚS 4/94.

²⁴¹ HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uoou.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 12.

²⁴² EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 26.

a taktéž se neuplatní zásada nezbytně nutné doby uložení záznamů, požadavek přesných a aktualizovaných údajů.²⁴³

Úřad v nové metodice v rámci technických a organizačních opatření požaduje přijetí opatření na ochranu zobrazovacího zařízení (online obrazu), kdy musí provozovatel kamerového systému zajistit řízení přístupu osob do prostoru umístění zařízení a řízení přístupu osob k obrazu,²⁴⁴ jinak se u online monitorování neuplatní požadavky na opatření na ochranu dat (kamerových záznamů), řízení přístupu k datům (autentizace, autorizace), autentizací dat (opatření proti narušení integrity dat) nebo bezpečný výmaz dat po uplynutí doby uchování.

K ochraně práva na soukromí v rámci veřejných prostor EKLP uvádí, že vzhledem k absenci uchovávání vizuálních dat lze vyloučit, že by vizuální údaje mohly být zpřístupněny široké veřejnosti nebo být použity k jiným účelům než k hlídání míst, přičemž údaje, které má osoba sledující monitory k dispozici, jsou totožné s údaji, které by mohla získat při osobní přítomnosti na místě, a proto vše, co lze takto sledovat, je v podstatě veřejné chování.²⁴⁵

ESLP opakovaně uvedl, že monitorování jednání jednotlivce na veřejných místech užitím fotografického zařízení, které nezaznamenává vizuální data, není jako takové zasahováním do soukromého života jednotlivce.²⁴⁶ ESLP konstatoval, že existují případy, kdy se lidé vědomě nebo záměrně zapojují do činností, které jsou nebo mohou být veřejně zaznamenány nebo oznámeny, a v takových případech může být přiměřené očekávání osoby ohledně soukromí významným, i když ne nutně rozhodujícím faktorem.²⁴⁷ ESLP vychází z toho, že osoba, která jde po ulici, bude nevyhnutelně viditelná pro každého člena veřejnosti, který je rovněž přítomen, a podobnou povahu má i sledování téže veřejné scény (téže ulice) technickými prostředky (například sledování ulice bezpečnostním pracovníkem prostřednictvím CCTV kamery).

V takovém případě úvahy o soukromém životě mohou vyvstat až v okamžiku, jakmile vznikne jakýkoli systematický nebo trvalý záznam takového materiálu z veřejného prostoru, tedy

²⁴³ HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uoou.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 39.

²⁴⁴ Tamtéž, s. 30.

²⁴⁵ Rozhodnutí Evropské komise pro lidská práva ze dne 14. ledna 1998. Herbecq a Association „Ligue des droits de l’homme“ proti Belgii, stížnosti č. 32200/96 a 32201/96.

²⁴⁶ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 17. července 2003. Perry proti Spojenému království, stížnost č. 63737/00.

²⁴⁷ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 25. září 2001. P. G. a J. H. proti Spojenému království, stížnost č. 44787/98.

zásahem do soukromého života nemusí být samotné monitorování (jako je tomu např. u odposlechů), ale až přechovávání či použití záznamu z tohoto monitorování.²⁴⁸

Zajímavou otázkou je povaha veřejnosti vchodu do domu (obydlí) z veřejné ulice, kdy je vchod z povahy věci viditelný zvnějšku pro všechny členy společnosti, kteří mohou nezaujatě pozorovat, kdo vchází a vychází ven z domu. Teoreticky lze vchod taktéž považovat za součást veřejného prostranství, a osoba, která vychází ven z domu může mít snížené rozumné očekávání soukromí, když se rozhodne vyjít ven na veřejné prostranství. Nicméně dle názoru autora by konstantní monitorování konkrétního sousedního vchodu bez souhlasu dotčených subjektů mohlo spadat pod situaci nedovoleného sledování soukromého života jiné osoby dle § 86 OZ.

Dle názoru autora existuje zásadní rozdíl mezi sledováním vlastního vchodu do budovy a přiměřeným monitorováním veřejné ulice, která je zpravidla ve vlastnictví státu nebo územních samosprávných celků, a mezi konstantním monitorováním cizího vchodu do domu bez svolení dotčených sousedů a bez zákonného důvodu, jehož prokázání může být diskutabilní.

Sousední pozemek

V případě monitorování sousedního pozemku je možná aplikace nařízení GDPR spolu s uplatněním práva na ochranu soukromí. K aplikaci práva na ochranu soukromí § 86 OZ stanoví, že nikdo nesmí zasáhnout do soukromí jiného, nemá-li k tomu zákonný důvod, a zejména nelze bez svolení člověka narušit jeho soukromé prostory, sledovat jeho soukromý život nebo pořizovat o tom zvukový nebo obrazový záznam apod. Jinými slovy, pokud je online sledován (monitorován) soukromý život osoby, např. souseda, bez zákonného důvodu, tak se může jednat o porušení práva na ochranu osobnosti.

3) Dochází k uchovávání dat (záznamu) a není monitorováno veřejné prostranství ani sousední pozemek

Pokud není alespoň zčásti monitorováno veřejné prostranství, popř. sousední pozemek, a dochází k uchovávání záznamu, pak je možné vyloučit aplikaci nařízení GDPR, přičemž bude dotčen čl. 8 Úmluvy a další navazující ochrana práva na soukromí. Zatímco provozovatel kamery nemusí před zahájením zamýšleného monitorování provést komplexní posouzení v podobě

²⁴⁸ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 25. září 2001. P. G. a J. H. proti Spojenému království, stížnost č. 44787/98.

balančního testu z hlediska nařízení GDPR, tak vznikající kolize základních práv s jinými ústavně chráněnými hodnotami bude v tomto případě jednoznačně posuzována skrze test proporcionality, který vyhodnotí, zda je zásah do soukromí oprávněný či nikoliv.

Čl. 2 odst. 2 písm. c) nařízení GDPR zakotvuje tzv. výjimku pro domácnost (household exemption), což znamená, že zpracování údajů fyzickou osobou v průběhu čistě osobní nebo domácí činnosti (včetně činnosti online) nespadá do jeho oblasti působnosti nařízení.²⁴⁹

Platí, že zachytit jakýmkoli způsobem podobu člověka tak, aby podle zobrazení bylo možné určit jeho totožnost, je možné jen s jeho svolením (§ 84 OZ), tedy nikdo nesmí zasáhnout do soukromí jiného, nemá-li k tomu zákonný důvod, zejména nelze bez svolení člověka pořizovat o jeho soukromém životě zvukový nebo obrazový záznam (§ 86 OZ). Svolení není třeba, pokud se podobizna nebo zvukový či obrazový záznam pořídí nebo použijí k výkonu nebo ochraně jiných práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob (§ 88 odst. 1 OZ), tedy tzv. bezúplatná zákonná licence umožňuje tento zásah ex lege bez svolení dotčeného člověka.

Je třeba vždy důsledně uvážit, zda takovéto právo, v jehož prospěch má být prolomeno právo na ochranu osobnosti člověka, je právem, resp. zájmem, které má vyšší mravní hodnotu než právo zásahem dotčené.²⁵⁰ V pochybnostech o přiměřenosti osobnostního zásahu platí pravidlo ve prospěch dotčeného člověka, protože se jedná o využití pouhé výjimky.²⁵¹

ESLP v této věci pod pojem soukromý život dle čl. 8 Úmluvy zařadil i otázku pořizování a uchovávání fotografií, i když nejsou zveřejněny.²⁵²

ESLP dochází k závěru, že:

1. podoba jednotlivce je jedním ze základních znaků jeho osobnosti, je výrazem jeho svébytnosti a umožňuje mu odlišit se od ostatních lidí,
2. předpokladem pro realizaci tohoto práva je kontrola jednotlivce nad jeho podobou (možnost odmítnout šíření snímků, na nichž je zobrazen, bránit se proti tomu, aby kdokoli jiný zachycoval, přechovával či reprodukoval jeho podobu),

²⁴⁹ EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 7.

²⁵⁰ PAVLÍK, P. § 88. *Licence*. In: ŠVESTKA, J., DVORÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 331.

²⁵¹ TŮMA, P. § 90. *Použití zákonné licence*. In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654)*. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. ISBN 978-80-7400-852-8, s. 337.

²⁵² Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 15. ledna 2009. Dimitrios Reklós a Vassiliki Davourlis proti Řecku, stížnost č. 1234/05.

3. podmínkou účinné ochrany podoby je souhlas jednotlivce již v okamžiku jejího zachycení, a nikoli teprve v okamžiku jejího případného veřejného šíření.

ESLP se tak zabýval obsahem práva na podobu, protože bylo nutné zodpovězení otázky, zda i přesto, že sporné snímky nebyly v projednávaném případě šířeny, došlo k zásahu do práva na ochranu soukromého života. Pokud by ESLP přistoupil na argumentaci ohledně šíření fotografií, pak by kdokoli mohl přechovávat základní znak osobnosti jiné osoby, aniž by tato měla kontrolu nad jeho případným pozdějším užitím.

4) Dochází k uchovávání dat (záznamu) je monitorováno veřejné prostranství, popř. sousední pozemek

Pokud je monitorováno veřejné prostranství, popř. sousední pozemek, a dochází k uchovávání záznamu, pak je možná plná aplikace nařízení GDPR spolu s aplikací práva na ochranu soukromí dle OZ, LZPS a Úmluvy. Vznikající kolize základních práv s jinými ústavně chráněnými hodnotami bude v tomto případě jednoznačně posuzována skrze test proporcionality, který vyhodnotí, zda je zásah do soukromí oprávněný či nikoliv. Stejně tak provozovatel kamery musí před zahájením zamýšleného monitorování provést komplexní posouzení v podobě balančního testu z hlediska nařízení GDPR, tedy zda oprávněný zájem provozovatele kamery má přednost před zájmy nebo základními právy a svobodami subjektů údajů.

V této části lze plně odkázat na celou práci, kdy se vzájemně prolínají a uplatní veškerá práva a povinnosti výše zmíněná, tedy úprava obsažená v již rozebraných legislativních aktech.

Za této situace dochází k vzájemnému prolínání několika úrovní práva na ochranu soukromí, které v souhrnu vytváří jakousi pyramidovou strukturu, která se plně aplikuje a vzájemně nevyklučuje. Je aplikována ochrana na úrovni Rady Evropy, tedy široce míněné právo na ochranu soukromí zakotvené v čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech a základních svobodách, ochrana na úrovni Evropské unie, tedy nařízení GDPR a s ním související a jemu předcházející směrnice EU, ochrana na úrovni ústavního pořádku České republiky, kdy je v čl. 10 Listiny základních práv a svobod upraveno právo na ochranu soukromého života, a ochrana na úrovni občanského zákoníku, který v § 81 a násl. zakotvuje všeobecnou ochranu osobnosti, která je v následujících ustanoveních dále konkretizována, např. ve formě práva na podobu a práva k podobizně.

Zatímco v předcházejících situacích bylo zapotřebí vždy pečlivě posoudit, která úroveň ochrany práva na soukromí a práva na informační sebeurčení (jak jej vymezuje Ústavní soud)²⁵³ se uplatní, tedy zda lze aplikovat práva a povinnosti dle nařízení GDPR, a v jaké míře, nebo zda je možné využití všeobecné ochrany osobnosti a práva na soukromí, a v jakém režimu, tak v případě monitorování veřejného prostranství s uchováním záznamu se prolíná několik právních vrstev ochrany jednotlivce, které se vzájemně doplňují a lze je aplikovat zcela nezávisle na sobě.

V této věci se jednak může každý, kdo se cítí ve svém právu zkrácen, domáhat ochrany u soudu dle § 13 OZ, jednak se lze domáhat ochrany u věcně příslušného orgánu vykonávajícího veřejnou moc v daném odvětví, tedy u Úřadu pro ochranu osobních údajů.

3.1.4. Zveřejňování záznamů

Pokud dochází k ukládání záznamů (ať již z monitorování veřejného prostranství, sousedního pozemku či vlastních soukromých prostor) a vznikají tak data (snímky, fotografie), která je potenciálně možné zveřejnit, tak lze klást otázku, za jakých okolností mohou být fotografie či jiné záznamy z kamer zveřejněny.

Dle § 85 odst. 1 OZ platí, že rozšiřovat podobu člověka je možné jen s jeho svolením. V případě neoprávněného nakládání s podobiznou může vzniknout újma na hodnotách týkajících se osobnosti.

Dle § 86 OZ platí, že nikdo nesmí zasáhnout do soukromí jiného, nemá-li k tomu zákonný důvod, zejména nelze bez svolení člověka šířit záznamy o jeho soukromém životě.

Dle § 88 odst. 1 OZ platí, že svolení není třeba, pokud se podobizna nebo zvukový či obrazový záznam pořídí nebo použijí k výkonu nebo ochraně jiných práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob. Tzv. bezúplatná zákonná licence umožňuje tento zásah ex lege bez svolení dotčeného člověka.

V rámci hodnocení opodstatněnosti pořízení nebo použití podobizny, obrazového nebo zvukového záznamu k výkonu nebo ochraně jiných práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob je třeba vždy důsledně uvážit, zda takovéto právo, v jehož prospěch má být prolomeno právo na ochranu osobnosti člověka, je právem, resp. zájmem, které má vyšší mravní hodnotu než právo

²⁵³ Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 22. 3. 2011, sp. zn.: Pl. ÚS 24/10 – 1.

zásahem dotčené.²⁵⁴ Podobizny a záznamy mohou být použity jako důkazy v soudních, správních či jiných řízeních za účelem ochrany či uplatnění soukromých práv a zájmů.²⁵⁵

Při každém použití podobizen a obrazových snímků musí být zachovány dvě základní podmínky: použití se musí stát vždy přiměřeným způsobem a použití nesmí být v rozporu s takovými osobnostními zájmy oprávněného, jichž je třeba bezpodmínečně respektovat, a které jsou tedy za všech okolností nedotknutelné.²⁵⁶ V pochybnostech o přiměřenosti osobnostního zásahu platí pravidlo ve prospěch dotčeného člověka, protože se jedná o využití *pouhé* výjimky.²⁵⁷

V této souvislosti se ESLP již několikrát vyznamenal proti senzacechtivému tisku, tedy bulváru, a konstatoval, že publikace fotografií a článků, jejichž jediným účelem je uspokojit zvědavost určité části čtenářů, pokud jde o detaily ze soukromého života osoby, nelze považovat za příspěvek k jakékoli diskusi, pokud jde o obecný zájem společnosti i přes to, že daná osoba je veřejnosti známa.²⁵⁸ ESLP zdůrazňuje, že rozhodujícím faktorem při posouzení ochrany soukromého života a svobody projevu by měl být příspěvek publikovaných fotografií a článků k diskusi o obecném zájmu.

Právě podmínka existence příspěvku k diskusi o obecném zájmu je esenciální při posuzování oprávněnosti zveřejňování záznamů. ESLP v některých případech shledal, že užití určitých výrazů ve vztahu k soukromému životu jednotlivce nebylo “ospravedlněno významem veřejného zájmu,” když se tyto výrazy “nezabývaly věcí obecné důležitosti.”²⁵⁹ V jiném případě “důležitost veřejného zájmu” ospravedlnila zveřejnění fotografie dotčené osoby politika v novinách.²⁶⁰ V případě zveřejnění zdravotního stavu prezidenta Mitteranda jeho bývalým osobním lékařem, ESLP konstatoval, že “čím více času uběhlo, tím více zájem veřejnosti o výkon

²⁵⁴ PAVLÍK, P. § 88. *Licence*. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6, s. 331.

²⁵⁵ TŮMA, P. § 88. *Bezúplatná zákonná licence úřední*. In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. ISBN 978-80-7400-852-8, s. 338.

²⁵⁶ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 3. 2012, sp. zn.: 30 Cdo 42/2011.

²⁵⁷ TŮMA, P. § 90. *Použití zákonné licence*. In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. ISBN 978-80-7400-852-8, s. 337.

²⁵⁸ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 24. června 2004. Von Hannover proti Německu, stížnost č. 59320/00.

²⁵⁹ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 6. února 2001. Tammer proti Estonsku, stížnost č. 41205/98.

²⁶⁰ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 6. listopadu 2003. Krone Verlag GmbH & Co.KG proti Rakousku, stížnost č. 34315/96.

jeho dvou sedmi letých mandátů převažoval nad požadavky ochrany jeho práv s ohledem na lékařské tajemství.”²⁶¹

Dle ESLP je nutné posoudit, zda se zveřejněné informace týkají i tématu obecného významu, přičemž je třeba posoudit publikaci jako celek a vzít v úvahu kontext, v němž se objevuje.²⁶² ESLP blíže rozebírá pojem veřejného zájmu, jehož prokázání či vyvrácení v tom kterém případě je mnohdy klíčové při zásahu do práva na ochranu soukromí dle čl. 8 Úmluvy, jak je ostatně rozebráno výše.

ESLP konstatuje, že veřejný zájem se obvykle týká záležitostí, které se dotýkají veřejnosti v takové míře, že se o ně může oprávněně zajímat, které přitahují její pozornost nebo se jí ve značné míře týkají, zejména proto, že ovlivňují blaho občanů nebo život společnosti. To platí i pro záležitosti, které mohou vyvolat značnou kontroverzi, které se týkají důležité společenské otázky nebo které zahrnují problém, o němž by veřejnost měla zájem být informována. Veřejný zájem nelze redukovat na touhu veřejnosti po informacích o soukromém životě jiných osob nebo na přání publika po senzaci či dokonce voyeurismu.²⁶³

ESLP taktéž přihlíží ke způsobu, jakým byly informace nebo fotografie získány, a zejména zdůrazňuje význam získání souhlasu dotčených osob a více či méně silný pocit zásahu, který fotografie vyvolává. Dle ESLP je dalším faktorem při posuzování případu účel, k němuž byla fotografie použita, a způsob jejího následného použití. ESLP dodává, že tyto principy nejsou vyčerpávající a v závislosti na konkrétních okolnostech daného případu lze zohlednit i další kritéria, přičemž je důležité posoudit závažnost zásahu do soukromého života a důsledky zveřejnění fotografie pro dotčenou osobu.²⁶⁴

ESLP může v jednotlivém případě posuzovat následující kroky:

1. způsob pořízení fotografie,
2. povaha publikace,
3. účel, k němuž byla fotografie použita, a způsob jejího následného použití,
4. důsledky zveřejnění fotografie pro stěžovatele.

²⁶¹ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 18. května 2004. *Plon (société) proti Francii*, stížnost č. 58148/00.

²⁶² Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 27. června 2017. *Satakunnan Markkinapörssi Oy and Satamedia Oy v. Finland*, stížnost č. 931/13.

²⁶³ Tamtéž.

²⁶⁴ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 24. září 2019. *Vučina proti Chorvatsku*, stížnost č. 58955/13.

ESLP taktéž konstatoval, že existuje “oblast interakce osoby s ostatními, a to i ve veřejném kontextu, která může spadat do oblasti soukromého života.” V případě “běžné osoby” je zóna veřejné interakce chráněná právem na ochranu soukromého života širší oproti “veřejné osobě nebo politikovi,” a skutečnost, že proti osobě bylo vedeno trestní řízení, nemůže rozsah této ochrany omezit.²⁶⁵

ESLP dodává, že pokud fotografie zveřejněná v rámci zpravodajství o probíhajícím trestním řízení nemá sama o sobě žádnou informační hodnotu, musí existovat závažné důvody, které ospravedlní zásah do práva obviněného na respektování jeho soukromého života.²⁶⁶

ESLP v jiném případě taktéž poznamenal, že v rozhodné době nebyl stěžovatel uprchlíkem, ale byl ve vazbě a veřejné trestní řízení proti němu nebylo ani zahájeno. Nebylo proto důvod se domnívat, že šíření předmětných snímků, které navíc neměly zpravodajskou hodnotu jako takovou, směřovalo k ochraně zájmů spravedlnosti, například za účelem zajištění jeho účasti u soudu, nebo k předcházení trestným činům. Jelikož byl stěžovatel v rozhodné době ve vazbě, nebyl uprchlíkem před spravedlností a ukázání jeho fotografie nemohlo být nezbytné pro získání podpory veřejnosti za účelem zjištění místa jeho pobytu.²⁶⁷

ESLP taktéž vyhověl stížnosti, kdy zveřejnění fotografie svědka (stěžovatele) gruzínskou policií v souvislosti s vraždou bylo porušením jeho práva na soukromí podle článku 8 Úmluvy. V daném případě byla fotografie vyvěšena ve veřejných prostorách několika policejních stanic v různých částech země, čímž orgány policie záměrně umožnily její snadnou dostupnost široké veřejnosti, přičemž orgány označily stěžovatele jako “osobu hledanou” v souvislosti s případem vraždy. Problematickým aspektem nebylo samotné zveřejnění fotografie, ale způsob, jakým k němu došlo, a cíle, které sledovalo. Dle ESLP toto prohlášení neodpovídalo skutečnosti, protože stěžovatel nebyl nikdy formálně obviněn ani podezřelý z vraždy, a vyvěšení fotografie tak bylo nactiutřačné (pomlouvačné).

K otázce zveřejňování fotografií či jiných záznamů z kamer lze na závěr uvést, že právě podmínka existence příspěvku k diskusi o obecném zájmu je esenciální při posuzování

²⁶⁵ Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 11. ledna 2005. Sciacca proti Itálii, stížnost č. 50774/99.

²⁶⁶ Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 23. října 2008. Khuzhin a ostatní proti Rusku, stížnost č. 13470/02.

²⁶⁷ Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 24. února 2009. Toma proti Rumunsku, stížnost č. 42716/02.

oprávněnosti zveřejňování záznamů, tedy takové zveřejnění musí být ospravedlněno veřejným zájmem, dále účelem zveřejnění nebo i prostředky užitými k získání dané fotografie.

3.2. Plnění informační povinnosti (cedulka)

3.2.1. Informační povinnost správce

Informace poskytované v případě, že osobní údaje jsou získány od subjektu údajů, upravuje čl. 13 nařízení GDPR (tzv. **pasivní informační povinnost**), zatímco následující článek čl. 14 nařízení GDPR vyjmenovává informace poskytované v případě, že osobní údaje nebyly získány od subjektu údajů (tzv. **aktivní informační povinnost**).²⁶⁸ Pokyny rozebírají požadavek transparentnosti zpracování, ve kterém hovoří o dvouvrstevném řešení informovanosti monitorovaných osob,²⁶⁹ stejně tak se i Úřad v nové metodice opírá o vícevrstevnaté řešení informační povinnosti správce.²⁷⁰

3.2.2. Informace na první úrovni – základní informace (informační tabulka)

Dle pokynů Sboru 3/2019 první informační vrstva zahrnuje zřetelně viditelnou informační cedulku, na které je uvedena identifikace provozovatele kamery, kontakt, možnost uplatnit práva dle nařízení GDPR, zda dochází k uchovávání záznamů nebo se jedná o monitorování v živém přenosu a dále např. účely zpracování.²⁷¹

Shodně nová metodika Úřadu zmiňuje povinnost umístění upozornění na kamerový systém před vstupem do monitorovaného objektu nebo monitorovaných prostor, před vstupem do záběru kamery. Informační tabulka má být umístěna po celou dobu provozu kamerového systému, dobře viditelná a nepřehlédnutelná subjektem údajů. Tabulka má zahrnovat piktogram/obrázek kamery,

²⁶⁸ NULÍČEK, M., DONÁT, J., NONNEMAN, F., LICHNOVSKÝ, B., TOMÍŠEK, J. *GDPR. Obecné nařízení o ochraně osobních údajů. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, 580 s. ISBN 978-80-7598-068-7, s. 203.

²⁶⁹ EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 26.

²⁷⁰ HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uoou.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 16.

²⁷¹ EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 26.

údaj o tom, že prostor je monitorován, přičemž ideální je viditelnost tabulky z větší vzdálenosti (např. 2-5 metrů).²⁷²

Informační tabulka musí taktéž obsahovat následující informace: identifikace správce a odkaz na kontaktní osobu, odkaz na místo, kde je možné získat o kamerovém systému podrobnější informaci (např. telefonní spojení, internetová adresa, QR kód, pracoviště pověřené osoby apod.), účel a právní základ zpracování osobních údajů, informace o právech subjektu údajů.²⁷³

Dle nové metodiky Úřadu je potřeba mít na paměti, komu jsou informace poskytovány, tedy např. v ústavech vzniká povinnost zajistit informovanost slabozrakých anebo nevidomých osob (zvukovým oznámením, texty napsanými speciálním druhem písma), nebo v turistických oblastech zajistit informovanost návštěvníků ze zemí mimo Českou republiku např. textem v některém světovém jazyku.²⁷⁴

3.2.3. Informace na druhé úrovni – podrobná informace

Dle pokynů Sboru 3/2019 druhá informační vrstva představuje informační leták, na který je odkázáno v cedulce, a který se např. nachází v prostorech provozovatele kamery (u informačního stánku, na recepci nebo u pokladny) anebo online způsobem umožňujícím vzdálený přístup.²⁷⁵

Shodně nová metodika Úřadu do této vrstvy zařazuje podrobné informace o zpracování osobních údajů, přičemž poskytnutí informace probíhá v textové podobě, kterou lze vystavit na webu/zaslat/zapůjčit na požádání k prostudování. Informace musí být dostupná minimálně po dobu, kdy je objekt/prostor přístupný oprávněným subjektům údajů (například v pracovní/otevírací době).²⁷⁶

Úřad v nové metodice zdůrazňuje požadavek aktuálnosti informací, které mají zahrnovat místo/místa zpracování (adresy), účel zpracování (ochrana majetku apod.), rozsah zpracování/kategorie osobních údajů (obraz kamerového systému), právní základ zpracování,

²⁷² HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uoou.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 17.

²⁷³ Tamtéž, s. 16.

²⁷⁴ Tamtéž.

²⁷⁵ EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*. [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en, s. 26.

²⁷⁶ HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uoou.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 17.

identifikace správce (název, IČO, sídlo), popř. zástupce, pověřenec pro ochranu osobních údajů (jméno, příjmení a kontakt, tj. telefon, e-mail), příjemce/kategorie příjemců zpřístupněných údajů, zpracovatelé, pokud existují (název, IČO, sídlo) apod.²⁷⁷

²⁷⁷ HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uoou.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 17.

4. Střet principů ochrany soukromí a ochrany majetku

4.1. Kauza Ryneš

4.1.1. Skutkové okolnosti

Pan Ryneš na dům ve vlastnictví své manželky v Třebíči nainstaloval v říjnu 2007 kamerový systém.²⁷⁸ Ze správního spisu plyne, že to bylo poté, co neznámé osoby několik let opakovaně útočily na něj osobně (29. 8. 2006, fyzický útok a následné shození pana Ryneše do řeky Jihlavy v Třebíči, opakované výhružné SMS), na majetek (opakované rozbití okna prakem a podobnými zařízeními v létě 2005, dvakrát v dubnu 2007 atd.) a na členy jeho rodiny (přímé ohrožení zdraví členů rodiny v souvislosti s průstřely okna). V noci z 6. 10. na 7. 10. 2007 došlo k dalšímu útoku na majetek, totiž k rozbití okna výstřelem z praku. Díky kamerovému systému se podařilo identifikovat dvě podezřelé osoby. Pořízený záznam z inkriminované doby byl předán Policii ČR k dalšímu šetření.

Kamera snímala vstup do domu pana Ryneše, veřejnou ulici a vstup do sousedícího domu naproti. Systém umožňoval jen obrazový záznam, který byl ukládán do nahrávacího zařízení formou nekonečné smyčky: záznam se průběžně nahrával na harddisk a při naplnění jeho kapacity se opětovně přemazával novým záznamem. U nahrávacího zařízení nebyl instalován monitor, takže si obraz nebylo možno průběžně prohlížet.

V samotném rozsudku se NSS částečně přiklonil na stranu pana Ryneše, kdy jednak NSS vytýkal nekonzistentnost správní praxe žalovaného Úřadu pro ochranu osobních údajů, jednak přestože byla dovozena aplikovatelnost zákona o ochraně osobních údajů, a pan Ryneš je považován za správce osobních údajů, tak lze aplikovat výjimku z povinnosti zpracovávat osobní údaje pouze se souhlasem subjektu údajů (dle staré právní úpravy), a to dle § 5 odst. 2 písm. e) zákona,²⁷⁹ neboť provozování kamerového systému bylo nezbytné pro ochranu práv a právem chráněných zájmů správce; účelem zpracování byla totiž ochrana jeho majetku a zdraví, jakož i jeho rodiny, aniž by zpracování osobních údajů bylo v rozporu s právem subjektu údajů (monitorovaných osob) na ochranu jeho soukromého a osobního života. Pro úplnost uvádím, že zbytek kasačních námitek pana Ryneše NSS považoval za nedůvodné.

²⁷⁸ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, sp.zn. 1 As 113/2012.

²⁷⁹ Zákon č. 101/2000 Sb., zákon o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.

4.1.2. Vlastní posouzení případu

Jádro analyzovaného problému spočívá v tom, že kromě vstupu do domu pana Ryneše a veřejné ulice byl taktéž monitorován vstup do sousedního domu naproti. NSS uvádí, že: *je nutno rozlišovat vstup do bytu nebo vstup přímo do obydlí na straně jedné, a vstup do bytového domu z veřejné ulice, který je přístupný širší veřejnosti, a který vede do společných prostor, kde se bezprostředně nachází schránky, schodiště atd., na straně druhé. Požadavky na snímání vstupu do obydlí budou jistě přísnější než požadavky na snímání vstupu do společných prostor bytového domu, který zdaleka svým adresátům neposkytuje takovou míru soukromí.*²⁸⁰

NSS v bodě 91 rozhodnutí uvádí, že: *Jak vyplývá z pořízeného záznamu, přízemí protějšího domu tvoří nebytové prostory, mající charakter výkladů (slouží k provozu kavárny a obchodu). Uprostřed snímaného domu se nachází vchod, který slouží ke vstupu do vnitřního dvora obytného domu, nikoliv ke vstupu do konkrétního bytu nebo obydlí. Nemůže tedy jít o výsostně intimní nebo osobní prostor obyvatel tohoto obytného domu, který by byl srovnatelný se vstupem do bytu nebo obydlí.*²⁸¹

NSS přivedl k tomuto závěru mj. fakt, že kamerový systém byl nastaven efektivně, přičemž snímal tu část veřejného prostranství, z níž vycházely útoky na dům stěžovatele. NSS uvádí, že sklopení nebo zmenšení úhlu snímání by mělo za následek zbytečnost provozovaného systému, neboť ten by nebyl vůbec s to zachytit případné útoky, snímal přímo tu oblast, ze které vzešly jak předcházející, tak poslední útok, neboť zde bylo evidentní, že pachatelé ostřelovali dům z větší vzdálenosti.²⁸²

V případě pana Ryneše lze dle názoru autora chápat, proč NSS nakonec toleroval monitorování vchodu do sousedního domu, nicméně tuto argumentaci nelze přijmout jako obecný závěr vyplývající pro praxi, zejména autor nesouhlasí s odůvodněním z bodu 90-92 rozhodnutí Nejvyššího správního soudu.

Dle názoru autora lze rozlišovat vstup do bytu nebo přímo do obydlí na straně jedné, a vstup do veřejně přístupných prostor, do kterých může vstoupit širší veřejnost, na straně druhé. Těmito veřejnými prostory se ovšem dle názoru autora rozumí např. Městská knihovna v Praze, Právnická fakulta Univerzity Karlovy, Národní muzeum atd., tedy prostory, kam může všeobecně

²⁸⁰ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, sp.zn. 1 As 113/2012, bod 90.

²⁸¹ Tamtéž, bod 91.

²⁸² Tamtéž, bod 92.

bez problémů s přístupem vstoupit širší veřejnost bez zvláštního oprávnění nebo bez jiných faktických překážek, a které nejsou primárně spojeny s obydlím jednotlivců.

Autor se neztotožňuje s tvrzením NSS ohledně rozdílnosti požadavků na snímání vstupu do obydlí a požadavků na snímání vstupu do společných prostor bytového domu, který dle názoru NSS svým adresátům zdaleka neposkytuje takovou míru soukromí.

Dle názoru autora obyvatelé bytového domu (ať již v družstevním vlastnictví nebo jako společenství vlastníků jednotek) mají taktéž zájem na tom, aby byly chráněny i tyto společné prostory v rámci domu, tedy místa, kde se bezprostředně nachází schránky, schodiště apod. V praxi je veřejnosti omezen přístup již do těchto společných prostor, kdy je např. potřeba mít klíč od celého domu, popř. je zajištěn vstup na čip nebo je zařízení jiné bezpečnostní opatření, které brání neoprávněným osobám zvenčí vstoupit již na chodbu bytového domu, k poštovním schránkám atd.

Přestože se autor může do jisté míry shodnout s NSS v tom smyslu, že bezprostřední monitorování vstupu do konkrétního bytu je závažnější než monitorování vchodových dveří do bytového domu, tak tento závěr uplatňuje v případech, kdy je např. instalována kamera v rámci bytového domu za účelem předcházení dlouhodobého poškození společných prostor, přičemž instalovaná kamera by neměla snímat konkrétní vstup do bytu jednotlivé osoby, protože už by tím mohlo být zasazeno do jejího soukromí ostatními obyvateli domu. Taková kamera může monitorovat např. tyto společné prostory v bytovém domě pro interní účely.²⁸³

Nicméně pokud se jedná o monitorování vchodových dveří zvnějšku, tak se dle názoru autora jedná o jednoznačný zásah do soukromí obyvatel bytového domu nehledě na to, že se nejedná o přímý vstup do konkrétního bytu.

Taktéž autor poukazuje na závěry Nejvyššího soudu Československé republiky, který se vyjádřil v tom smyslu, že ochrana majetku je přípustná, ale musí být prováděna přiměřeným způsobem, a nesmí zásadním způsobem ohrožovat práva jiných osob (včetně škůdců), tj. použití nepřiměřené ochrany majetku může vést až k náhradě škody ve prospěch osoby (i ve prospěch osoby škůdce, zloděje), jejíž práva byla zasazena takovým nepřiměřeným prostředkem ochrany.²⁸⁴

²⁸³ Při tomto instalování kamery by se taktéž musel provést např. balanční test. Srov. HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uoou.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>, s. 12.

²⁸⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 6. 2. 1932, sp. zn.: Rv I 2035/30. Publikováno ve: Vážný 11388, Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919-1945), XIV-a/1932.

Přijetí teze, že jakékoliv informace o pohybu jednotlivce na veřejnosti nejsou považovány za součást soukromí, kde každý může být spatřen jinými, a lze i proto na základě tohoto tvrzení monitorovat zvenčí viditelný vchod do bytového domu, legitimizuje monitorování (sledování) vchodu do jiných soukromých objektů přístupných zvenčí z ulice, jako jsou rodinné domky, chalupy apod.

Pan Ryneš měl podložen oprávněný zájem na monitorování svého vchodu do domu a na monitorování veřejné ulice před domem v takové míře, aby bylo možné spolehlivě určit případné pachatele trestné činnosti dopouštějících se protiprávních jednání vůči jeho osobě, nicméně tímto monitorováním pan Ryneš zasáhl i do práva na soukromí obyvatel protějšího domu, kdy bez zákonného důvodu sledoval jejich osobní život, a tyto osoby měly právo se bránit proti provozování tohoto kamerového systému. Postup pana Ryneše dle názoru autora překročil rámec běžného nebo očekávaného použití tohoto typu kamery, tedy monitorování vlastního vchodu a přiměřené části veřejné ulice, přičemž v tomto případě byl neoprávněně sledován soukromý život společenství osob žijících v protějším bytovém domě.

Dle názoru autora úprava práva na ochranu soukromí lze v tomto případě vztáhnout i na společný vchod do soukromého objektu určeného k bydlení (bytový dům), a ochranu soukromí lze tak poskytnout každému jednotlivci, jehož se předmětné monitorování vchodu dotýká, kdy je každodenně sledováno, kdy vstupuje do a vystupuje z objektu, v němž se nachází jeho obydlí.

Dle názoru autora je potřeba vnímat existenci společných prostor jako jakési vnitřní uspořádání v rámci bytového domu, které slouží k osobnímu bydlení pro mnoho jednotlivců (v těchto společných prostorách je např. efektivnější mít všechny poštovní schránky na jednom místě hned u vchodu do celého objektu, než aby každý byt měl vlastní schránku umístěnou u svého vchodu zvlášť). Nicméně toto vnitřní uspořádání bytového domu, které přirozeně zahrnuje chodbu a další společné prostory, by nemělo snižovat úroveň ochrany práva na soukromí dotčených osob, která by jinak byla poskytnuta např. v případě monitorování vchodu do rodinného domku nebo chalupy.

4.2. Kauza ekolo.cz

4.2.1. Skutkové okolnosti

Společnost ekolo.cz dne 22. 11. 2011 zveřejnila (a to nejméně do 28. 11. 2011) na svých webových stránkách na sociální síti Facebook obrazový záznam (fotografii) z kamery zachycující

osobu podezřelou z krádeže.²⁸⁵ Společnost současně s fotografií zveřejnila také výzvu ve znění: „*Prosíme o pomoc!! Včera (pondělí 21. 11.) v 17:05 hod. bylo tímto mužem z provozovny ekolo.cz v Holešovicích odcizeno nové elektrokolo. V případě že jej identifikujete, prosím, sdělte nám to na telefon 220991111. Za informaci nabízíme finanční odměnu! Pokud je to možné, sdílejte tuto fotografii zloděje dále. Děkujeme! Vaše smutné ekolo.cz.*“ Po zveřejnění fotografie společnost oznámila Policii České republiky (dále jen „Policie ČR“) odcizení kola a předala jí kamerový záznam. Samotné zveřejnění napomohlo k dopadení pachatele.

4.2.2. Vlastní posouzení případu

Autor se ztotožňuje se závěry, kdy jednak NSS, jednak ÚS, citované dovolání a následnou ústavní stížnost odmítly. Orgány veřejné moci v řízení identifikovaly účel pořizování záznamu na bezpečnostní kameru, který vyhodnotily jako legální a legitimní. Takovým účelem je zachycení případné protiprávní činnosti na majetku stěžovatelky a pachatele (osoby podezřelé) na kameru, a umožnění (usnadnění, urychlení) identifikace pachatele, přičemž záznamy mohou být použity jako důkaz v příslušném řízení (občanskoprávním, přestupkovém, trestním); nemůže však zahrnovat postup stěžovatelky nahrazující činnost příslušných orgánů veřejné moci.²⁸⁶

Judikatura ESLP naznačuje, že může existovat legitimní zájem, který ospravedlní zásah do práva obviněného na respektování jeho soukromého života v podobě zveřejnění jeho fotografie za účelem zajištění jeho účasti u soudu, nebo k předcházení trestným činům,²⁸⁷ nicméně fotografie zveřejněná v rámci zpravodajství o probíhajícím trestním řízení nemá sama o sobě žádnou informační hodnotu, a proto musí existovat závažné důvody, které ospravedlní zásah do práva osoby na respektování jeho soukromého života.²⁸⁸ Citované případy se týkaly zveřejnění fotografie policejním orgánem a je diskutabilní, zda je možné je beze všeho vztáhnout i na případ zveřejnění fotografie soukromým subjektem, který nevyčkal na jakékoliv kroky policie podniknuté k dopadení pachatele. Navíc stěžovatelka ani nevyhloučila, že by policie předmětnou fotografii sama nezveřejnila.

²⁸⁵ Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 5. 9. 2017, sp. zn.: III. ÚS 3565/16.

²⁸⁶ Tamtéž, bod 15.

²⁸⁷ Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 24. února 2009. Toma proti Rumunsku, stížnost č. 42716/02.

²⁸⁸ Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 23. října 2008. Khuzhin a ostatní proti Rusku, stížnost č. 13470/02.

Lze vzít v úvahu rovněž distinkci mezi “veřejnou osobou nebo politikem” a “běžnou osobu,”²⁸⁹ kdy ESLP konstatoval, že existuje “oblast interakce osoby s ostatními, a to i ve veřejném kontextu, která může spadat do oblasti soukromého života”. V případě “běžné osoby” je zóna veřejné interakce chráněná právem na ochranu soukromého života širší oproti “veřejné osobě nebo politikovi,” a skutečnost, že proti osobě bylo vedeno trestní řízení, nemůže rozsah této ochrany omezit.

V kauze ekolo.cz tak lze poukázat na to, že osoba podezřelá z krádeže je “běžná osoba” a jako takové jí svědčí široké pásmo práva na ochranu soukromí. Výjimky z ochrany práva na soukromí, kdy je potřeba zajistit přítomnost podezřelé osoby u soudu nebo zamezit dalším krádežím, by měly být jednak posuzovány restriktivně, jednak by je měla posuzovat policie.

Při vzájemném poměrování naproti sobě stojících základních práv skončí projednávání legitimacy jednání poškozené společnosti ekolo.cz v druhém kroku testu proporcionality (kritérium potřebnosti), protože lze dosáhnout sledovaného záměru (ochrana majetku a dopadení pachatele) jinými opatřeními, umožňujícími dosáhnout stejného cíle, avšak nedotýkajícími se základních práv a svobod druhé osoby.

V tomto případě taktéž nebyla naplněna podmínka existence příspěvku k diskuzi o obecném zájmu formulovaná v judikatuře ESLP,²⁹⁰ protože jednak se nejedná o záležitost, která by se dotýkala veřejnosti v takové míře, že by se o ní mohla oprávněně zajímat, a jedná se tak o ryze soukromý spor mezi dvěma osobami, jednak osoba podezřelá z krádeže je “běžná osoba” s vyšší mírou ochrany soukromí, než je např. u veřejných činitelů.²⁹¹

V tomto případě se měla společnost ekolo.cz v první řadě obrátit na policii, přičemž Policie ČR by v závislosti na úspěšnosti pátrání sama zhodnotila, zda lze dosáhnout vypátrání pachatele jinými prostředky, které by nezasahovaly do jeho práva na ochranu soukromí, anebo by přešla ke kroku zveřejnění jeho fotografie.

Pro úplnost autor uvádí, že si dovede představit situaci, kdy by bylo možné ospravedlnit zveřejnění fotografie pachatele soukromou osobou. Dle názoru autora tak lze učinit za předpokladu, že by policie byla neúspěšná v pátrání po pachateli a odmítala zveřejnit fotografii podezřelé osoby pro účely jejího dopadení, přičemž bude zároveň splněna i podmínka existence

²⁸⁹ Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 11. ledna 2005. Sciacca proti Itálii, stížnost č. 50774/99.

²⁹⁰ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 27. června 2017. Satakunnan Markkinapörssi Oy and Satamedia Oy v. Finland, stížnost č. 931/13.

²⁹¹ Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 11. ledna 2005. Sciacca proti Itálii, stížnost č. 50774/99.

příspěvku k diskuzi o obecném zájmu, a to např. tím, že se bude jednat o déletrvající sériové zločiny týkající se většího množství lidí.

Z praxe by dle názoru autora mohla splňovat výše zmíněné podmínky kauza gangu zlodějů z okolí Prahy z podzimu roku 2019, kdy by bylo možné ospravedlnit zveřejnění fotografie podezřelé osoby (za předpokladu, že by byla policie neúspěšná v pátrání po pachatelích a odmítala přistoupit ke kroku zveřejnění jejich fotografie). Ke zmíněné kauze Novinky.cz v lednu roku 2020 napsaly, že: *Už téměř půl roku obyvatelé okolí Prahy čelí sérii vloupání a bojí se o své domy i bezpečí. Od září policie eviduje v celém kraji až 123 trestných činů a jen 60 v oblasti Jesenice a Říčan. K posledním třem krádežím došlo na silvestra v Dolních Jirčanech. Policie však v pondělí po schůzce se starosty obcí blízkosti Jesenice u Prahy přiznala, že stále netuší, kolik členů gang lupičů má, ani zda jde o Čechy nebo cizince.*²⁹²

²⁹² NOVINKY.CZ. *O gangu zlodějů v domech u Prahy toho moc nevíme, přiznala policie.* Novinky.cz [online]. Novinky.cz, 7.1.2020. [cit. 17. 05. 2024]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/krimi-o-gangu-zlodeju-v-domech-u-prahy-toho-moc-nevime-priznala-policie-40309057>

Závěr

Cílem diplomové práce byla analýza právních aspektů provozování kamerových systémů z hlediska přípustných zásahů do práva na ochranu soukromí s odkazem na ochranu majetku ve světle nové metodiky Úřadu pro ochranu osobních údajů ke kamerovým systémům ze dne 8. února 2024. Hlavní obecnou výzkumnou otázkou bylo možné zformulovat následovně: ve kterých případech může převážet právo na ochranu vlastnictví nad právem na ochranu soukromí osoby v souvislosti s provozováním kamerových systémů v rámci sousedských vztahů, a ve kterých ne?

V souvislosti s provozováním kamerových systémů v rámci sousedských vztahů *může převážet* právo na ochranu vlastnictví nad právem na ochranu soukromí osoby v případě, že k tomu existuje zákonný důvod, např. alespoň jeden z právních titulů, které jsou stanoveny v čl. 6 odst. 1 písm. a) - f) nařízení GDPR, zejména udělený souhlas, splnění právní povinnosti, plnění úkolu ve veřejném zájmu nebo výkon veřejné moci nebo oprávněný zájem správce. Právní titul je podmínka, bez které není zpracování v žádném případě možné, resp. je od počátku nelegální.

Svolení není třeba, pokud se podobizna nebo zvukový či obrazový záznam pořídí nebo použijí k výkonu nebo ochraně jiných práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob (§ 88 odst. 1 OZ). Monitorování skrze kamerový systém je zákonné, pokud je nezbytné pro realizaci oprávněných zájmů provozovatele kamery a pokud nad těmito zájmy nepřevažují zájmy nebo základní práva a svobody monitorovaných osob, přičemž zájmy provozovatele kamery mohou být jak ekonomické, tak i nemajetkové povahy.

Legitimní účely (zájmy provozovatele kamery) jsou zvýšení ochrany majetku a zvýšení bezpečnosti osob, tedy ochrana života a zdraví osob. Dále tzv. doplňkové účely mohou být prevence mimořádných událostí a optimalizace opatření pro snížení pravděpodobnosti výskytu mimořádných událostí (nepostačuje jako jediný účel), a shromažďování a uchování důkazů, získávání materiálu pro řešení pojistných událostí (s věcně příslušnou pojišťovnou).

Úřad v nové metodice staví najisto, že kamerový systém využívaný v režimu online taktéž představuje zpracování osobních údajů dle nařízení GDPR, čímž dochází k překonání přístupu ESLP k monitorování jednání jednotlivce na veřejných místech užitím fotografického zařízení, které nezaznamenává vizuální data, a které dle ESLP není jako takové zasahováním do soukromého života jednotlivce, tedy nemůže dojít ani k porovnávání závažnosti v kolizi stojících práv v tzv. testu proporcionality. Vzhledem k nové metodice Úřadu a k povinnosti

provozovatele kamery před zahájením zamýšleného online monitorování provést komplexní posouzení v podobě balančního testu, budou ve výsledku kritéria, která stanovil Ústavní soud v testu proporcionality, tedy kritérium vhodnosti, kritérium potřeby (nutnosti) a kritérium poměrování, taktéž posuzována, protože jsou zapracována do čtyř krokového balančního testu.

Pokud nedochází k uchovávání dat (záznamu) a není monitorováno veřejné prostranství, popř. sousední pozemek, pak provozovatel kamery nemusí provést komplexní posouzení v podobě balančního testu z hlediska nařízení GDPR, nicméně dle názoru autora bude posuzována kolize základních práv skrze test proporcionality.

Pokud je bez uchovávání dat (záznamu) monitorováno veřejné prostranství, pak nebude posuzována kolize základních práv skrze test proporcionality, protože zde nedochází k zásahu do práva na soukromí, ale pokud je takto monitorován sousední pozemek bez zákonného důvodu, pak právo na soukromí souseda bude dotčeno, tedy posuzováno skrze test proporcionality. V obou případech provozovatel kamery musí před zahájením zamýšleného monitorování veřejného prostranství bez záznamu provést komplexní posouzení v podobě balančního testu, tedy posouzení, zda oprávněný zájem provozovatele kamery má přednost před zájmy nebo základními právy a svobodami monitorovaných osob.

Pokud dochází k uchovávání dat (záznamu) a není monitorováno veřejné prostranství, popř. sousední pozemek, pak provozovatel kamery nemusí provést komplexní posouzení v podobě balančního testu z hlediska nařízení GDPR, nicméně jednoznačně bude posuzována kolize základních práv skrze test proporcionality (ochrana záznamů osoby, i když nebyly zveřejněny).

Pokud dochází k uchovávání dat (záznamu) a je monitorováno veřejné prostranství, popř. sousední pozemek, pak provozovatel kamery musí před zahájením zamýšleného monitorování provést komplexní posouzení v podobě balančního testu, tedy posouzení, zda oprávněný zájem provozovatele kamery má přednost před zájmy nebo základními právy a svobodami monitorovaných osob, přičemž vznikající kolize základních práv bude taktéž posuzována skrze test proporcionality.

Zveřejnění záznamu soukromou osobou např. za účelem dopadení pachatele lze dle názoru autora učinit za předpokladu, že by policie byla neúspěšná v pátrání po pachateli a odmítala zveřejnit fotografii podezřelé osoby pro účely jejího dopadení, přičemž bude zároveň splněna podmínka existence příspěvku k diskusi o obecném zájmu, a to např. tím, že se bude jednat

o déletrvající sériové zločiny týkající se většího množství lidí (např. kauza gangu zlodějů z okolí Prahy z podzimu roku 2019).

V souvislosti s provozováním kamerových systémů v rámci sousedských vztahů *nemůže převážet* právo na ochranu vlastnictví nad právem na ochranu soukromí osoby v případě, že zde absentuje zákonný důvod zásahu, kdy např. nad zájmy provozovatele kamery převažují zájmy nebo základní práva a svobody monitorovaných osob. Je třeba vždy důsledně uvážit, zda takovéto právo, v jehož prospěch má být prolomeno právo na ochranu osobnosti člověka, je právem, resp. zájmem, které má vyšší mravní hodnotu než právo zásahem dotčené.

Při absenci splnění podmínky existence příspěvku k diskuzi o obecném zájmu není zveřejnění fotografie možné. Taktéž v případě pořizování a uchovávání fotografií, i když nejsou zveřejněny, je podmínkou souhlas jednotlivce již v okamžiku zachycení jeho podoby, a nikoli teprve v okamžiku jejího případného veřejného šíření.

Dle názoru autora je monitorováním vchodových dveří od bytového domu taktéž zasahováno do práva na soukromí, přestože se nejedná o bezprostřední vstup do konkrétní bytové jednotky, ale např. do společných prostor (místa, kde se bezprostředně nachází schránky, schodiště apod.). Tato skutečnost by dle autora neměla snižovat úroveň ochrany práva na soukromí dotčených osob, která by jinak byla poskytnuta např. v případě monitorování vchodu do rodinného domku nebo chalupy.

Seznam zkratk

ESLP	Evropský soud pro lidská práva
Úmluva, Evropská úmluva	Úmluva o lidských právech a základních svobodách
Sbor	Evropský sbor pro ochranu osobních údajů
Pokyny, Guidelines	Pokyny Sboru 3/2019 o zpracování osobních údajů prostřednictvím video zařízení ve znění ze dne 29. ledna 2020
WP29	Pracovní skupina podle článku 29
LZPS, Listina	Listina základních práv svobod
OZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
ZZOÚ	Zákon č. 110/2019 Sb., zákon o zpracování osobních údajů
ÚS	Ústavní soud České republiky
Policie ČR	Policie České republiky
NSS	Nejvyšší správní soud České republiky
AZ	Zákon č. 218/1926 Sb., autorský zákon
ČS soud	Československý Nejvyšší soud
Nariadení GDPR	Nariadení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů), Úř. věst. L 119, 4. 5. 2016, s. 1-88.

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury

BAČA, J., BURŠÍK, R., KLODWIG, J., SELBY, A., SVOBODA, J., ŠÍPOŠOVÁ, V. Zákon o zpracování osobních údajů. Praktický komentář. Plzeň: Aleš Čeněk, 2020. 361 s. ISBN 978-80-7380-804-4

GERLOCH, A., HŘEBEJK, J., ZOUBEK, V. Ústavní systém České republiky. 6. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2022, 574 s. ISBN 978-80-7380-865-5

KLÍMA, K. a kol. Komentář k Ústavě a Listině. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, 1441 s. ISBN 978-80-7380-140-3

KNAP, K. a ŠVESTKA, J. Ochrana osobnosti podle československého občanského práva. 2. podstatně přepr. a dopl. vyd. Praha: Panorama, 1989, 365 s. ISBN 80-7038-014-4

KOSAŘ, D., KMEC, J., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, 1687 s. ISBN: 978-80-7400-365-3

LAVICKÝ, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. ISBN 978-80-7400-852-8

NAVRÁTIL, J. a kol. GDPR pro praxi. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018, 339 s. ISBN 978-80-7380-689-7.

NULÍČEK, M., DONÁT, J., NONNEMAN, F., LICHNOVSKÝ, B., TOMÍŠEK, J. GDPR. Obecné nařízení o ochraně osobních údajů. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, 580 s. ISBN 978-80-7598-068-7

PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. Občanský zákoník. Komentář. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, 3352 s. ISBN 978-80-7400-747-7

ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., DAVID, O. a kol. Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654). Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 1624 s. ISBN 978-80-7598-656-6

WAGNEROVÁ, E., ŠIMÍČEK, V., LANGÁŠEK, T., KYSELA, J. a kol. Listina základních práv a svobod: Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, 1008 s. ISBN 978-80-7676-747-8

WINTR, J. Principy českého ústavního práva. 6. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2023, 327 s. ISBN 978-80-7380-911-9

2. Seznam použitých internetových zdrojů

HAVELDA, Z., BURIAN, D., POŘÍZKA, A. *Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uouu.gov.cz/novinky/vse/nova-metodika-uradu-ke-kamerovym-systemum>

MARTINEK, Jan. *Kamera sleduje chodbu i souseda, úředníci krčí rameny*. Novinky.cz [online]. Deník Právo, 6.2.2016. [cit. 14. 03. 2024]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-kamera-sleduje-chodbu-i-souseda-urednici-krci-rameny-340735>

NONNEMANN, František. *Nová metodika ÚOOÚ ke kamerám: Jste v souladu? GDPR.cz* [online]. TAYLLORCOX s.r.o., 14.2.2024. [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://www.gdpr.cz/nova-metodika-uouu-ke-kameram-jste-v-souladu>

NOVINKY.CZ. *O gangu zlodějů v domech u Prahy toho moc nevíme, přiznala policie*. Novinky.cz [online]. Novinky.cz, 7.1.2020. [cit. 17. 05. 2024]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/krimi-o-gangu-zlodeju-v-domech-u-prahy-toho-moc-nevime-priznala-policie-40309057>

SPĚVÁK, Přemysl. *Co dělat, když vás šmíruje soused? Právník radí, jak bojovat s cizími kamerami*. Deník.cz [online]. Deník.cz, 12.6.2023. [cit. 14. 03. 2024]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/krimi/soused-kamery-u-domu-co-delat.html>

The unanimous Declaration of the thirteen united States of America [online] 1776. [cit. 16. 03. 2024]. Dostupné z: <https://www.archives.gov/founding-docs/declaration-transcript>

ŘEPKA, M. *Výroční zpráva Úřadu za rok 2022*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2023 [cit. 30. 04. 2024]. Dostupné z: <https://uouu.gov.cz/media/vyrocnizpravy/dokumenty/uouu-vz2022-el.pdf>

Úřad pro ochranu osobních údajů. *Základní příručka k ochraně údajů* [online]. [cit. 05. 05. 2024]. Dostupné z: <https://uouu.gov.cz/verejnost/zakladni-prirucka-k-ochrane-udaju>

WARREN, Samuel D., BRANDEIS, Luis D. *The Right to Privacy*. [online]. Harvard Law Review, Vol. 4, No. 5., Harvard Law Review Association 1890. [cit. 01. 03. 2024]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/1321160?seq=1#metadata_info_tab_contents

WESTIN, Alan F. *Privacy And Freedom*. [online]. Washington & Lee Law Review, Vol. 25, Washington & Lee Law Review 1968. [cit. 01. 03. 2024]. Dostupné z: <https://scholarlycommons.law.wlu.edu/wlulr/vol25/iss1/20/>

3. Seznam použitých právních předpisů

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů), Úř. věst. L 119, 4. 5. 2016, s. 1—88.

Sdělení č. 209/1992 Sb., Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů, Úř. věst. L 281, 23. 11. 1995, s. 31—50.

4. Seznam použité judikatury

Československý Nejvyšší soud

Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 26. 3. 1927, sp. zn.: Zm I 576/26. Publikováno ve: Vážný 2713 tr. Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919-1945), IX/1927.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 8. 6. 1929, sp. zn.: Zm I 628/28. Publikováno ve: Vážný 3517 tr. Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919-1945), XI/1929

Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 21. 9. 1929, sp. zn.: Rv II 275/28. Publikováno ve: Vážný 9198, Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919-1945), XI-b/1929.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 6. 2. 1932, sp. zn.: Rv I 2035/30. Publikováno ve: Vážný 11388, Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919-1945), XIV-a/1932.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 25.4.1936, sp. zn.: Zm II 487/35. Publikováno ve: Vážný 5585.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 30.5.1941, sp. zn.: Zm I 105/41. Publikováno ve: Vážný 6687.

Evropský soud pro lidská práva

Rozhodnutí Evropské komise pro lidská práva ze dne 14. ledna 1998. Herbecq a Association „Ligue des droits de l’homme“ proti Belgii, stížnosti č. 32200/96 a 32201/96.

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 4. května 2000. Rotaru proti Rumunsku, stížnost č. 28341/95.

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 26. března 1987. Leander proti Švédsku, stížnost č. 9248/81.

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 25. září 2001. P. G. a J. H. proti Spojenému království, stížnost č. 44787/98.

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 25. března 1992. B. proti Francii, stížnost č. 13343/87.

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 22. února 1994. Burghartz proti Švýcarsku, stížnost č. 16213/90.

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 22. Října 1981. Dudgeon proti Spojenému království, stížnost č. 7525/76.

Zpráva Evropské komise ze dne 19. května 1994. Friedl proti Rakousku, stížnost č. 15225/89.

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 16. prosince 1992. Niemietz proti Německu, stížnost č. 13710/88.

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 17. července 2003. Perry proti Spojenému království, stížnost č. 63737/00.

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 12. ledna 2010. Gillan a Quinton proti Spojenému království, stížnost č. 4158/05.

Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 5. října 2010. Köpke proti Německu, stížnost č. 420/07.

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 17. října 2019. López Ribalda a ostatní proti Španělsku, stížnosti č. 1874/13 a č. 8567/13.

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 24. června 2004. Von Hannover proti Německu, stížnost č. 59320/00.

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 6. února 2001. Tammer proti Estonsku, stížnost č. 41205/98.

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 6. listopadu 2003. Krone Verlag GmbH & Co.KG proti Rakousku, stížnost č. 34315/96.

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 18. května 2004. Plon (société) proti Francii, stížnost č. 58148/00.

Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 15. ledna 2009. Dimitrios Reklos a Vassiliki Davourlis proti Řecku, stížnost č. 1234/05.

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 27. června 2017. Satakunnan Markkinapörssi Oy and Satamedia Oy v. Finland, stížnost č. 931/13.

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 24. září 2019. Vučina proti Chorvatsku, stížnost č. 58955/13.

Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 11. ledna 2005. Sciacca proti Itálii, stížnost č. 50774/99.

Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 23. října 2008. Khuzhin a ostatní proti Rusku, stížnost č. 13470/02.

Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 24. února 2009. Toma proti Rumunsku, stížnost č. 42716/02.

Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 13. ledna 2009. Giorgi Nikolaishvili proti Gruzii, stížnost č. 37048/04.

Ústavní soud

Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 12. 10. 1994, sp. zn.: Pl.ÚS 4/94
Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 1. 3. 2000, sp. zn.: II. ÚS 517/99
Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 11. 11. 2005, sp. zn.: I.ÚS 453/03
Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 8. 6. 2010, sp. zn.: Pl. ÚS 3/09
Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 22. 3. 2011, sp. zn.: Pl. ÚS 24/10 - 1
Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 9. 12. 2014, sp. zn.: II. ÚS 1774/14 - 1
Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 5. 9. 2017, sp. zn.: III. ÚS 3565/16

Nejvyšší soud a Nejvyšší správní soud České republiky

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 3. 2012, sp. zn.: 30 Cdo 42/2011
Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 3. 2013, sp. zn.: 30 Cdo 593/2013
Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, sp.zn. 1 As 113/2012
Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 5. 2015, sp. zn.: 30 Cdo 5158/2014

5. Seznam ostatních zdrojů

ARTICLE 29 – DATA PROTECTION WORKING PARTY. *Opinion 8/2001 on the processing of personal data in the employment context.* [online]. 13.9.2001 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2001/wp48_en.pdf

ARTICLE 29 – DATA PROTECTION WORKING PARTY. *Opinion 4/2007 on the concept of personal data.* [online]. 20.6.2007 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2007/wp136_en.pdf

ARTICLE 29 – DATA PROTECTION WORKING PARTY. *Opinion 2/2017 on data processing at work.* [online]. 8.6.2017 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/newsroom/article29/items/610169/en>

EDPB. *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices.* [online]. 29.1.2020 [cit. 12. 05. 2024]. Dostupné z: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_en

Kamery a ochrana soukromí v sousedských vztazích

Abstrakt

Tato práce se zabývá právními aspekty provozování kamerových systémů v souvislosti se sousedskými vztahy. Zájmem provozovatele kamery bývá zvýšení ochrany majetku a zvýšení bezpečnosti osob, tedy ochrana života a zdraví osob.

Cílem diplomové práce je analýza právních aspektů provozování kamerových systémů z hlediska přípustných zásahů do práva na ochranu soukromí s odkazem právě na ochranu majetku ve světle nové metodiky Úřadu pro ochranu osobních údajů ke kamerovým systémům ze dne 8. února 2024. Hlavní obecnou výzkumnou otázkou je možné zformulovat následovně: ve kterých případech může převážet právo na ochranu vlastnictví nad právem na ochranu soukromí osoby v souvislosti s provozováním kamerových systémů v rámci sousedských vztahů, a ve kterých ne?

První část práce rozebírá judikaturu, zejména rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva vztahující se k čl. 8 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách. Dále práce zkoumá unijní úroveň ochrany osobních údajů s rozбором jednak stanovisek pracovní skupiny WP29, jednak pokyny současného Evropského sboru pro ochranu osobních údajů, zejména pokyny Sboru 3/2019 o zpracování osobních údajů prostřednictvím video zařízení ve znění ze dne 29. ledna 2020. Detailně je taktéž rozebráno plnění informační povinnosti ze strany správce (cedulka).

Druhá část práce popisuje právní zakotvení ochrany soukromí v Ústavě České republiky a Listině základních práv svobod a v občanském zákoníku. Taktéž je zmíněn zákon o zpracování osobních údajů.

V závěrečné části práce dochází k aplikaci předchozích poznatků, zejména legislativy a judikatury, jednak na právní analýzu konkrétních situací, které vznikají při provozování kamerového systému fyzickou osobou, jednak na dvě nejznámější české kauzy, které se přímo dotýkaly střetu mezi právem na ochranu soukromí a na ochranu vlastnictví (kauzy Ryneš a ekolo.cz).

Klíčová slova: ochrana soukromí, ochrana osobních údajů, kamery

Cameras and privacy in neighbourhood relations

Abstract

This thesis describes the legal aspects of operating CCTV systems in the context of neighbourhood relations. The interest of the camera operator is usually to increase the protection of property and increase the safety of persons, i.e. to protect the life and health of persons.

The aim of the thesis is to analyse the legal aspects of the operation of camera systems in terms of permissible interference with the right to privacy, with reference specifically to the protection of property in the light of the new methodology of the Office for Personal Data Protection on camera systems of 8 February 2024. The main general research question can be formulated as follows: in which cases can the right to protection of property override the right to protection of personal privacy in connection with the operation of camera systems in the context of neighbourhood relations, and in which cases not?

The first part of the paper discusses the case law, in particular the decisions of the European Court of Human Rights relating to Article 8 of the Convention on Human Rights. Furthermore, the thesis examines the EU level of data protection, analysing both the WP29 opinions and the current European Data Protection Board guidelines, in particular the Board's 3/2019 guidelines on the processing of personal data through video devices as amended on 29 January 2020. The fulfilment of the information obligation by the controller (sign) is also analysed in detail.

The second part of the thesis describes the legal anchorage of privacy protection in the Constitution of the Czech Republic and the Charter of Fundamental Rights and in the Civil Code. The law on personal data processing is also mentioned.

In the final part of the thesis, the previous knowledge, in particular legislation and case law, is applied to the legal analysis of specific situations that arise in the operation of a video surveillance system by a natural person, and to the two most famous Czech cases that directly concerned the conflict between the right to privacy and the protection of property (the Ryneš and ekolo.cz cases).

Key words: privacy, data protection, cameras